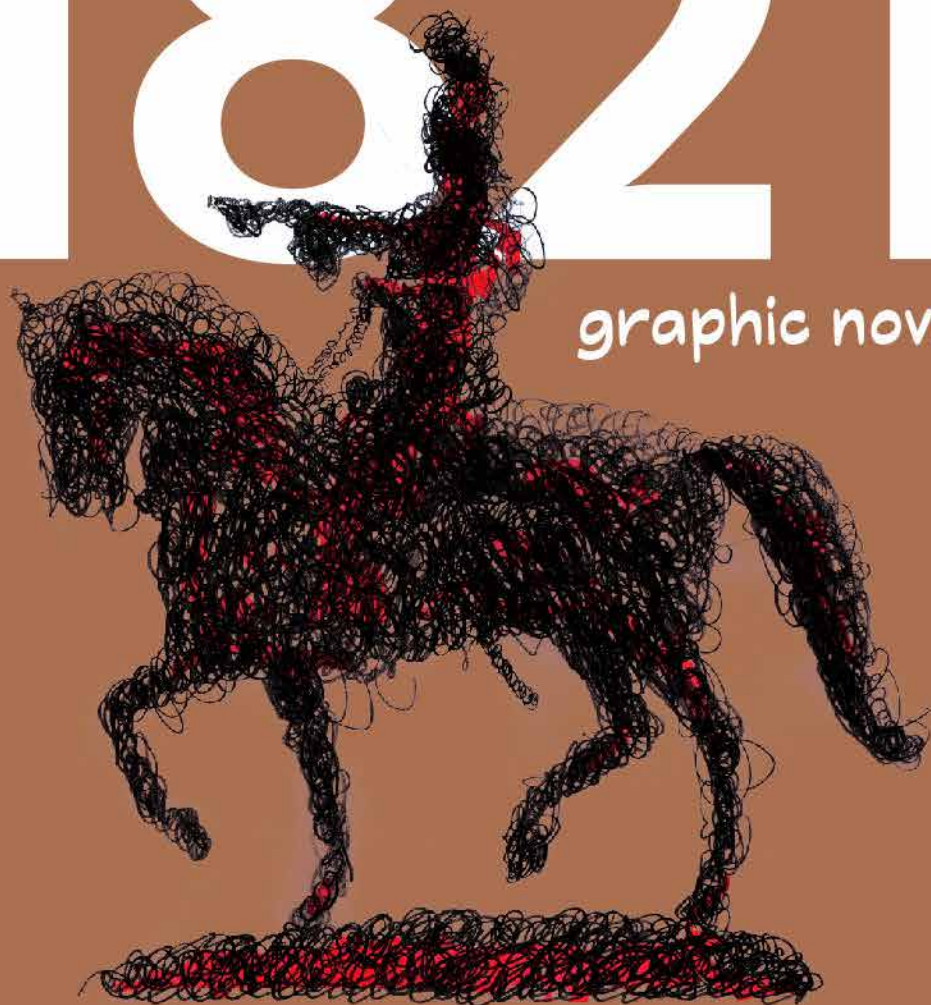

Σολούρ

1821

graphic novel

Ιστορίες πολλών ανθρώπων
η Ιστορία μας

ΤΟΜΟΣ Β'

Soloúp

1821

graphic novel

E-BOOK

Το έργο υποστηρίχτηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 1ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» - «200 Χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση» (Αριθμός πρότασης: 20, αριθμός Έργου: 70869)

www.elidek.gr

Φορέας Υποδοχής: ΕΛΚΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Ανδρέας Σοφαντζής (83 Pixel – Creative Studio) / Ευτυχία Λιάπη

© Soloup, 2021

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

1821

graphic novel

Ιστορίες πολλών ανθρώπων
η Ιστορία μας

Β' ΤΟΜΟΣ

ΣΕΝΑΡΙΟ - ΣΚΙΤΣΑ

Soloúp (Η ιστορία βασίζεται σε μια αφήγηση της Libby N.)

ΕΡΕΥΝΑ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΩΝ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Νατάσα Καστρίτη

Ρεγγίνα Κατσιμάρδου

Παναγιώτα Παναρίτη

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ

Εύη Σαμπανίκου,

Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας (Πανεπιστήμιο Αιγαίου)

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Εισαγωγή

Ο Β' τόμος του e-book «1821-graphic novel» αποτελεί αναπόσπαστο λειτουργικό και αφηγηματικό κομμάτι του έργου.*

Στον τόμο αυτό συνυπάρχουν 21 αυτόνομες ιστορίες, βασισμένες σε αφηγήσεις ανθρώπων που έζησαν τα γεγονότα της Επανάστασης του 1821 (αγωνιστές, ιστορικοί κ.λπ.) και σε κείμενα μεταγενέστερων μελετητών. Τα πρωτότυπα κείμενα, για την προσαρμογή τους στις σελίδες των κόμικς χρειάστηκε να διαφοροποιηθούν σημαντικά, παραμένουν, ωστόσο, πιστά στο πνεύμα και τις ιδέες των συγγραφέων τους. Για περισσότερα σχετικά με το σκεπτικό, με το οποίο έγινε η επιλογή των αποσπασμάτων και τη διαχείριση των κειμένων, μπορείτε να ανατρέξετε στο Παράρτημα του Γ' τόμου του e-book.

* Για τον προτεινόμενο τρόπο και τις επιλογές ανάγνωσης μπορείτε να ανατρέξετε στην εισαγωγή του Α' τόμου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
----------------	---

Ιστορίες πολλών ανθρώπων η Ιστορία μας

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΠΛΑΤΕΙΑ	13
1 Δερβενάκια	14
2 Τα Λόγια και τα Γράμματα	28
3 Περικεφαλαία	38
4 Ζάκυνθος	48
ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΧΑΤΖΑΡΙΑ	55
5 Μασσαλία	56
6 Ελληνική Νομαρχία	66
7 Κωνσταντινούπολη	78
8 Τρίπολη	92
ΕΝΟΤΗΤΑ 3: ΣΕΡΓΟΥΝΙ	109
9 Βαχίτ Πασάς	110
10 Χίος	124
11 Το τάγμα των Φιλελλήνων	132
12 Δάνεια	148
13 Γαϊδούρι	162
ΕΝΟΤΗΤΑ 4: ΗΡΩΕΣ	175
14 Σφακτηρία	176
15 Μεσολόγγι 1	190
16 Μεσολόγγι 2	202
17 Καραϊσκάκης	214
18 Μεσολόγγι 3	226
ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΓΚΙΛΟΤΙΝΑ	243
19 Ανωτέρα Δύναμις	244
20 Δίκη	260
21 Τερτσέτης	274

«Ιστορίες πολλών ανθρώπων
η Ιστορία μας»

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΠΛΑΤΕΙΑ

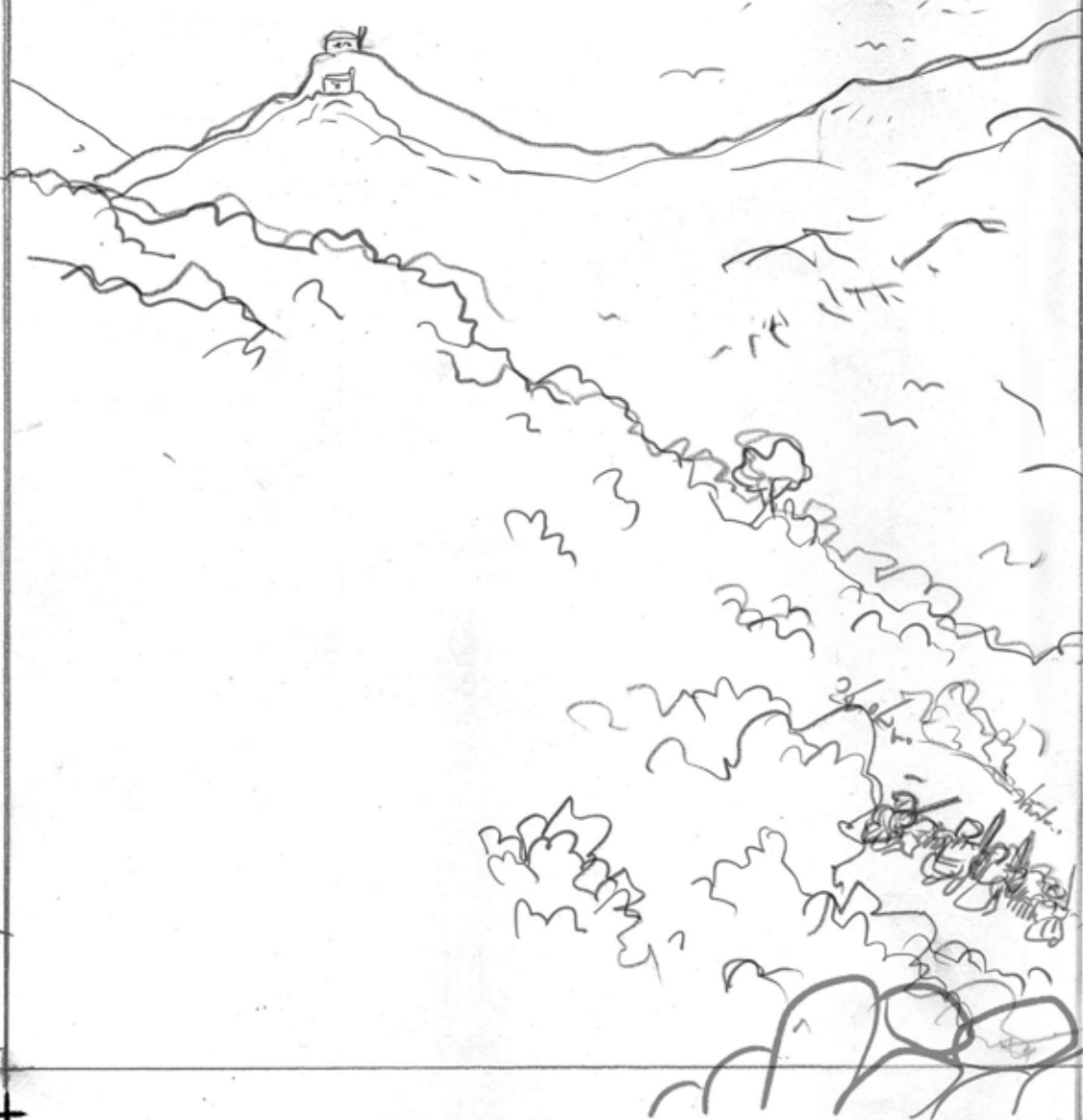

Βοι

ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ

ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ

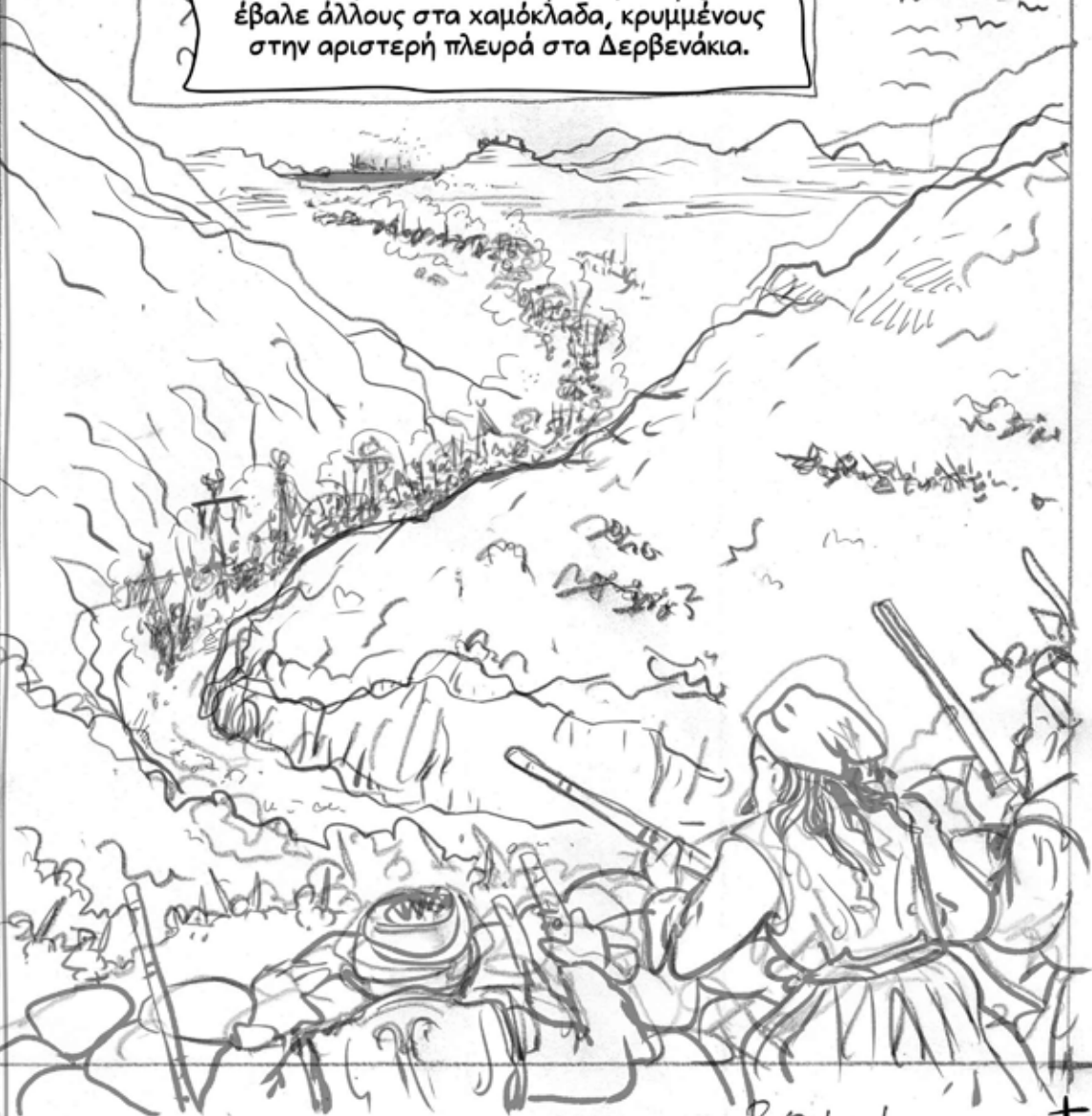
Φώτιος Χρυσανθόπουλος ή Φωτάκος
(Υπασπιστής του Κολοκοτρώνη)

ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ

Βοι

Αφού έστειλε τους δυνατότερους
καπεταναίους στο Αγριόβουνο,
που ήταν το πιο ισχυρό ταμπούρι,
έβαλε άλλους στα χαμόκλαδα, κρυμμένους
στην αριστερή πλευρά στα Δερβενάκια.

ΒΟΙΟ/ΒΟΙΟΙ

Β01

Αυστηρή διαταγή, κανείς να μην τουφεκίσει
μέχρι να μας δώσει το σήμα εκείνος.

Στη ράχη στεκόταν
ο ίδιος κι έβλεπε, για
να διοικεί τη μάχη.

Β0102

ΒΟΙ

Στις 26 Ιουλίου το πρωί ήρθαν
οι Τούρκοι από την επάνω μεριά.

Θέλανε να κάνουμε μπέσα.

Συμφωνία για
να τους αφήσουμε
να περάσουν.

Κάναμε πολλές συνομιλίες, αλλά ο ήλιος μάς έψηνε.

Ο σκοπός μας ήταν να δροσίσει,
να μην έχουμε τον ήλιο στα μάτια.

Να τον έχουν οι Τούρκοι
και η λάμψη του ήλιου να
τους εμποδίζει.

ΒΟΒΟΙΟ3

Βοι

Παρ' όλα αυτά τολμήσαμε να τουφεκίσουμε.

Μας τουφέκισαν
κι αυτοί.

Με τον πρώτο τουφεκισμό
όλοι οι Τούρκοι κάνανε
κατά τον Άγιο Σώστη.

ΕΓΓΑΝΟ ΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΜΗ
ΦΟΒΑΣΤΕ

Ο αρχηγός
έβαλε φωνή.

ΣΚΟΤΟΣΤΕ
ΟΣΟΥΣ
ΘΕΛΕΤΕ

Β81Β4

Λοιπὸν Σβούτ καὶ λέρ (εισαγωγὴ βασιλῆως)

Οι φωνές του αρχηγού
έκαναν τους στρατιώτες να
κυνηγήσουν τους Τούρκους
σε ὅλη τη ρεματιά.

Δεν είναι δυνατόν να
περιγράψουμε τον θρήνο
και τις φωνές των Τούρκων.

Από τη βία να φύγουν, ἄφηναν τα πράγματά τους,
τα ἄλογα και τα ζῶα που είχαν για κουβάλημα.

Το στράτευμά τους
χωρίστηκε στα δυο.

Ο Νικηταράς εἶχε λάβει
γράμμα του θείου του,
του Κολοκοτρώνη, και
ερχόταν βιαστικός.

Σαν ἔφτασε στον Ἅγιο Σῶστη,
ἔπιασε θέση και τους ἔκοψε το δρόμο.

Βο1

Βο106

Από το ένα μέρος ο Νικήτας, από την άλλη οι στρατιώτες του Κολοκοτρώνη, έγινε ο μεγαλύτερος σκοτωμός.

Το τουφεκίδι κράτησε μιάμιση ώρα και, επειδή νύχτωνε και δεν έβλεπαν πια, έριχναν στον σωρό.

Το μέρος ήταν πολύ κατηφορικό.

Βο106

Βοι

Κυλούσαν ζώα και άνθρωποι,
ζωντανοί και σκοτωμένοι.

Ο ένας πάνω
στον άλλο.

Γέμισε
το ρέμα.

Οι πασάδες τράβηξαν κατά
το Ναύπλιο αφήνοντας πίσω
τους αρρώστους, μπάλες κανονιών,
φορτώματα και άλλα.

Σαν έφτασαν οι Έλληνες,
οι αρρώστοι Τούρκοι σκέπαζαν
με τα χέρια τα μάτια τους.

Να μην βλέπουν
τι γίνεται, που
τους σκοτώνουν.

Βοι 107

Βοι

Γυρίζοντας στον αρχηγό, κατάχαμα
στη ρεματιά βρήκαμε πτώματα.

Εδώ κι εκεί
πέφτανε ντουφεκιές.

Μας κυριεύσε
τρόμος μέχρι
να περάσουμε.

Οι Τούρκοι είχαν αιχμαλωτίσει χριστιανούς.
Κάμποσες οικογένειες. Άκουγες πονεμένες φωνές.

Κι όπως βρέθηκαν χαμένοι μέσα στη νύχτα,
έκλαιγαν και φώναζε ο καθένας για γνωστούς.

Άλλος Τουρκικά.

Άλλος Αρβανίτικα.

Άλλος Ελληνικά.

Βοι 08

Βοί

Ωρέ Χασάνη, ωρέ Αχμέτ, ωρέ Κωνσταντή.

ωρέ Κωνσταντή...

ΑΧΜΕΤ

Γιαμ Γκέκα, γιαμ Σκόνδρα, γιαμ Χριστιάν.

Κι εγώ είμαι Γκέκας,
κι εγώ Σκόνδρας,
κι εγώ Χριστιανός.

ΧΑΣΑΝΗ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΗ

Κι εγώ είμαι γυναίκα.

Κι εγώ
σκλάβος.

Μόνο φωνές
ακούγονταν
μακριά και βαθιά.

ΘΑΝΑΣΗ

Βοί

ΒΟΙ

Όσο
ταλάνι

Ως που να βγούμε στο παλιόχανο,
από τον φόβο, τη λύπη και την πείνα,
ήρθε η ψυχή μας στα δόντια.

Τα άλογά μας πατούσαν
τους νεκρούς. Φοβισμένα
και κουρασμένα, βαρεθήκανε
κι αυτά τη ζωή τους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗ!

ΑΝΑΓΕΤΙ!
ΜΑΥΡΟ

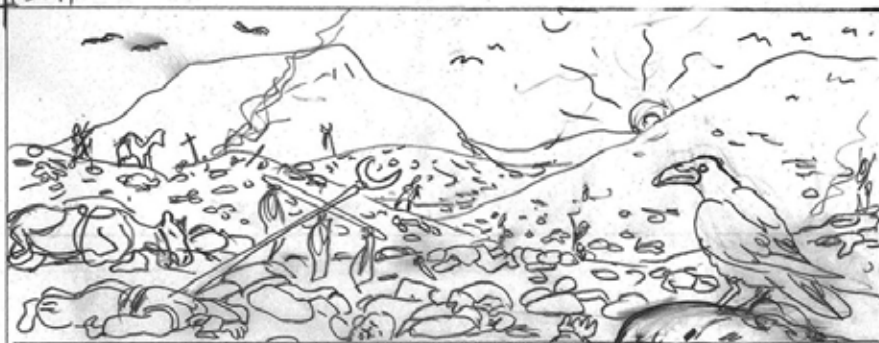
Έβλεπαν τους ανθρώπους
να ξεψυχούν καταγής.

Οι πληγωμένοι τινάζονται
απ' τους πόνους και τα ξάφνιασμά τους

Οι πληγωμένοι τινάζονται από
τους πόνους και τα ξάφνιασμά τους.

ΒΟΙ

ΒΟΙ

ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΛΗ ΟΙ ΜΠΕΝΔΕΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΟΡΙΑ ΟΙ ΛΕΒΕΝΤΕΣ

ΣΤΑ ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ ΚΕΙΤΟΝΤΑΙ
ΣΤ' ΚΟΡΜΙΑ ΔΙΧΟΣ ΚΕΦΑΛΙΑ
ΚΟΡΜΙΑ ΔΙΧΟΣ ΚΕΦΑΛΙΑ

ΣΤΡΩΜΑ ΕΧΟΥΝΕ ΤΗ ΜΑΥΡΗ ΓΗ,
ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΟ ΤΗΝ ΠΕΤΡΑ

ΚΑΙ ΓΙ' ΑΠΟ ΠΑΝΟΣ ΣΚΕΠΑΣΜΑ
ΤΟΝ ΗΛΙΟ, ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Έτσι χτυπήθηκε το
στράτευμα του Δράμαλη.

ΒΟΙ

Β011

Από τον Κολοκοτρώνη στο
Δερβενάκι, από τον Νικηταρά
και άλλους καπεταναίους
στον Άγιο Σώστη.

26 με 28 Ιουλίου του 1822

Η νίκη έδωσε
μεγάλη χαρά.

Όχι τόσο για τα πλούσια λάφυρα όσο
για την παλικαριά που έδειξαν ο ένας
μπροστά στον άλλο.

Ο Αβδουλάχμπεης μάς
βεβαίωσε για πάνω από
πέντε χιλιάδες
νεκρούς Τούρκους.

Κι αν προσθέσεις και τους ακροβολισμούς στις
γύρω περιοχές, πρέπει να λογαριάζονται
ως και δεκαοχτώ χιλιάδες εκείνοι που χάθηκαν.

ΕΝΑ ΠΟΙΛΑΚΙ
ΕΠΕΡΑΣΕ
ΤΟ ΣΚΙΟ ΤΟΥ ΡΕΣΑΝΕ.

"ΠΟΛΙ ΠΕΙ ΛΑΕΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ,
ΤΟ ΚΛΕΦΤΙΚΟ ΤΟΥΦΕΚΙ";

Β012

Β012

+ Β01

+

" ΜΠΡΟΣΤΑ ΠΑΕΙ Ο ΝΙΚΗΤΑΡΑΣ,
ΠΙΣΩ Ο ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΙΣΩ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
ΜΕ ΤΑ ΜΕΤΑ ΣΠΑΘΙΑ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ".

+

Β0113

+

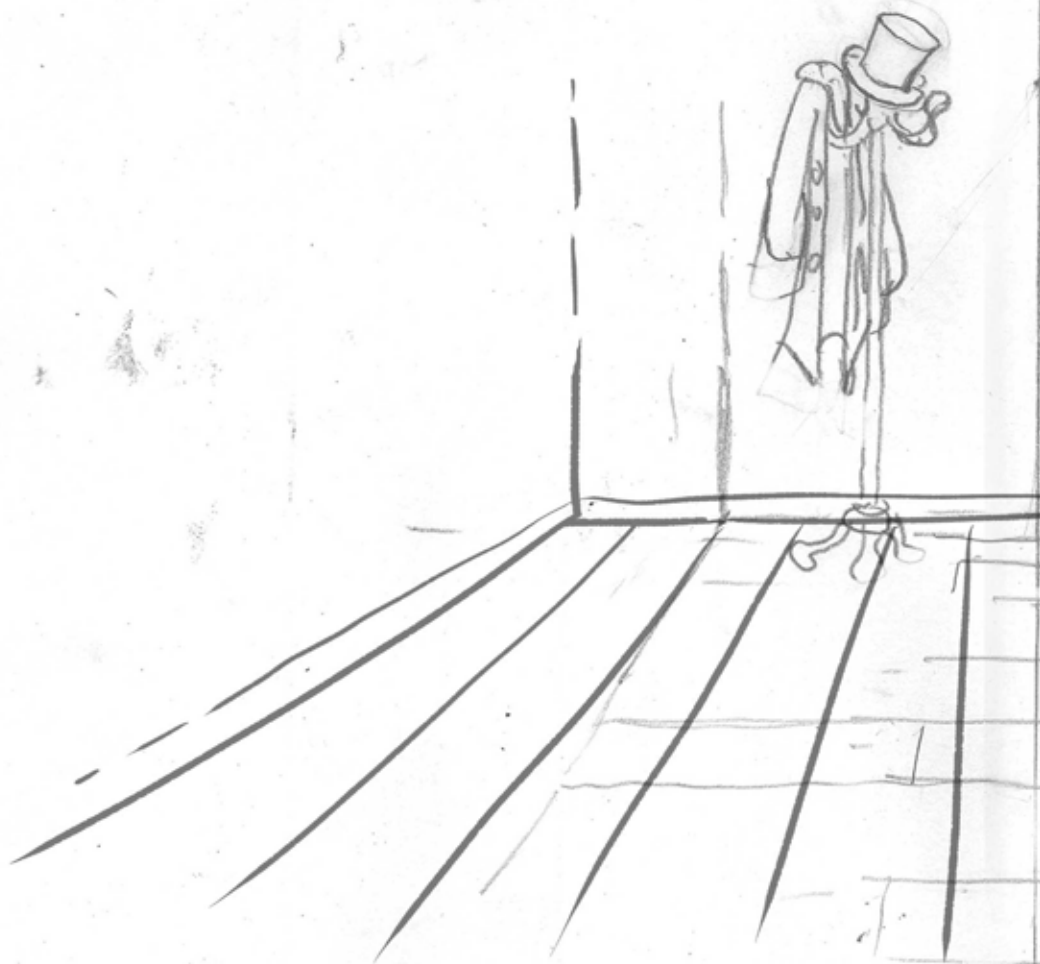
Β02 ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης,
Γεώργιος Τερτσέτης (Νομικός, συγγραφέας, λόγιος)

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΕΙΝΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

(Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Γεώργιος Τερτσέτης)

ΑΡΟΥ ΣΩ ΤΟ
ΛΕΟΦΟΥΣΟΥΤΟ
ΛΕΟ, ΒΡΕ ΓΙΟΡΓΗ,
ΔΕΝ ΗΞΕΥΡΟ
ΤΡΑΓΜΜΑΤΑ.

ΞΕΡΕΙΣ
ΚΑΙ ΠΑΡΑΞΕΡΕΙΣ
ΞΕΡΕΙΣ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΞΕΡΕΙΣ.

Β02

ΤΑ ΛΟΓΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ
ΕΤΟΙΜΟΣ.

ΛΕΓΕ 'ΣΥ,
ΚΥΡ ΘΟΔΩΡΑΚΗ,
ΚΙ ΕΓΩ ΓΡΑΦΩ.

ΚΙ ΑΠΟ
ΠΟΥ ΝΑ ΠΙΑΣΩ
ΤΟ ΝΗΜΑ;

ΑΠ' ΟΠΟΥ
ΘΕΣ.

ΞΕΚΙΝΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΡΧΗ.

ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΠΟΥ
ΓΕΝΝΗΘΗΚΕΣ.

ΑΦΟΥ
ΤΟ ΘΕΣ.

Β0202

Βοε

ΒΟΖ

ΟΤΑΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ ΕΛΑΒΟΝΕΤΟ
ΚΑΝΕΝΑΣ ΚΑΙ ΔΕΝ ΗΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΤΟΝ
ΠΑΡΟΥΝ, ΤΟΝ ΕΦΙΛΟΥΣΑΝ ΚΙ ΕΠΕΙΤΑ ΤΟΥ
ΕΚΟΦΤΑΝ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ.

ΤΟ ΕΙΧΑΜΕ
ΕΙΣ ΑΤΙΜΙΑΝ, ΓΙΩΡΓΗ, ΟΠΟΥ
ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΝΑ ΠΑΡΟΥΝ
ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΤΟΥ.

ΑΠΟ ΤΑ 36 ΠΡΩΤΟΞΑΔΕΛΦΑ,
ΜΟΝΟ 8 ΕΓΛΥΤΟΣΑΝ. ΟΙ
ΑΛΛΟΙ ΧΑΘΗΚΑΝ ΟΛΟΙ.

ΧΩΡΙΣΤΑ ΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΞΑΔΕΛΦΑ,
ΘΕΙΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙ ΛΟΙΠΟΙ ΧΑΜΕΝΟΙ.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΔΙΑΣΕΛΟ ΠΟΥ
ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΘΑΜΜΕΝΟΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.

ΑΦΟΥ ΕΦΤΑΣΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟ,
ΕΜΒΗΚΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΟΥΛΕΨΗ ΜΕ ΒΑΘΜΟ
ΚΑΠΕΤΑΝΟΥ.

ΜΕΤΑ
ΕΠΡΟΒΙΒΑΣΤΗΚΑ
ΜΑΓΙΟΡΟΣ.

ΒΟΖ

Βοτ

Βοτ 06

Β02

Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ
ΚΑΙ Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΕΚΑΜΕ ΚΑΤΑ ΤΗ
ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ, Ν' ΑΝΟΙΞΟΥΝ
ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

ΠΡΟΤΥΠΕΡΑ ΤΑ
ΕΘΝΗ ΔΕΝ ΕΓΝΩΡΙΖΟΝΤΟ.

ΤΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΙΣ
ΤΟΥΣ ΕΝΟΜΙΖΑΝ
ΩΣ ΘΕΟΥΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΚΑΙ ΟΤΙ
ΕΚΑΜΑΝ, ΤΟ ΕΛΕΓΑΝ ΚΑΛΑ
ΚΑΜΩΜΕΝΟ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΙΡΟΝ ΜΟΥ
Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
ΗΤΑΝ ΜΙΚΡΗ.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ
Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΜΑΣ ΟΠΟΥ
ΕΣΧΕΤΙΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ.

ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ
ΔΕΝ ΕΓΝΩΡΙΖΑΝ ΑΛΛΟ ΧΩΡΙΟ
ΜΙΑΝ ΩΡΑ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ
ΤΟ ΕΔΙΚΟ ΤΟΥΣ.

Β0207

802

ΤΗΝ ΖΑΚΥΝΘΟ ΤΗΝ ΕΝΟΜΙΖΑΝ
ΩΣ ΝΟΜΙΖΟΜΕΝ ΤΩΡΑ ΤΟ ΜΑΚΡΥΤΕΡΟ
ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

Η ΑΜΕΡΙΚΗ ΜΑΣ
ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΩΣ ΠΟΣ ΤΟΥΣ
ΕΦΑΙΝΕΤΟ ΑΥΤΩΝ
Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ.

ΤΗΝ ΦΙΛΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΝ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΠΕΝ
Ο ΠΑΓΚΑΛΟΣ.

ΜΕ ΕΦΕΡΑΝ
ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟΤΕ
ΑΡΧΙΣΑ ΝΑ
ΚΑΤΗΧΩ ΚΙ ΕΓΩ
ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ.

ΕΠΕΙΤΑ ΠΕΡΑΣΕ
Ο ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΠΑΠΑΣ ΚΑΙ
Ο ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑΣ.

ΕΙΣ ΤΑ 1820 ΜΕ ΗΛΘΑΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΥΨΗΛΑΝΤΗ
ΔΙΑ ΝΑ ΕΙΜΑΙ ΕΤΟΙΜΟΣ,
ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΟΙ
ΕΔΙΚΟΙ ΜΑΣ.

25 ΜΑΡΤΙΟΥ
ΗΤΑΝ Η ΜΕΡΑ
ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

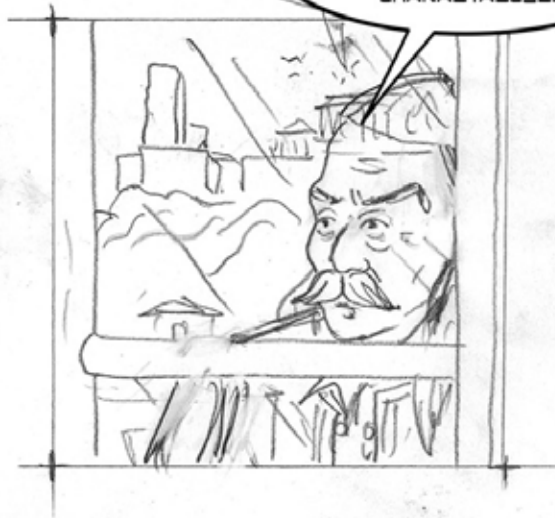
80288

✦ 502

✦

ΕΙΣ 3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΑΝΕΧΘΗΣΑ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ 6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΕΒΓΗΚΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΝΗ.

ΕΔΩ ΤΕΛΕΙΟΝΕΙ
Η ΖΩΗ ΜΟΥ Η ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ
ΚΑΙ ΑΡΧΙΝΑ ΤΗΣ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

✦

50209

✦

+

B3

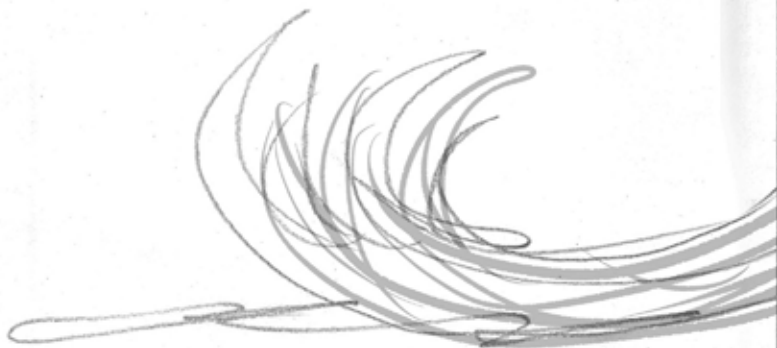
ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ

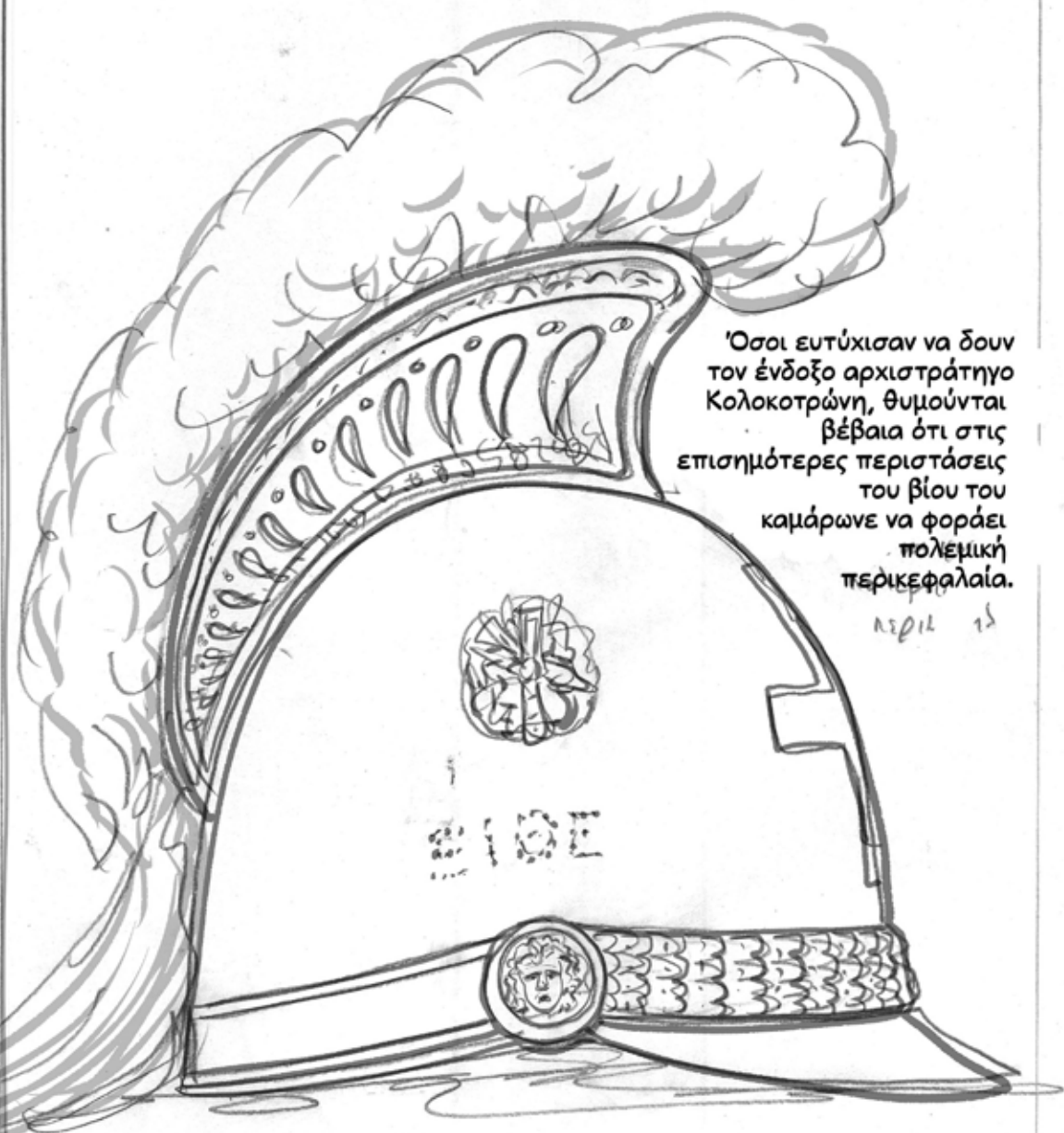
ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ

Ιωάννης Βλαχογιάννης,
(Συγγραφέας, ερευνητής)
Νικόλαος Σπηλιάδης
(Αγωνιστής, συγγραφέας)
Πρακτικά της Βουλής

B3 ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ

B3

Όσοι ευτύχισαν να δουν
τον ένδοξο αρχιστράτηγο
Κολοκοτρώνη, θυμούνται
βέβαια ότι στις
επισημότερες περιστάσεις
του βίου του
καμάρωνε να φοράει
πολεμική
περικεφαλαία.

Α.Ι.Θ.Ι.Κ. 15

← (δύο μικροί)

Β.Θ.Σ.Ο.Ι

B3

Εάν μάλιστα πρόσεχε κανείς καλύτερα,
θα μπορούσε να δει μια επιγραφή,
τη λέξη «ΕΙΘΕ», δηλαδή «ΜΑΚΑΡΙ».

ΕΙΘΕ

ραβίσε σφινκ βάλω

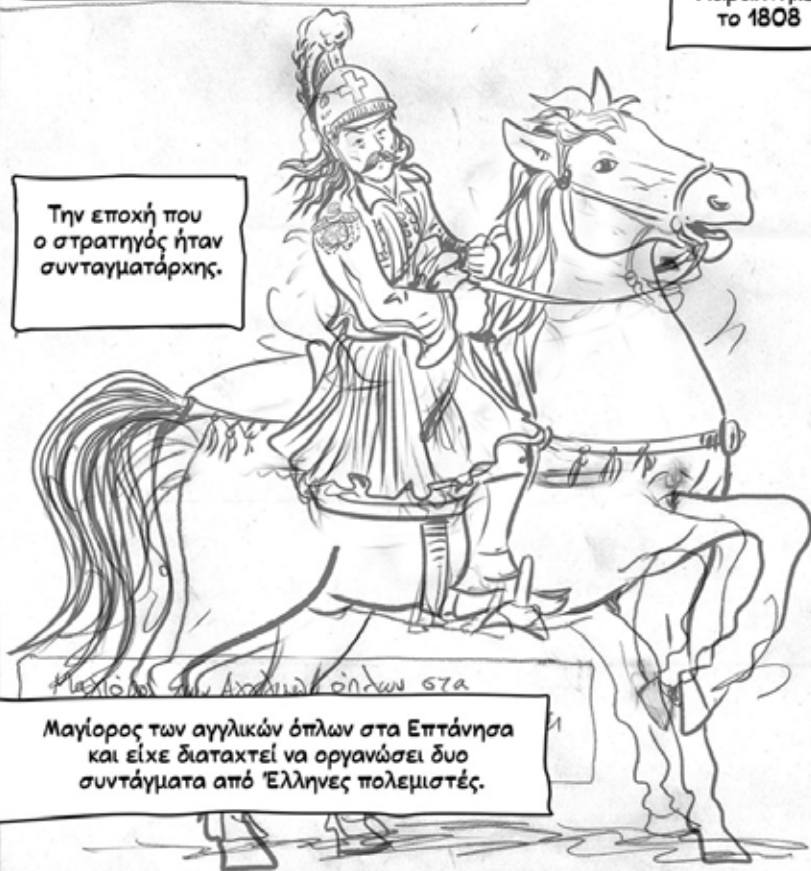
Γνωρίζετε πότε χαράχτηκε
στην περικεφαλαία του ήρωα
η αρχαϊκή αυτή φράση;

Δεν χαράχτηκε το 1821, ούτε τις
παραμονές της ένδοξης αυτής χρονολογίας.

ΧΑΡΑΧΤΗΡΙΣ

Χαράχτηκε
το 1808

Την εποχή που
ο στρατηγός ήταν
συνταγματάρχης.

Μαχίονας του Αγγλικού Στρατού στα

Μαγίωρος των αγγλικών όπλων στα Επτάνησα
και είχε διαταχτεί να οργανώσει δυο
συντάγματα από Έλληνες πολεμιστές.

B392
B0362

B3

Για να συνδέσει μάλιστα τους μαχητές με ένα συναίσθημα εθνικό, του μέλλοντος, έγραψε πάνω στην περικεφαλαία τους τη λέξη ΕΙΘΕ.

Που σημαίνει
ΜΑΚΑΡΙ.

Μακάρι
να φτάσει
η μέρα που
θ' αναγεννηθεί
η Ελλάδα.

Μικρογραφία της
Ελλάδας

Στα συντάγματα αυτά
διέπρεψε ο Κολοκοτρώνης,
ο στρατηγός Νικήτας,
ο πατέρας του
στρατηγού Θ. Γρίβα,
ο Τζαβέλας και
πολλοί άλλοι.

Άνδρες οι οποίοι διακρίθηκαν
αργότερα στις ημέρες του
εθνικού αγώνα.

B3303

Β3

Στην αρχή του Εικοσιένα λοιπόν, μόλις είχε αρχίσει η Επανάσταση, ο Κολοκοτρώνης βρισκόταν κοντά σε ένα χωριό, το Σάλεσι, κι έτρωγε.

ΑΪ ΝΑ
ΜΟΡΕ!

Κοιτάζει την πλάτη του
αρνιού και βάζει μια φωνή.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ.

ΤΩΡΑ ΔΑ
ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ
ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΙΟΙ!

ΝΑ,
ΔΕΙΤΕ!

Ξαφνικά φάνηκε
καπνός από το Σάλεσι.

Οι Τούρκοι
έκαιγαν το χωριό.

Β0304

Β3

Οι χριστιανοί βλέποντας τον καπνό
φοβήθηκαν και το έβαλαν στα πόδια.

Ακόμα και οι
Μανιάτες, που τους
είχε εμπιστοσύνη
ο καπετάνιος.

Πλάκωσαν
οι Τούρκοι.

Ο Κολοκοτρώνης
βρέθηκε σε λίγο μόνος.

Β6355

Καμιά πενηνταριά καβαλαραίοι
που τρέχανε μπροστά θα
τον πρόφταιναν.

Θα τον πιάνανε ζωντανό.

Και φορούσε ακόμα την αγγλική
στολή, την κόκκινη περικεφαλαία,
που υπηρετούσε ταγματάρχης
στα Επτάνησα.

Στολή αξιοπαρατήρητη.

Β3

Β30307

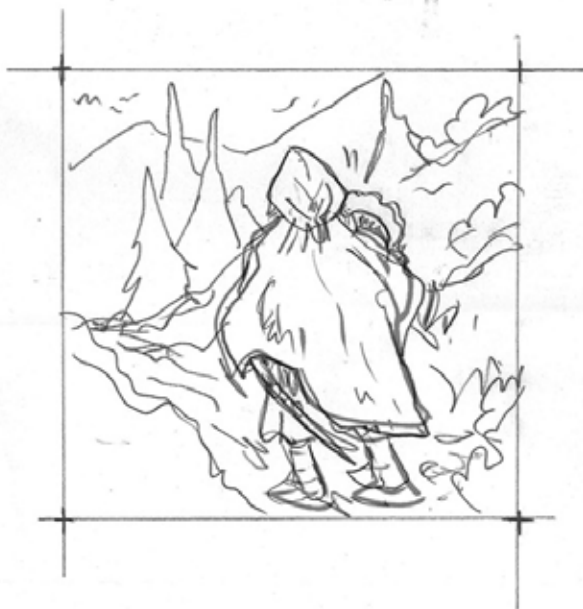

† (B3)

†

Οι Τούρκοι περάσανε χωρίς να τον δούνε.

Πήρε μια ρεματιά
ύστερα και γλύτωσε.

†

† B309 B0309

[B04] ΖΑΚΥΝΘΟΣ

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Ιωάννης Βλαχογιάννης

CU

[B04] ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Zante

Ο Κολοκοτρώνης μετά τ' του

Ο Κολοκοτρώνης, μετά τον
χαλασμό των Κολοκοτρωναίων,
έζησε πολλά χρόνια στη Ζάκυνθο.

ΒΟΥ

Εκεί μπήκε στο μυστήριο της Φιλικής
Εταιρείας και πήρε τον όρκο του μέσα στο
ναό του Άη Γιώργη των Λατίνων.

Σ' αυτό τον ναό τα τέκνα του
βαπτίστηκαν έχοντας ανάδοχο
τον ίδιο τους τον πατέρα.

Εδώ, σαν πέθανε η γυναίκα του,
κουβάλησε τον δίσκο με τα κόλυβα
για να δείξει την αγάπη του.

Αχ πόσες φορές σ' αυτά τα
σπίτια, σ' αυτό το πλάτωμα,
καθόντουσαν γύρω σταυροπόδι,
στενάζαν κι έκλαιγαν για τις
δυστυχίες των ομόπιστων.

Leon Benet 1984

ΒΟΥ 02

ΒΟΥ

κ
64

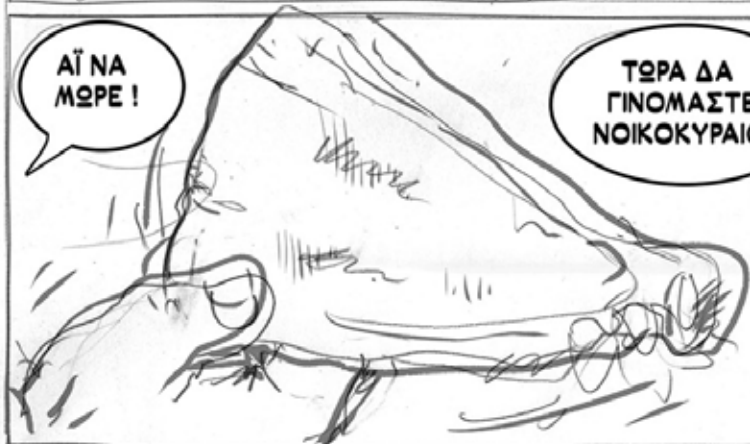
Πόσες φορές, σ' ετούτες τις πορτοκαλιές
και τα κτήρια, μάντεψαν στη σπάλα του
σφαχτού τα τούρκικα αίματα...

zante schranz-joseph 1803

ΑΪ ΝΑ
ΜΟΡΕ !

ΤΩΡΑ ΔΑ
ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ
ΝΟΙΚΟΚΥΡΑΙΟΙ.

Ζώντας σ' ετούτο το νησί,
ο Κολοκοτρώνης γύριζε συχνά
τα μάτια κι αγνάντευε τον Μοριά.

ΒΟΥ
ΒΟΥ

ΒΟΛ

Αχ, έλεγε, δεν θα ξανάρθει το σεφέρι;

Ο πόλεμος;

Δεν θ' αντιλαλήσει
πάλι στις ράχες του Μοριά
το τουφέκι το
Κολοκοτρωνάικο;

Συνήθιζε και πήγαινε με τα παιδιά του τη βόλτα.
Τον Πάνο, τον πρωτότοκο, τον έβαζε στη σέλα.

Ανέβαιναν για το κάστρο της
Ζακύνθου και από 'κει ψηλά του
έδειχνε τα βουνά της Πελοποννήσου.

Εκεί που έζησαν οι προπάτορες. Τη γη
που τώρα στέναζε απ' τον ζυγό.

ΑΧ ΜΑΚΑΡΙ,
ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ,
ΜΑΚΑΡΙ.

Τότε του έβγαине
ξανά και ξανά εκείνο
το «ΕΙΘΕ» της
περικεφαλαίας.

ΒΟΛ

+

+

Boy

+

+

+

+

+

Boyos

Boyos

+

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

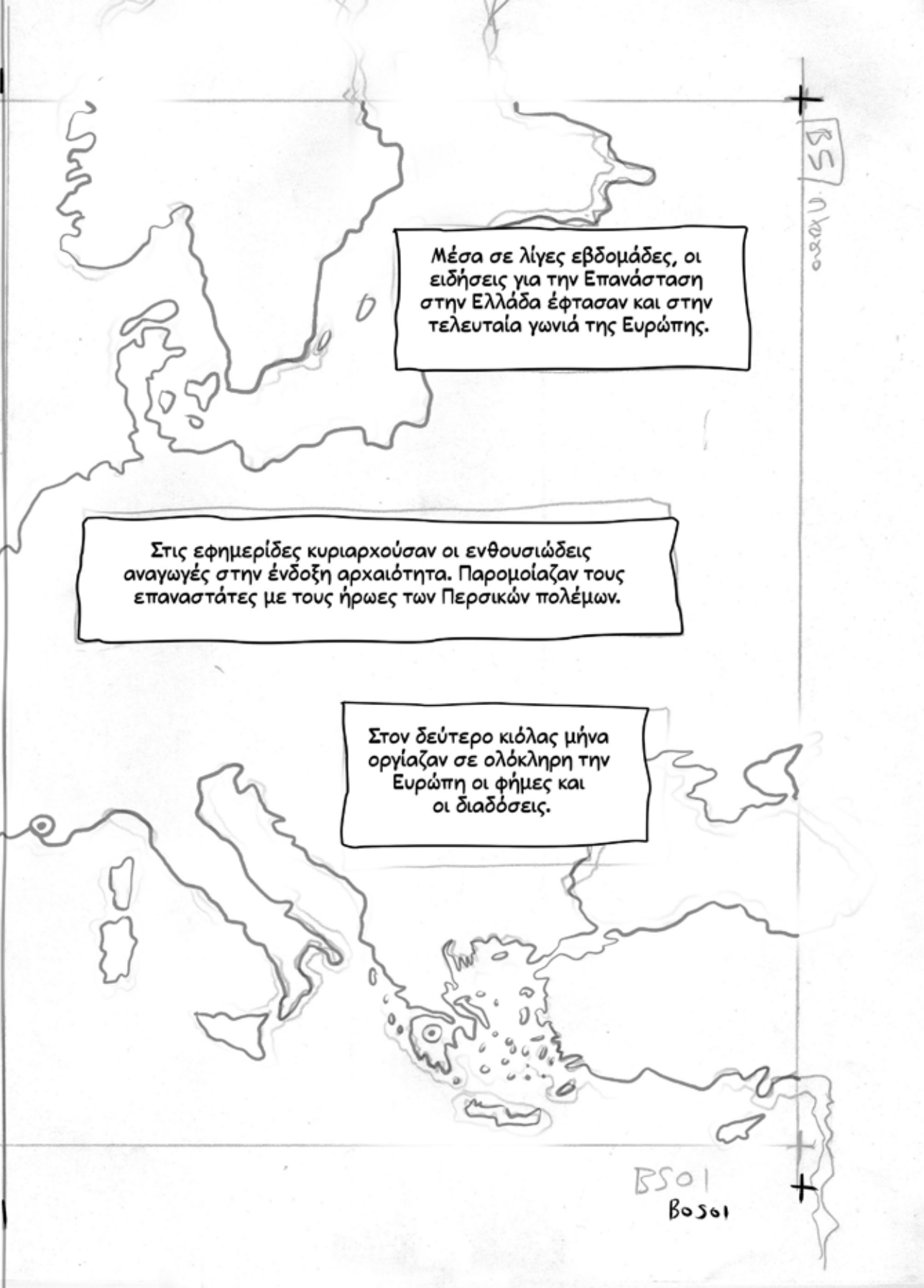
XATZAPIA

ΜΑΣΣΑΛΙΑ

Κυριάκος Σιμόπουλος
(Δημοσιογράφος, ιστορικός)

A hand-drawn map of Europe, showing the outlines of the continents. A text box is placed in the northern part of the map, over Scandinavia. Another text box is in the southern part, over the Mediterranean region. A third text box is in the eastern part, over Russia. The map is drawn with simple black lines on a white background. There are some small circles and dots scattered across the map, possibly representing islands or specific locations. The text is in Greek.

Μέσα σε λίγες εβδομάδες, οι ειδήσεις για την Επανάσταση στην Ελλάδα έφτασαν και στην τελευταία γωνιά της Ευρώπης.

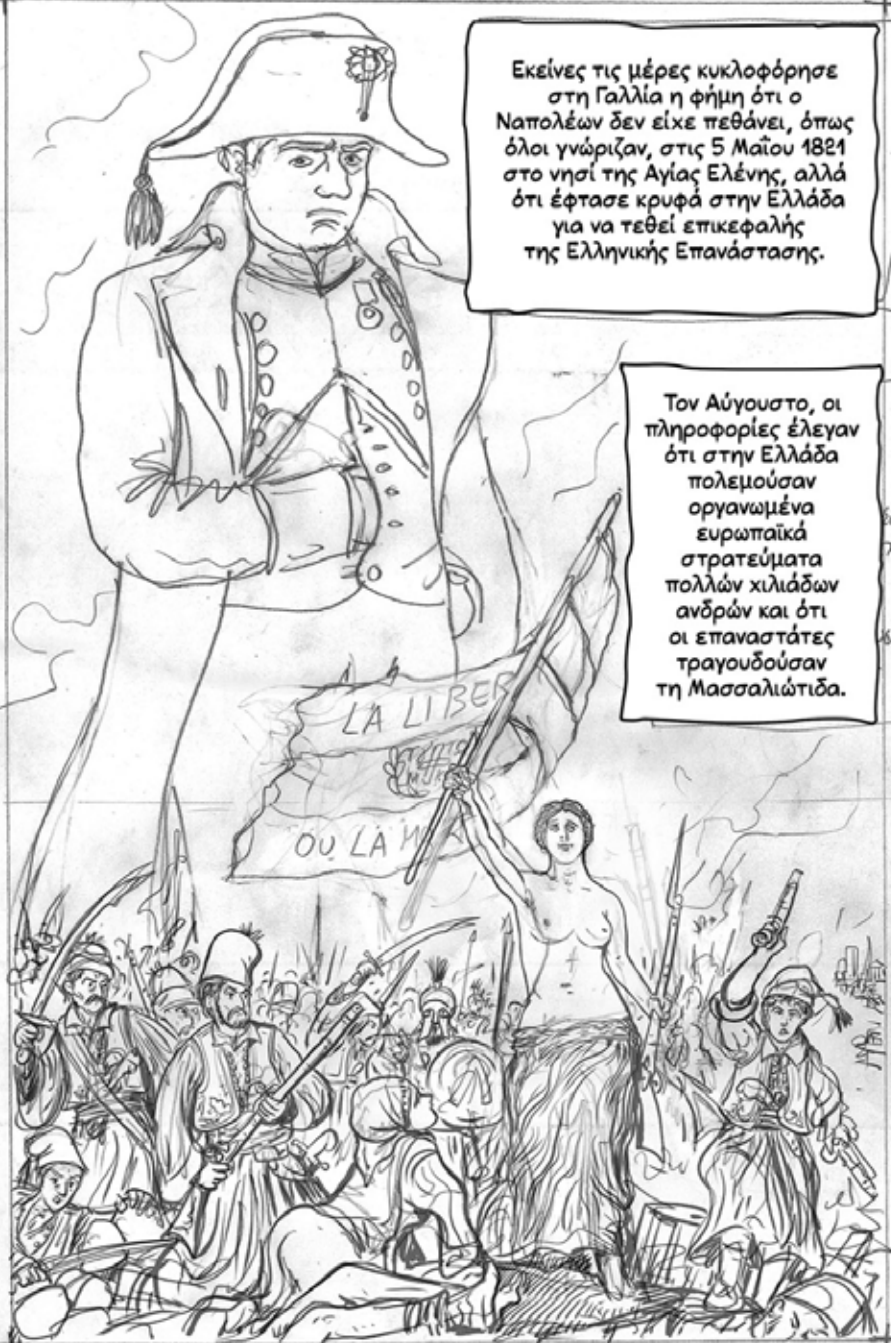
Στις εφημερίδες κυριαρχούσαν οι ενθουσιώδεις αναγωγές στην ένδοξη αρχαιότητα. Παρομοίαζαν τους επαναστάτες με τους ήρωες των Περσικών πολέμων.

Στον δεύτερο κιόλας μήνα οργίαζαν σε ολόκληρη την Ευρώπη οι φήμες και οι διαδόσεις.

BSOI
BOSOI

Εκείνες τις μέρες κυκλοφόρησε στη Γαλλία η φήμη ότι ο Ναπολέων δεν είχε πεθάνει, όπως όλοι γνώριζαν, στις 5 Μαΐου 1821 στο νησί της Αγίας Ελένης, αλλά ότι έφτασε κρυφά στην Ελλάδα για να τεθεί επικεφαλής της Ελληνικής Επανάστασης.

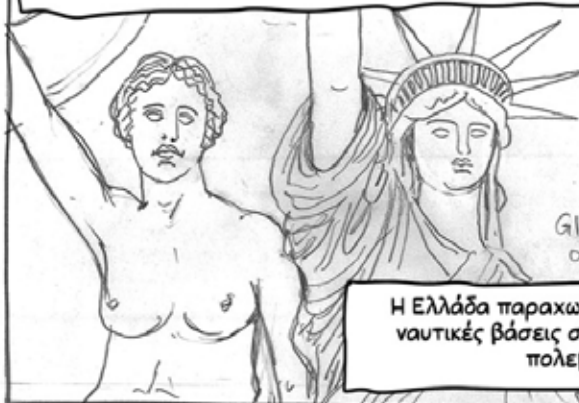
Τον Αύγουστο, οι πληροφορίες έλεγαν ότι στην Ελλάδα πολεμούσαν οργανωμένα ευρωπαϊκά στρατεύματα πολλών χιλιάδων ανδρών και ότι οι επαναστάτες τραγουδούσαν τη Μασσαλιώτιδα.

Β. Β. Β.

89

Στις φήμες αναμείχθηκαν και οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Σε πολλές ευρωπαϊκές εφημερίδες δημοσιεύθηκε η είδηση για υπογραφή ελληνοαμερικανικής Συνθήκης.

GIVE ME LIBERTY
OR GIVE ME DEATH

Η Ελλάδα παραχωρούσε στους Αμερικάνους ναυτικές βάσεις στο Αιγαίο με αντάλλαγμα πολεμική βοήθεια.

Τα νέα παρακινούσαν πολλούς να ταξιδέψουν στην Ελλάδα για να πολεμήσουν κάτω απ' τις σημαίες της Ελευθερίας. Και πρώτα πρώτα τους στρατιωτικούς.

Η αποστράτευση μετά το Βατερλώ άφησε άνεργους χιλιάδες αξιωματικούς των Ναπολεόντειων πολέμων.

80503

85

Στη Γαλλία είχαν διωχθεί
οι φανατικοί βοναπαρτιστές.

Το ίδιο έγινε και στα γερμανικά κράτη
και στην Πολωνία με αξιωματικούς που
είχαν συνεργαστεί με τον Ναπολέοντα.

Υπήρχαν ακόμα πολλοί από τις
ναυαγισμένες επαναστάσεις
στην Ιταλία και στην Ισπανία.

Μαζί μ' αυτούς και οι ρομαντικοί
της εποχής, που αναζητούσαν την
περιπέτεια και τη δράση,
οι ενθουσιώδεις αρχαιολάτρες
και οι νεόκοποι σταυροφόροι.

Αγόραζαν λοιπόν ένα σπαθί και
δύο πιστόλες, έραβαν μια στρατιωτική
στολή και επιβιβάζονταν στο
πρώτο εμπορικό καράβι.

Οι αρχές στην Ευρώπη δεν επιθυμούσαν
να γινούν επαναστάσεις. Είχαν όμως
οι Αυστριακοί επιτοκιστεί τα χρέη
της Ιταλίας, μόνο ένα ηγάρωμα
είχε απομείνει για την Ελλάδα.

8584

BS

Η Μασσαλία.

Οι εθελοντές διέσχιζαν όλη την Ευρώπη
για να καταφύγουν στην προκυμαία της.

Ταξίδευαν από τη Σουηδία, την
Πολωνία, τη Ρωσία, την Αυστριακή
Αυτοκρατορία, την Ιταλία, την Ελβετία,
τη Δανία, την Ολλανδία. Μερικοί
από την Ισπανία και την Αγγλία.

Όλοι οι δρόμοι οδηγούσαν
στη Μασσαλία.

BS985

Εκατοντάδες εθελοντές με περίεργες φορεσιές, που
θύμιζαν μεσαιωνικούς ιππότες ή σταυροφόρους, τριγύριζαν
στα μουράγια, τα καφενεία και τα καπηλειά του λιμανιού.

Πολλοί έφταναν εκεί μόνο από περιέργεια.
Από ενθουσιασμό, από κλήση στην περιπέτεια.

Μεθούσαν και τραγουδούσαν
φιλελεύθερα τραγούδια.

Ένα καφέ μάλιστα
είχε μετονομαστεί
σε 'Café d' Hysilandi'.

Ήταν το κέντρο όλων
των συναντήσεων.

Εκεί μέσα, οι εθελοντές έπαιζαν
χαρτιά και μπεκρόπιναν.

Κάθε τόσο ξεσπούσαν
άγριες συμπλοκές.

Οι Γερμανοί με τους ντόπιους,
οι βόρειοι Γερμανοί με τους νότιους,
οι φοιτητές με τους στρατιωτικούς...

Μέσα σε λίγες μέρες τα βοηθήματα
για τον ελληνικό Αγώνα διασπαθίζονταν
στο χαρτοπαίγνιο και στους οίκους
ανοχής της Μασσαλίας.

Κάποιοι, χωρίς πλέον χρήματα,
κατάπιναν την περηφάνεια τους
και γύριζαν στις πατρίδες τους.

Β5507

85

Έμεναν όμως αρκετοί για να συνεχίσουν στην Ελλάδα.

Οι στρατιωτικοί πρόσθεταν μερικά γαλόνια παραπάνω στη στολή τους. Μαζί τους σάλπαραν και φιλόδοξοι έμποροι που ήθελαν να πλουτίσουν.

Όλοι ανυπομονούσαν.

Οχι ανυπομονούσαν

Οι πρώτοι εθελοντές έφταναν στο Νεόκαστρο, στην Καλαμάτα ή τη Μονεμβασία.

Περίμεναν να δουν τους Έλληνες με τις φορεσιές των αρχαίων προγόνων τους.

Απογοήτευση.

ΙΠΠΟΣ

Φορούσαν όλοι ανατολίτικα, κάθονταν σταυροπόδι και κάπνιζαν τσιμπούκια, όπως οι Οθωμανοί.

8588

+

B5

+

Οι εθελοντές επιστράτευαν τις
αρχαίες ελληνικές λέξεις που τους
έρχονταν στο μυαλό.

ΟΝΟΣ

Τίποτα. Κανείς δεν καταλάβαινε.

#

B5509

+

B6 (ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ

Ανωνύμου του Έλληνα

B6 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ

B601

Ω, πόσο γρήγορα θα
θέλουν να ρίξουν στη
φωτιά αυτό το βιβλίο
όσοι φοβούνται
την αλήθεια.

Και δεν φοβάμαι τους
αμαθείς, ούτε τους
δήθεν σπουδαίους.

Όμως με δάκρυα στα μάτια παρακαλώ
τους σοφούς και ενάρετους άνδρες, που φορούν
το σεβάσμιο ένδυμα της ιεροσύνης να με συγχωρήσουν.

B601

B0601

Β06

Ας διηγηθούμε, λοιπόν, αυτά που συμβαίνουν στον ελληνικό κλήρο και τα κακά που προκαλούνται απ' το χρήμα.

Στην Κωνσταντινούπολη βρίσκεται ο πατριάρχης και η Σύνοδος.

Σ' αυτή άλλος είναι πατριάρχης στην Αλεξάνδρεια, άλλος στην Αντιόχεια, άλλος στην Ιερουσαλήμ.

Ο πρώτος απ' όλους λέγεται Οικουμενικός.

Ο Οικουμενικός λοιπόν, διαμοιράζει σε όλες τις επαρχίες του Οθωμανικού κράτους εκατοντάδες αρχιεπισκόπους.

Αυτοί πάλι έχουν με τη σειρά τους τέσσερις ή πέντε επισκοπές με τους επισκόπους τους.

Β0602

85

Το σύστημα έτσι της εκκλησιαστικής αρχής
λειτουργεί με τον παρακάτω τρόπο:

Η Σύνοδος πρώτα εξαγοράζει
τον πατριαρχικό θρόνο
από τον σουλτάνο έναντι
πολλών χρημάτων.

Στη συνέχεια κάποιος
αγοράζει από τη Σύνοδο
τον θρόνο με περισσότερα
χρήματα, για να βγάλει
κι αυτή κέρδος.

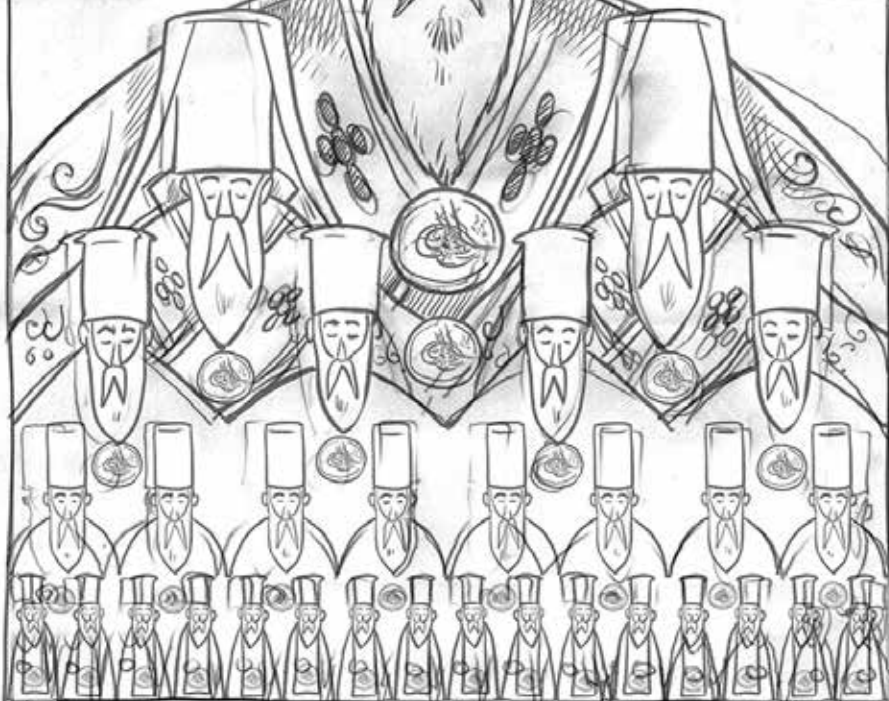
Αυτόν που τον αγοράζει
τον ονομάζει πατριάρχη.

8583

Ο πατριάρχης τώρα,
για να ξαναπάρει πίσω
τα όσα δανείστηκε για
την αγορά του θρόνου,
πουλάει τις επαρχίες
και τις αρχιεπισκοπές
για περισσότερα
χρήματα.

Έτσι διορίζονται
οι αρχιεπίσκοποι,
οι οποίοι με τη σειρά τους
πουλούν κι αυτοί σε άλλους
τις επισκοπές τους.

Οι δε επίσκοποι τις πουλούν στους χριστιανούς, δηλαδή
γυμνώνουν τον λαό για να βγάλουν τα έξοδα που ξόδεψαν.

Βας

Η πρώτη έγνοια κάθε πατριάρχη
είναι ν' αποκτήσει την εύνοια των
πλούσιων Φαναριωτών.

Μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να
κλέβει με περισσότερο θάρρος
και για περισσότερο καιρό...

αφού η Σύνοδος έχει πάντα τα μέσα
στην Οθωμανική διοίκηση αν θέλει
να τον εξορίσει.

Αυτός είναι και ο λόγος που άλλος παρέμεινε πατριάρχης
για οκτώ μήνες, άλλος για έξι και άλλος μόνο για δύο.

Η υπερηφάνεια και η διεστραμμένη ψυχή αυτών των δώδεκα
μωρών της Συνόδου, τους εμποδίζει να σκεφτούν τη φθόρα που
προξενούν στο λαό με τις συχνές εναλλαγές των πατριαρχών.

Βας

Β06

Το μόνο που τους νοιάζει είναι να ξαναπάρουν πίσω τα χαμένα και με κέρδος απ' τον επόμενο πατριάρχη.

Σ' αυτό έτσι δεν διαφέρουν από τους Οθωμανούς διοικητές, που πληρώνουν για τις θέσεις τους, ώστε να μπορούν να κλέβουν όσα μπορούν περισσότερα.

Αντιπροσώπων

Η αμάθεια του λαού, από την άλλη ακόνισε τα αρχιερατικά σπαθιά, που κανείς δεν τους αντιστέκεται.

Μ' ένα κατεβατό από κατάρες, που το λένε αφορισμό - πιο διαβολική εφεύρεση δεν υπάρχει - ξεγυμνώνουν πλούσιους και φτωχούς.

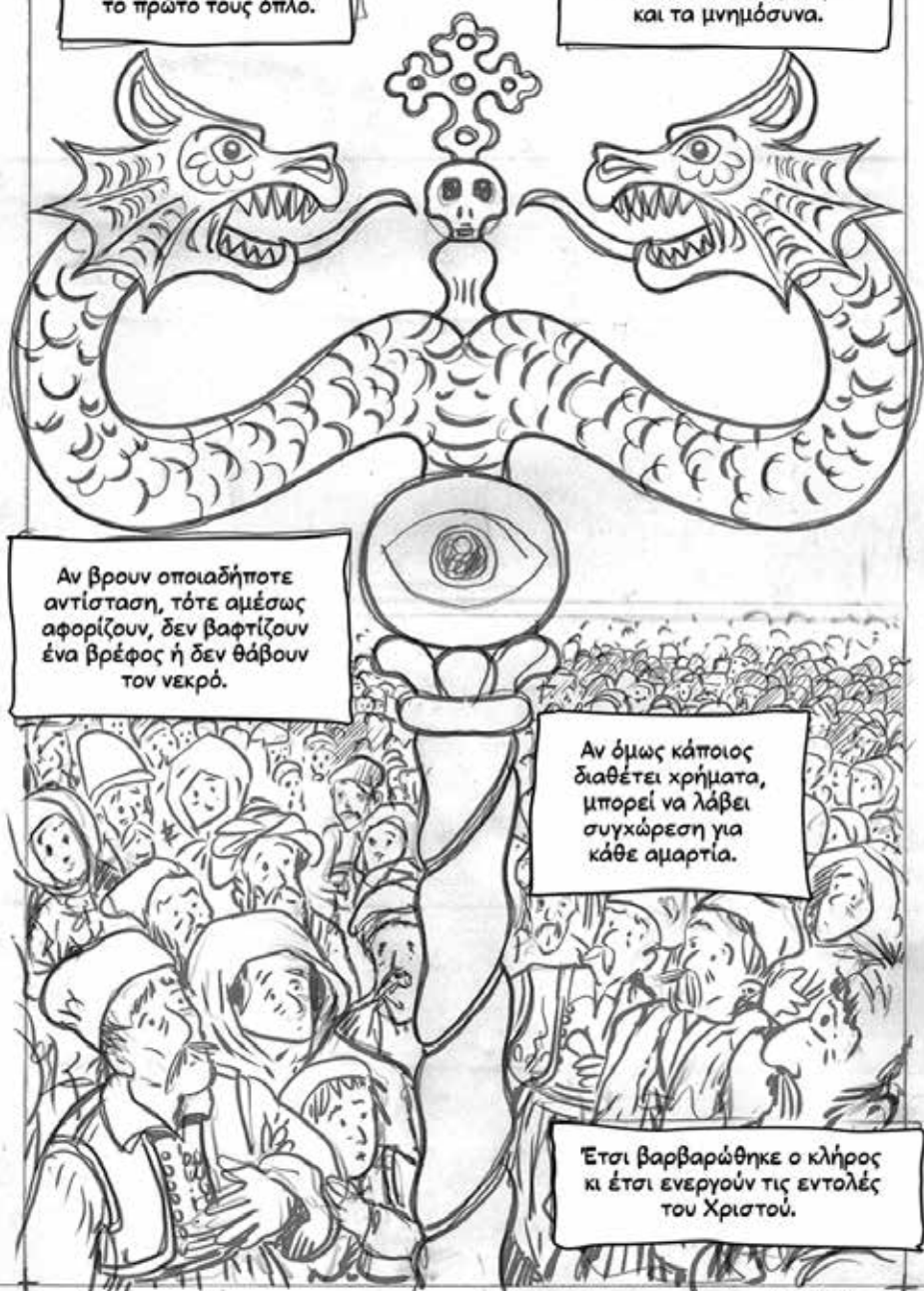

Β0606

Β06

Ο αφορισμός είναι
το πρώτο τους όπλο.

Ακολουθούν οι αγιασμοί
και τα μνημόσυνα.

Αν βρουν οποιαδήποτε
αντίσταση, τότε αμέσως
αφορίζουν, δεν βαπτίζουν
ένα βρέφος ή δεν θάβουν
τον νεκρό.

Αν όμως κάποιος
διαθέτει χρήματα,
μπορεί να λάβει
συγχώρεση για
κάθε αμαρτία.

Έτσι βαρβαρώθηκε ο κλήρος
κι έτσι ενεργούν τις εντολές
του Χριστού.

Β0607

Β05

Παρουσίαση.

Ω γλυκύτατε
Ιησού!

Ω δίκαιοι
Απόστολοι!

Πού είστε σήμερα
να δείτε τους
απογόνους σας;

Κάτω από τους αρχιεπισκόπους ακολουθούν οι επίσκοποι. Άλλοι
λύκοι αυτοί, χειρότεροι, κυριεύουν χωρικούς και απλούς ανθρώπους.

Περιφέρονται στα
χωριά και με μεγάλη
ασπλαχνία γυμνώνουν
τους χωριάτες.

Κι όταν δεν βρίσκουν χρήματα, αρπάζουν ρούχα, γεωργικά εργαλεία,
γυναικεία στολίδια, σιτάρι, κρασί... Μετά τους ευλογούν και φεύγουν.

Β0608

306

Αυτοί οι αμαθέστατοι θεωρούν
την ελευθερία θανάσιμο αμάρτημα.

Το χρέος τους είναι
να δείξουν την αλήθεια,
μα αυτοί αντίθετα λένε:

Copied, Marcoullola: Hell. By Histos di San Giovanni / Florence

«Ο ΟΙΟΣ ΑΔΕΛΦΟΙ
ΜΑΣ ΕΔΩΣΕ ΤΗΝ
ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΤΥΡΑΝΝΙΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΑΡΤΙΕΣ ΜΑΣ
ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΝ
ΥΠΟΦΕΡΟΥΜΕ»

«Ο θεός, αδελφοί,
μας έδωσε την
Οθωμανική τυραννία
για τις αμαρτίες μας
και πρέπει να την
υποφέρουμε».

Ο ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Ο ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ.

30609

Β06

Δεν βλέπετε πως με αυτά τα κηρύγματα
υποχρεώνετε τους Έλληνες, αντί να μισήσουν
την τυραννία και να προσπαθήσουν να
ελευθερωθούν, αντίθετα να την αγαπήσουν;

επινοήσαν, αντίθετα να την αγαπήσουν;

Να νομίζουν πως υποφέρουν
στην παρούσα ζωή γιατί θα
κερδίσουν τον παράδεισο;

κερδίσουν τον παράδεισο;

ΜΑΥΡΟ

"Οποιοι αγαπεί

«Όποιον αγαπά ο Κύριος,
τον παιδεύει».

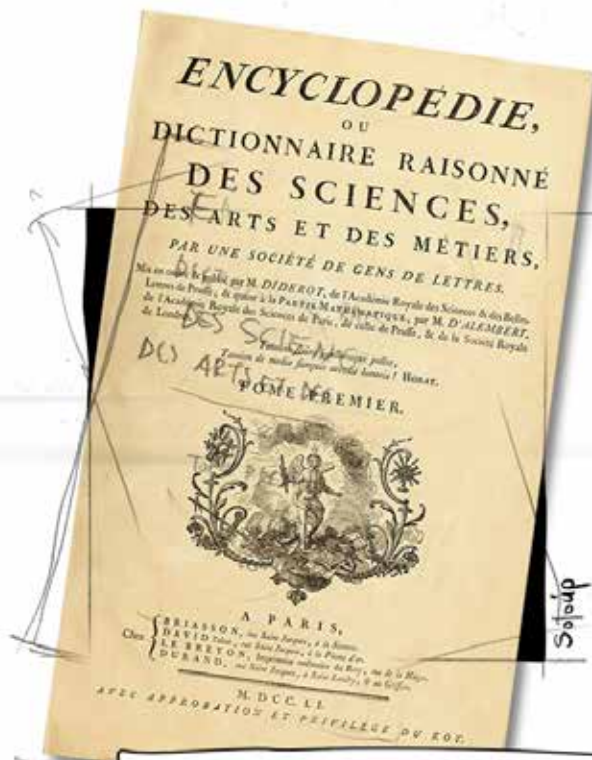
Β0610

+ 306

+

Ο άνθρωποι βάρβαροι και χυδαίοι,
πώς διαβάζετε έτσι ανάποδα το ρητό;

Σαίολ
703

Δεν
"Παιδεύ
το "

Δεν καταλαβαίνετε ανόητοι ότι το
«παιδεύω» στην Ελληνική γλώσσα εννοεί
το «διδάσκω», ποτέ το «τιμωρώ»;

+

30611
30611

B7 ΚΟΝ/ΠΟΛΗ (ΠΛΑΓΙΟ ΠΡΩΤΟ)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Robert Walsh

(Ακόλουθος του λόρδου Strangford,
πρεσβευτή της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη)
Strangford, πρεσβύτερος της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη

B7 ΚΩΝ/ΠΟΛΗ (ΠΛΑΓΙΟ)

Επισκέφθηκα τον πατριάρχη δυο
μήνες περίπου πριν το φριχτό τέλος του.

Τον βρήκα άρρωστο
στην κάμαρά του.

Σηκώθηκε και κάθισε
στον σοφά να μας υποδεχτεί.

B701

Jean Baptiste Hilair 1753-1822

B701

B0701

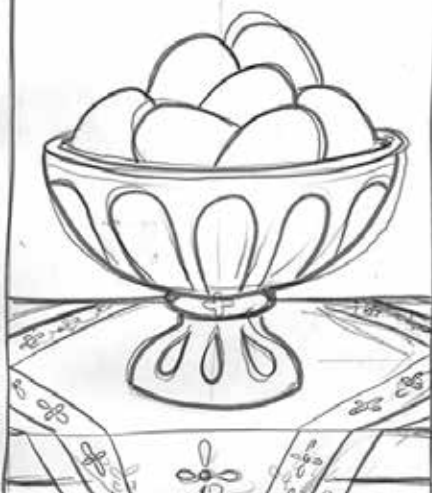
Β7

Αδύνατος, ωχρός.
Φαίνονταν ογδοντάρης.

ΜΑΥΡΟ

ΜΑΥΡΟ

Καθώς κόντευε το Πάσχα, είχε
δίπλα του πανέρια με κόκκινα αυγά.

Μας έδωσε αυγά
με την ευλογία του.
Σηκωθήκαμε,
τον ευχαριστήσαμε.

Β0702

Β7

Η είδηση για την Επανάσταση
διαδόθηκε σαν πυρκαγιά στην πόλη.

Στον Γαλατά οι Αρμένιοι
έκλεισαν τα μαγαζιά τους
κι έτρεχαν να σωθούν.

Το ίδιο οι
Έλληνες και
οι Εβραίοι.

Ο σουλτάνος κάλεσε
τους μουσουλμάνους
στα όπλα.

Πάνω από εκατό χιλιάδες
πάνοπλοι κι εξαγριωμένοι Τούρκοι
τριγύριζαν ανάμεσα στο πλήθος.

Πιστόλες στο ζωνάρι
και γιαταγάνι.

Σταματούσαν στον δρόμο τους
ραγιάδες, τους ξεγυμνώναν,
τους έδερναν.

Οι Ευρωπαίοι φοβόμασταν
για τη ζωή μας.

Β0703

B7

Σ' ένα σοκάκι που περνούσα,
ένας Τούρκος έσφαξε έναν Έλληνα.

Εφάρξε το θάνατος

Έπειτα καθάρισε το
ματωμένο γιαταγάνι του.

Μετά έκατσε ήρεμα με
το τσιμπούκι του
στον διπλανό καφεéné.

Η σφαγή
είχε αρχίσει.

B7
B0704

87

Ο σουλτάνος ανάγκασε
τον πατριάρχη να
αφορίσει τον Υψηλάντη,
την Επανάσταση.

Εκείνος
είχε την
ύψις

Εκείνος δεν
είχε τη δύναμη
ν' αντισταθεί.

Την ημέρα του Πάσχα, αμέσως μετά τη
Λειτουργία, ο Γρηγόριος Ε' διάβασε τον αφορισμό.

Και εφ' αληθινή και ικανοί σου να
διαβιβάτῃς τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν ἐπιστολὴν
καὶ τοὺς ὁμοῦς ἀντιτάξῃς τῷ σουλτάνῳ
ἐφ' ἡμᾶς τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν
καὶ κηρύττῃς
βασιλεύον...

Αργότερα μερικοί τσαούσηδες
μπήκαν βιαστικά στο Πατριαρχείο.

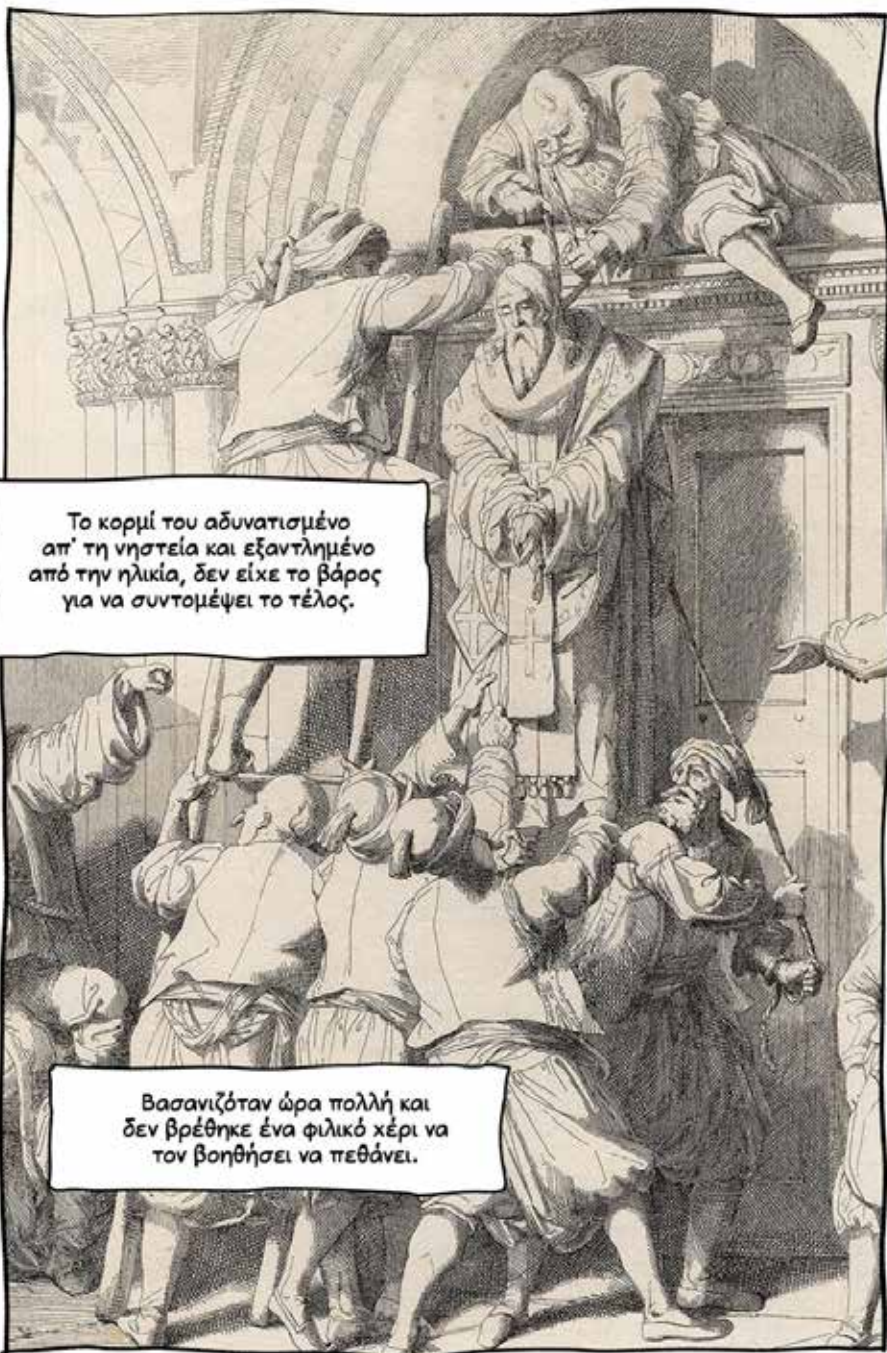

ΜΑ, ΤΙ ΑΛΛΟ
ΓΥΡΕΥΕΤΕ;

Ἔσυραν τον Γρηγόριο
ἀπ' τὸ πετραχίλι.

Στην πύλη, αφού πέρασαν το σχοινί
στο σιδερένιο σύρτη που μαντάλωνε
ψηλά την πόρτα, τον κρέμασαν και
τον παράτησαν στην αγωνία του θανάτου.

Β205
Β0705

Το κορμί του αδυνατισμένο
απ' τη νηστεία και εξαντλημένο
από την ηλικία, δεν είχε το βάρος
για να συντομέψει το τέλος.

Βασανιζόταν ώρα πολλή και
δεν βρέθηκε ένα φιλικό χέρι να
τον βοηθήσει να πεθάνει.

B0706

Έτσι μέχρι να σταματήσει
το ψυχομαχητό, έφτασε η νύχτα.

Τρεις μέρες έπρεπε να
μείνει το πτώμα να το
βλέπουν οι Έλληνες.

Ζήτησαν να
το θάψουν
αλλά οι
Τούρκοι
αρνήθηκαν.

Μετά έδωσαν το πτώμα
σε κάτι ξεπεσμένους του
όχλου κι αφού το έσυραν
εδώ κι εκεί στην πόλη,
το πέταξαν στη θάλασσα.

Κάθε μέρα έβλεπτες
παντού ανθρώπους
κρεμασμένους σε πόρτες.

Πτώματα ακέφαλα στη μέση
του δρόμου, ποδοπατημένα
και αφημένα στις λάσπες.

Β0707

2-50910

187

Εκείνες τις μέρες έφτασαν στην πόλη σακιά με 2.500 ζευγάρια αφτιά απ' τις σφαγές στην Πάτρα.

Έλεγα πως κάτι τόσο βάρβαρο μπορεί να γινόταν σε περασμένους αιώνες.

ΟΧΙ ΣΤΗΝ

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ!

Απ' τους σπάγκους κρέμονταν και άλλα κομμάτια προσώπων.

Έτσι σε κάποιες μύτες έβλεπες να κρατιέται και το κάτω χείλος.

Πηγούνια με μακριές γενειάδες.

Αλλού είχαν πελεκήσει κάθετα το πρόσωπο κι έβλεπες όλα τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου.

5708

67

Τα κομμάτια έμεναν κρεμασμένα,
ώσπου, σαπίζοντας, έπεφταν
στον βόρβορο των δρόμων.

Τα λείψανα των προσώπων,
καθώς βρίσκονταν σε αποσύνθεση,
κολλούσαν στα παπούτσια
των περαστικών.

Έτσι έβλεπες τον Τούρκο να βαδίζει
με ένα χείλος ή ένα πηγούνι στα παπούμια του.

Και καθώς πετιόνταν
τ' ανθρώπινα γένια,
νόμιζες πως τα
παπούτσια ήταν
φοδραρισμένα με γούνα.

66709

Β7

Από έναν γενίτσαρο της
φυλακής του Σεραγιού,
έμαθα τους βασανισμούς
των Ελλήνων εμπόρων.

Είδε να γυμνώνουν εντελώς
έναν Έλληνα και να τον
κρεμούν ανάποδα.

Το αίμα μαζευτόταν
στο κεφάλι και
ο άνθρωπος πνιγόταν.

Τον βαρούσαν με
δυο ραβδιά μέχρι
που τον άφησαν
ανίσθητο ή νεκρό.

Β0710

87

Είδε έναν που τον κρέμασαν από
τάφτια, δένοντας στα πόδια του
ένα βάρος.

Είχε τόσο παραμορφωθεί
που νόμιζες πως το
στόμα του είχε φτάσει
στο μέτωπό του.

Είδε σε άλλον να βιδώνουν στο
μέτωπό του ένα στεφάνι μέχρι που
τα μάτια του πετάχτηκαν απ' έξω.

Είδε να καφαλίζουν ανθρώπους
στους φούρνους του σεραγιού, μέχρι
που το δέρμα ξεκολλούσε από το κορμί.

Είδε να διαμελίζουν ανθρώπους
τραβώντας τους απ' τη
τέσσερα άκρα.

Είδε χυμούς να
αυθάνουν να ποτίζουν
καρφωμένοι με
πυρηνικά σπαθιά

Είδε να στρίβουν
τις αρθρώσεις μέχρι
που το πίσω μέρος των
χειριών να φτάνει
στη θέση
της παλάμης.

Παλάμης

Είδε ..
Είδε ..
Είδε ..

8701

07

ΜΑΥΡ
ΨΙΝΑ

Τις νύχτες κοπάδια πεινασμένα σκυλιά
ούρλιαζαν γύρω από ακέφαλα κουφάρια.

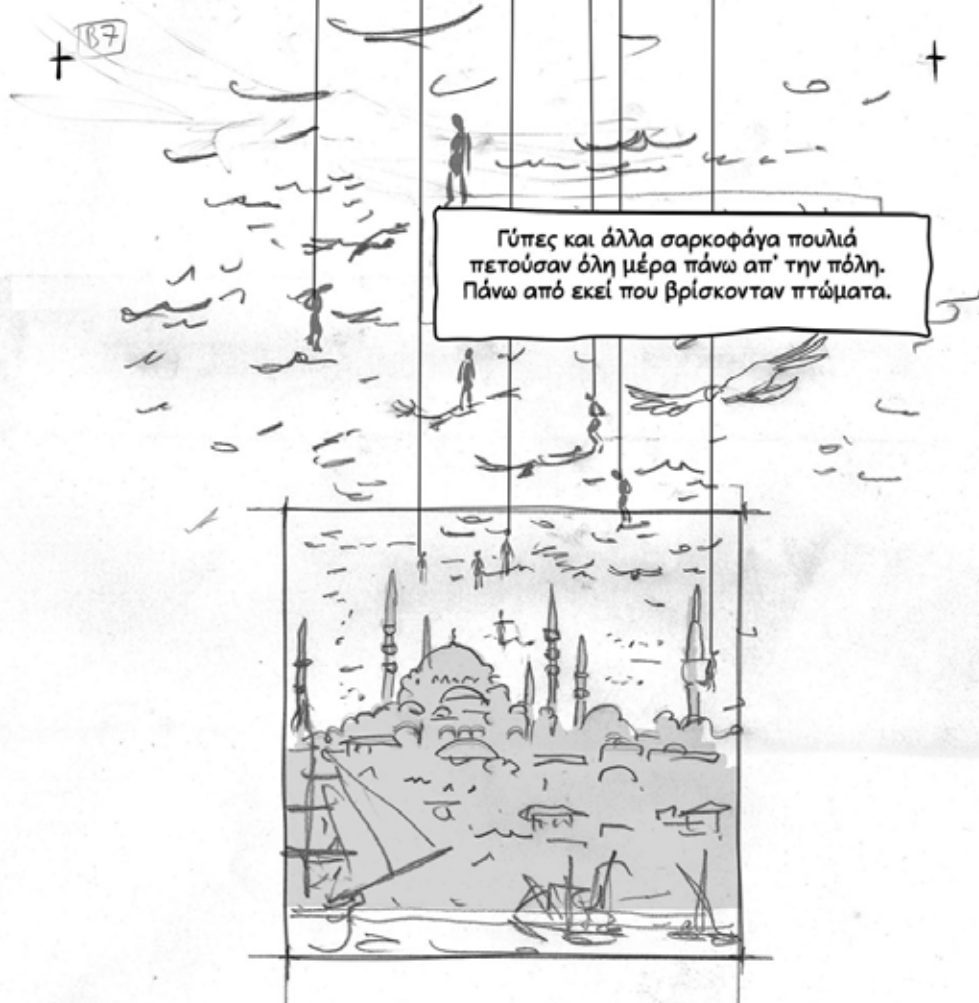
Γρύλιζαν άγρια και δάγκωναν,
διεκδικώντας κάποιο κεφάλι.

Στην προκυμαία δυο τρίκροτα
του καπουδάν πασά, μόλις είχαν
υγίρει από τις ελληνικές θάλασσες.

Στα ξάρτια τους
κουνιόνταν ένα
σωρό κρεμασμένοι.

8712
Bo712

Γύπες και άλλα σαρκοφάγα πουλιά
πετούσαν όλη μέρα πάνω απ' την πόλη.
Πάνω από εκεί που βρίσκονταν πτώματα.

13/13
B0713 #

Β08 ΤΡΙΠΟΛΗ

ΤΡΙΠΟΛΗ

Maxim Raybaud.

(Γάλλος φιλέλληνας,

στρατιωτικός και συγγραφέας)

Β08 ΤΡΙΠΟΛΗ

Η Τριπολιτσά ήταν οχυρωμένη
με τείχη 14 πόδια ύψους

Η Τριπολιτσά ήταν οχυρωμένη
με τείχη 14 πόδια ύψους.

Από τις ελληνικές θέσεις στα
βουνά, η θέα της πόλης μέσα στον
καμένο κάμπο ήταν συγκλονιστική.

Τευ

Τέντες ήταν στημένες στα άχτιστα μέρη.

Β08

Οι Έλληνες, έξι μ' επτά χιλιάδες άνδρες, είχαν κακό εξοπλισμό και κάτι παμπάλαια κανόνια σε άθλια κατάσταση.

Με αυτά πασχίζανε να υποτάξουν την Τρίπολη.

Οι Τούρκοι πάλι ήταν διπλάσιοι, ετοιμοπόλεμοι, καλοαρματωμένοι.

Το κάστρο είχε 60 κανόνια κι έναν ατρόμητο αρχηγό, τον κεχαγιά του Χουρσίτ.

Οι Τούρκοι κυριαρχούσαν στον κάμπο με το δυνατό ιππικό τους.

Οι Έλληνες αντίθετα περιορίζονταν αναγκαστικά σε παρενοχλήσεις. Αυτή ήταν η κατάσταση όταν φτάσαμε.

Β0802

Rob

Στις 5 Σεπτεμβρίου 500 με 600 Έλληνες ξεθάρρεψαν από την απραξία των πολιορκημένων και πλησίασαν τα τείχη.

Από εκεί ξεκίνησαν έναν άλλο πόλεμο. Βρισιές πέταγαν ο ένας στον άλλο.

Μερικές φορές ύψωναν ένα φέσι ή ένα σαρίκι με ένα ραβδί κι αμέσως έπεφταν πολλοί πυροβολισμοί.

ΧΑΧΑ
ΧΑ

Γέλαγαν τότε αυτοί που σκάρωσαν το κόλπο με τα βόλια των αντιπάλων.

Κάθε βράδυ οι στρατιώτες χόρευαν στους ήχους του νταουλίου και του ζουρνά.

Boe3

Β08

Το στρατόπεδο γύρω από την πόλη όλο και απλώνόταν. Έρχονταν από παντού. Εκείνες τις μέρες έφτασε και η Μπουμπουλίνα.

Όλα έδειχναν πως το τέλος πλησίαζε.

Στις 14 Σεπτεμβρίου στήθηκε μια σκηνή ανάμεσα, στον κάμπο. Οι Τούρκοι ζητούσαν διαπραγματεύσεις.

Στις 10 το πρωί βγήκαν από τα τείχη ηλικιωμένοι αντιπρόσωποι με αξιοσέβαστο παρουσιαστικό πάνω σε αράπικα άλογα.

Κάθισαν αντικριστά.

Ήρθαν οι καφέδες.

Έλληνες και Τούρκοι άναψαν τα τσιμπούκια.

Κανείς δεν έπαιρνε τον λόγο.

Στο τέλος ο Κολοκοτρώνης έχασε την υπομονή του και φώναξε:

Β08υ4

Β00

ΑΡΚΕΤΑ ΜΕ ΤΗ
ΒΟΥΒΑΜΑΡΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΦΟΥΜΑΡΙΣΜΑ.

ΑΡΚΕΤΑ ΜΕ ΤΗ
ΒΟΥΒΑΜΑΡΑ ΚΑΙ ΤΟ
ΦΟΥΜΑΡΙΣΜΑ.

Ξαφνιάστηκαν
οι Τούρκοι.
Σα να βγήκαν
απ' όνειρο.

ΘΑ ΔΩΣΕΤΕ
ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΑΤΟΜΥΡΙΑ
ΓΡΟΣΙΑ, ΤΑ ΑΡΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ
ΜΙΣΑ ΑΠΟ ΤΑ
ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΣΑΣ.

ΘΑ ΣΑΣ ΠΑΜΕ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΑΠΟ ΕΚΕΙ ΘΑ ΜΠΑΡΚΑΡΕΤΕ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ.

Οι Τούρκοι πάγωσαν. Τους
είπαν ότι οι όροι ήταν σκληροί.

Θα τους μετέφεραν
όμως στον Κεχαγιόμπεη.

Β00 05

Β08

Δυο μέρες αργότερα
ο Ελμάς μπέης, ο αρχηγός
των Αλβανών, πρότεινε στον
Κολοκοτρώνη συμφωνία:

Να εγκαταλείψουν
οι δικοί του την
Τριπολιτσά με τα
όπλα και τα
υπάρχοντά τους.

Έτσι θ' αδυνάτιζε κι άλλο
η άμυνα της πόλης.

Σαν έμαθαν οι Τούρκοι ότι οι Αλβανοί
ετοιμάζονταν να φύγουν, έπεσε διχόνοια.

Από το τουφεκίδι καταλάβαινες πως χτυπιούνταν μεταξύ τους.

Ολόκληρη η 22η Σεπτεμβρίου
πέρασε σε ατμόσφαιρα αναμονής.

Ησυχία απόλυτη!
Μια ησυχία
προμήνυμα
αιματηρής θύελλας!

Β0806

Β08

Την Παρασκευή 23 Σεπτεμβρίου 1821,

η ζέστη εξουθενωτική.

Δεν είχε περάσει μισή ώρα
όταν ακούσαμε μια παράξενη χλαλοή.

Οι Έλληνες πηδούσαν
στα τείχη χωρίς να
συναντούν αντίσταση.

Η εισβολή
είχε αρχίσει.

Πυκνός καπνός από τις
εκρήξεις ανέβαινε αργά
από τις ντάπιες του κάστρου.

~A081

Β6807

Ορμήσαμε
στον πύργο.

Εκεί πέντε έξι Τούρκοι
εγκατέλειψαν κάθε αντίσταση.

Είχε αρχίσει κιόλας
εκείνη η ανατριχιαστική βοή.

Οι κραυγές
των θυμάτων.

Οι αλαλαγμοί
των νικητών.

Ο Ζακυνθινός Στάθης
δοξάστηκε γκρεμίζοντας
το μπαϊράκι των απίστων
και υψώνοντας τη σημαία.

88888

508

Τέτοια ήταν η κατάσταση των πολιορκημένων
που από πολλές μέρες δεν έθавαν τους νεκρούς.

Γεμάτοι οι δρόμοι
πτώματα σε αποσύνθεση.

Σε λίγο νέα πτώματα
σκέπαζαν αυτά τα λείψανα
της επιδημίας και του λιμού.

Το αίμα έτρεχε
απ' όλες τις μεριές.

Βόσσης

ΒΟΒ

ΧΑΟΣ

ΑΝΑΚΑΤΟΜΑ

Αδύνατη
η περιγραφή.

Σε κάθε βήμα
πετάγονταν γυναίκες,
κορίτσια, παιδιά.

Φλόγες υψώ

Φλόγες υψώνονταν.

Πυρκαγιές.

Η ζέση της φωτιάς
διηλκύει το πάθος
της ψυχής που ήτταν
ήδη αυτομόνη.

ΒΟΒ 10

Β08

ΚΟΛΑΣΗ!

Φωτιά και αίμα.

Ο βρόντος των σπιτιών
που σωριάζονταν συντρίμμια.

Οι κραυγές των
ετοιμοθάντων.

Εκρήξεις
κανονιών.

Τα άγρια ξεφωνητά
των νικητών.

Β08/1

B08

ΟΛΑ ΜΑΖΙ ΜΙΑ
ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΑΝΑΤΡΙΧΙΑΣΤΙΚΗ.

Η ΜΕΘΗ
ΤΗΣ
ΉΛΗΘΙΑΣ.

Μα ποιος μπορούσε
να συγκρατήσει αυτό το
αφρισμένο ποτάμι;

Πάσχισαν οι
καπεταναίοι να
σταματήσουν
το μακελειό.

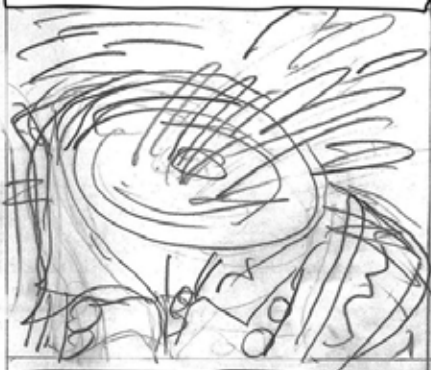
Είδα να μπαίνουν καβαλάρηδες
ο Κολοκοτρώνης με τον Γιατράκο
σε περήφανα άτια, έξω φρενών.

Μάταια
προσπαθούσαν
να στείλουν τους
αφηνιασμένους
στρατιώτες έξω
από την πόλη.

B08/2

808

Ένας νόμος κυριαρχούσε.
Ο νόμος της καταστροφής.

Ένα σύνθημα.
Το σύνθημα της σφαγής.

Η Τριπολιτσά ήταν γεμάτη
από σκυλιά αδέσποτα.

Κοπάδια θεριά ρίχνονταν στους
σφαγμένους να τους ξεσκίσουν.

Οι Έλληνες έβγαζαν μια ιδιαίτερη
κραυγή όταν ορμούσαν στον εχθρό.

Αδύνατο να το περιγράψεις. Ένα
ουρλιαχτό που τινάζοταν απ' το λαρύγγι.

808/3

Boo

Αυτή η κραυγή γινόταν αλλιώτικη όταν
ύψωναν το γιαταγάνι πάνω στο θύμα τους.

Η πικρή ειρωνεία της νίκης,
η μανία για εκδίκηση,
η απάνθρωπη δίψα του αίματος.

Μ' ένα γέλιο
σαρδόνιο,
τρομακτικό.

Αυτή η κραυγή
του ανθρώπου τίγρη.

ΣΙ-Η ΒΟΗ

Όλα μαζί σε
αυτή την κραυγή.

Όλα μαζί σε
αυτή την κραυγή.

Του ανθρώπου που
κατασπαράζει τον άνθρωπο.

Του ανθρώπου που
κατασπαράζει τον άνθρωπο.

ΒΟΗ-ΣΙ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΣΕΡΓΟΥΝΙ

ΒΟΘ

Βαχίτ Πάσας

ΒΑΧΙΤ ΠΑΣΑΣ

(Τοποτηρητής της οθωμανικής
διοίκησης στη Χίο το 1822)

(Τοποτηρητής της Χίου
το 1822)

Ενώ όλοι οι υπήκοοι του γαληνοτάτου και
ενδοξοτάτου σουλτάνου μας, είτε ομόθρησκοι είτε
ραγιάδες, ευημερούσαν, ξαφνικά οι Ρωμιόι
επιχείρησαν κατά το 1236 (1821) στάση.

Παρά την κάθε ελπίδα, είδαμε
αυτή να διαδίδεται μέχρι τη νήσο
Χίο, στην οποία ήμουν τοποτηρητής.

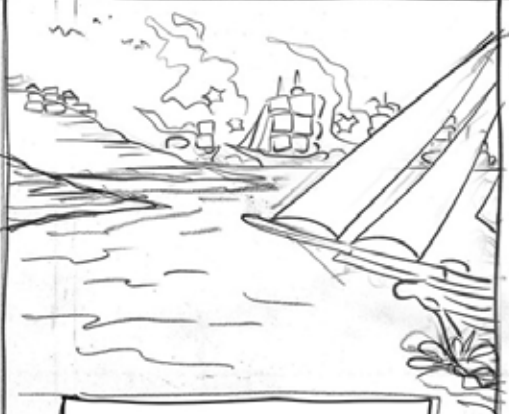
Αν και τα συμβάντα είναι λυπηρά, για να μην καλυφθούν
από τη λήθη, επιχείρησα με μαύρο μελάνι να τα εξιστορήσω
προς γνώση των αδελφών Οθωμανών.

809

Η επανάσταση των Ρωμίων προερχόταν από διαβολικές προθέσεις για επανόρθωση της θρησκείας του Χριστού.

Πρώτο χρέος λοιπόν της κυβέρνησής μας ήταν να απαγκονίσει τον πατριάρχη των Ρωμίων.

Η Μεσόγειος είχε γεμίσει από στόλους αποστατών που λαφυραγωγούσαν την αθώα και άκακη Ισλαμοσύνη των προσκυνητών.

Μια τέτοια μοίρα 24 αντάρτικων πλοίων έφτασε στη Χίο και ξεσήκωσε τους άπιστους γκιαούρηδες.

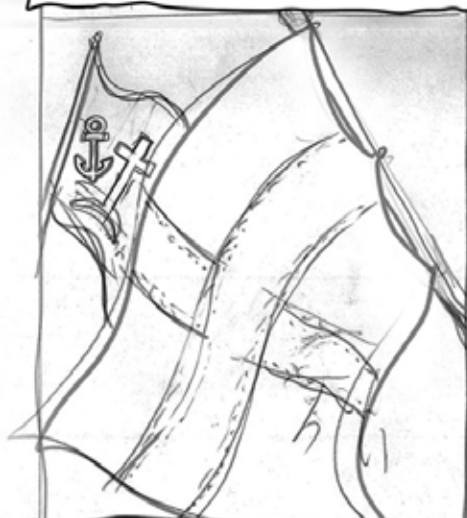

Σαν το έμαθε αυτό η σεβαστή αυτοκρατορική κυβέρνηση, έστειλε στρατό και πλοία για να περιφρουρήσουν τα νησιά.

80982

Οι Χιώτες, άπιστοι από πάντα,
μόνο άδολοι δεν ήταν. Κι ενώ
έδειχναν υποταγή, ήταν έτοιμοι να
γυρίσουν το φύλλο που λέει η παροιμία.

Οι αντάρτες είχαν προχωρήσει
αρκετά στο νησί και είχαν σημαίες
λευκές, με ραμμένο επάνω τον σταυρό.

Οι ταλαίπωροι Οθωμανοί,
πολιορκημένοι στην
ακρόπολη, δεν
είχαν καμία άλλη
ελπίδα παρά μόνο
τον Προφήτη.

80903
80903

...έλεγε πως τίποτα
δεν γίνεται χωρίς τη
θέληση του Θεού.

Πως ο Θεός
ευλόγησε τα
όπλα τους.

Ο ΗΛΙΑΣ ΤΑΒΙΣ

Μας καλούσαν λοιπόν να
παραδοθούμε εντός τριών ημερών.

Αυτό έριξε σε βαθιά
σκέψη τους Οθωμανούς.

Τότε, στο συμβούλιο που
κάναμε, ένας σοφός Ουλεμά,
πήρε το λόγο και είπε:

ΑΔΕΛΦΟΙ, ΔΕΝ
ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΜΕ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ
ΑΠΙΣΤΟΥΣ.

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ
ΜΑΣ ΒΛΕΠΕΙ ΚΑΙ ΘΑ
ΜΑΣ ΒΟΗΘΗΣΕΙ.

ΚΙ ΕΜΕΙΣ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΗΣΟΥΜΕ
ΜΕ ΓΛΩΣΣΑ ΠΥΡΙΝΗ ΚΑΙ
ΔΙΑ ΤΗΣ ΛΕΠΙΔΑΣ ΤΩΝ
ΜΑΧΑΙΡΙΩΝ ΜΑΣ.

Ο τοποτηρητής συμφώνησε με τα λόγια του σεβάσμιου
κληρικού κι έτρεξε αμέσως να ενθαρρύνει
τη φρουρά και να οργανώσει
την άμυνα.

την άμυνα

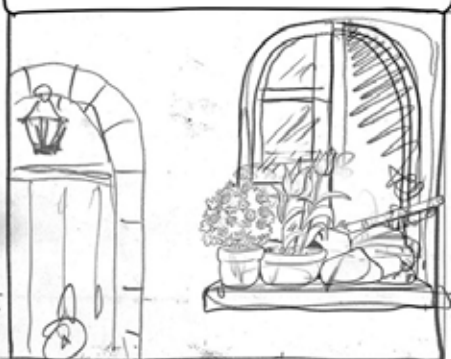

Β09

Στις χριστιανικές συνοικίες είχαν
βάλει φανάρια στις θύρες και λουλούδια
στα παράθυρα, σα να ήταν γιορτή.

Οι Ρωμιοί έφτιαχναν χαρακώματα
γύρω από την ακρόπολη.

Τα παράθυρα των
σπιτιών είχαν
μετατραπεί σε
προμαχώνες.

Το πρωί της δεύτερης μέρας,
αφού προσευχηθήκαμε στον
προφήτη, 400 λεοντόκαρδοι
πολεμιστές όρμησαν στα
χαρακώματα των απίστων.

Β0903
Β0905

Β09
Έγιναν μάχες στήθος με
στήθος μέχρι τη δύση του ήλιου.

Πάνω από 3.000 τα πτώματα
των βέβηλων απίστων. Από
εμάς, μόνο έξι έλαβαν
τον μαρτυρικό στέφανο.

Οι ήρωες της φρουράς ακούμπησαν
στα πόδια του τοποτηρητή τα
κεφάλια των αποστατών.

Αμοιβή της
αποστασίας τους
από τη
μουσουλμανική
μάχαιρα.

Κατατόμησαν ακόμα και
αιχμαλώτους και τους
γέμισαν τα κρανία με άχυρα.

Β0966

Βογ

Οι επόμενες μέρες κύλησαν
με παρόμοιες συμπλοκές.

Στις 5 του μηνός Ρετζήπ, τα κανόνια μας
άρχισαν να πυρπολούν την πόλη.

Οι εκρήξεις της φωτιάς
εξφενδόνιζαν ανθρώπους
δημιουργώντας ένα θέαμα
ωραίο και αξιοπερίεργο.

Στις 17 του ίδιου μήνα
έφτασε ένα πλοίο γαλλικό.

Ο πλοίαρχος μάς μίλησε για τις φιλικές
σχέσεις της Γαλλίας με την Τουρκία,
μάς ενημέρωσε για τις κινήσεις των εχθρών
και προσφέρθηκε να μάς βοηθήσει.

Βογ 07

Λίγες μέρες μετά φάνηκαν τα ιστία του αυτοκρατορικού στόλου.

Η φρουρά αμέσως απέκτησε ηθικό και δύναμη δεκαπλάσια.

Την επομένη 1600 στρατιώτες ξεκίνησαν μια πεισματώδη μάχη.

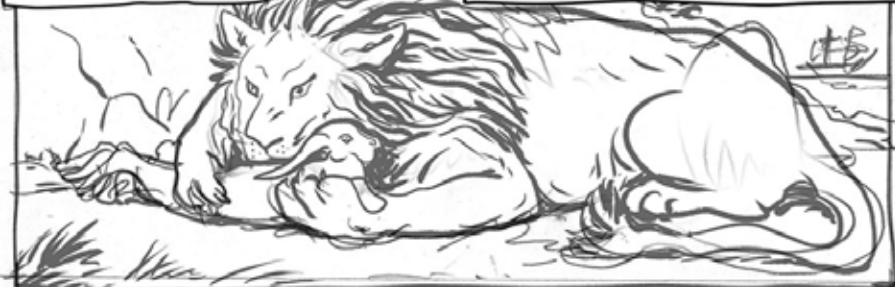
Εμπρηστικές ύλες πετάχτηκαν στην πόλη.

Πύρινες φλόγες παντού.

Η φρουρά μέσα στην οχλοβοή έπεσε με απaráμιλλή δύναμη κατά των απίστων.

Τους ηλικιωμένους τους πέρασαν γενναιότατα απ' τη λεπίδα της μάχαιρας. Το ίδιο και τις γριές.

Eugene Delacroix

Lion Devouring a Rabbit

Βόγυ 8

Λεηλατούσαν οι βάρβαροι το Χίο

Βοή

Λεηλατούσαν κι έπαιρναν λάφυρα
τις περιουσίες, σύμφωνα με τους
πολεμικούς νόμους.

Το αίμα
έρρεε ποταμί

Τις όμορφες πάλι κόρες
και τους τρυφερούς νέους
τους αιχμαλώτισαν.

Delacroix Λεηλατούσαν οι βάρβαροι

Βοή

Η γενναιότητα των πολεμιστών μας
ήταν ανώτερη περιγραφής.

Την επομένη ο τοποτηρητής έστειλε
τα νέα στη Βασιλεύουσα με πέντε
φορτία κομμένων κεφαλιών και
δύο φορτία κομμένα αφτιά.

Οι πρόξενοι που βρίσκονταν στην
Χίο, εκτός από τον Ρώσο, συνεχάρησαν
τον τοποτηρητή για τη
σύνεση και την μετριοπάθειά του.

Βοή

Βογ

Υποσχέθηκαν μάλιστα να εκθέσουν και επίσημα όλα αυτά στις πρεσβείες τους στην Κωνσταντινούπολη.

~ Β208

Στις 21 του μήνα, ημέρα Σάββατο, ο τοποτηρητής κάλεσε τον αρχηγό των στρατιωτών Κιουτσούκ Αχμέτ και τον Τελίπασι Σουλειμάναγα.

Τους έστειλε εναντίον των χωριών όπου έβλεπαν οσμή αποστασίας.

Στα χωριά που πήγαν, τα εξαφάνισαν με τη θεία χάρη από το πρόσωπο της γης.

Delacroix

Βογ10
Β3911

Β09

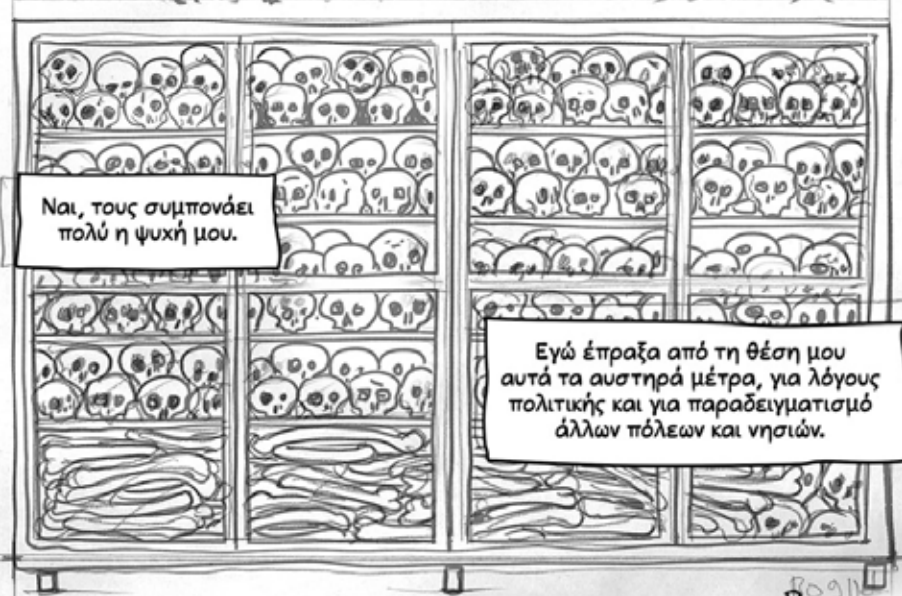

Ομολογώ ως αυτόπτης
μάρτυρας ότι οι γκιαούρηδες
του νησιού, λίγο είχαν μπλεχτεί
στην αποστασία.

Τη δημιούργησαν
κυρίως οι Σαμιώτες,
οι Ψαριανοί και
οι Σπετσιώτες.

Η τιμωρία που είχαν, το αίμα
που χύθηκε, τα δάκρυα
που έρευσαν, τα σπίτια που
καταστράφηκαν,
οι συνοικίες που κάηκαν,
ήταν ανωτέρου βαθμού
τιμωρία.

Ναι, τους συμπονάει
πολύ η ψυχή μου.

Εγώ έπραξα από τη θέση μου
αυτά τα αυστηρά μέτρα, για λόγους
πολιτικής και για παραδειγματισμό
άλλων πόλεων και νησιών.

Β0911

Β09

Για ένα μόνο πράγμα χαίρεται η ψυχή μου.

Γιατί πολλοί γκιαούρηδες υπό αυτές τις συνθήκες, δέχτηκαν τον σωτήριο Ισλαμισμό και την αιώνια άφεση αμαρτιών απ' την κόλαση που τους περίμενε.

Όσο μάλιστα για τη συνειδήσή μου είμαι ήσυχος, γιατί όπως γράφεται και στο βιβλίο του Ιμαμ Σαρχουσή:

Το κούτιφο

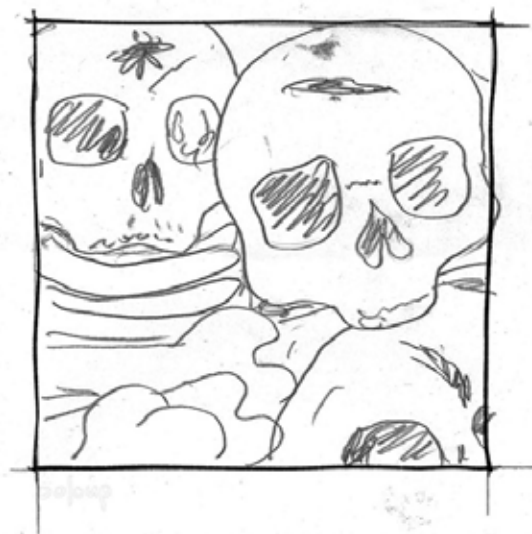
Το κόσμιο ξύλου και λάρυγγα ανθρώπου διαφέρουν, αλλά όχι στην περίπτωση λάρυγγα γκιαούρη.

Β09/Β2

+ Bos

Γιατί όπως ο
σοφός σχολιάζει:

Η εξόντωση άπιστου γκισούρη αποστάτη,
είναι για τον Ισλάμη το ίδιο με την εξόντωση
ενός δέντρου ή το ξεβοτάνισμα.

80913
13913

Βίο ΧΙΟΣ

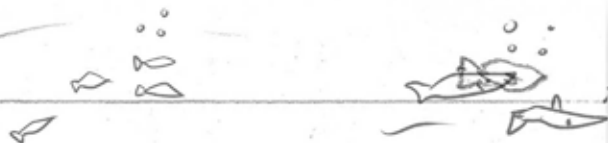
ΧΙΟΣ

Πέτρος Μέγγος
(Αγωνιστής του 21, απομνημονευματογράφος)

(Πέτρος Μέγγος)

Αφήσαμε την Ύδρα και
κινήσαμε χωρίς χρονοτριβή
προς τη Χίο.

Αφήσαμε την Ύδρα και
κινήσαμε χωρίς χρονοτριβή
προς τη Χίο

Ο στόλος μας είχε είκοσι πλοία
μικρά μεγάλα. Κάθε τόσο έπρεπε
να δίνουμε αναφορά στον Μιαούλη.

Ο στόλος μας είχε εξήντα πλοία,
μικρά μεγάλα. Κάθε τόσο έπρεπε
να δίνουμε αναφορά στον Μιαούλη.

Βλέπαμε
επιβλητικές βουνοκορφές του νησιού

Βλέπαμε όλο και πιο κοντά τις
επιβλητικές βουνοκορφές του νησιού.

Μπορούσαμε
τα σφραγισμένα σπίτια. Ακούγαμε
τους πυροβολισμούς των Τούρκων

Μπορούσαμε να ξεχωρίσουμε
τα γκρεμισμένα σπίτια. Ακούγαμε
τους πυροβολισμούς των Τούρκων.

Βγήκαμε στη στεριά
τη στιγμή της σφαγής.

ΒΙΒΟ ΧΙΟΙ

ΒΙΒΟΙ

ΒΙΒΟΙ

Ήμουν σε μια από τις δυο βάρκες,
που κατέβηκαν από το πλοίο.

Βάρκες
io

Εκεί απίστευτα πράγματα
που

Εκεί αντίκρισα πράγματα,
που ποτέ δεν θα ξεχάσω.

B1003

Η θάλασσα
κοντά
στην
επιβίβαση

Η θάλασσα εκείνη την ώρα
κοντά στην παραλία ήταν
εξαιρετικά γαληνεμένη.

B1003

καθώς κοιτάζεις κάτω απ' το νερό,
εκεί που το βάθος έφτανε στις
δύο τρεις οργιές, υπήρχαν στο
βυθό γύρω στα πεντακόσια
από αυτά τα δύσμοιρα πλάσματα.

ὡς προσπαθῶσαν
να ξεφύγουν εἶχαν πέσει

Καθὼς προσπαθοῦσαν
να ξεφύγουν, εἶχαν πέσει
καὶ πνιγεί στη θάλασσα.

Β1003

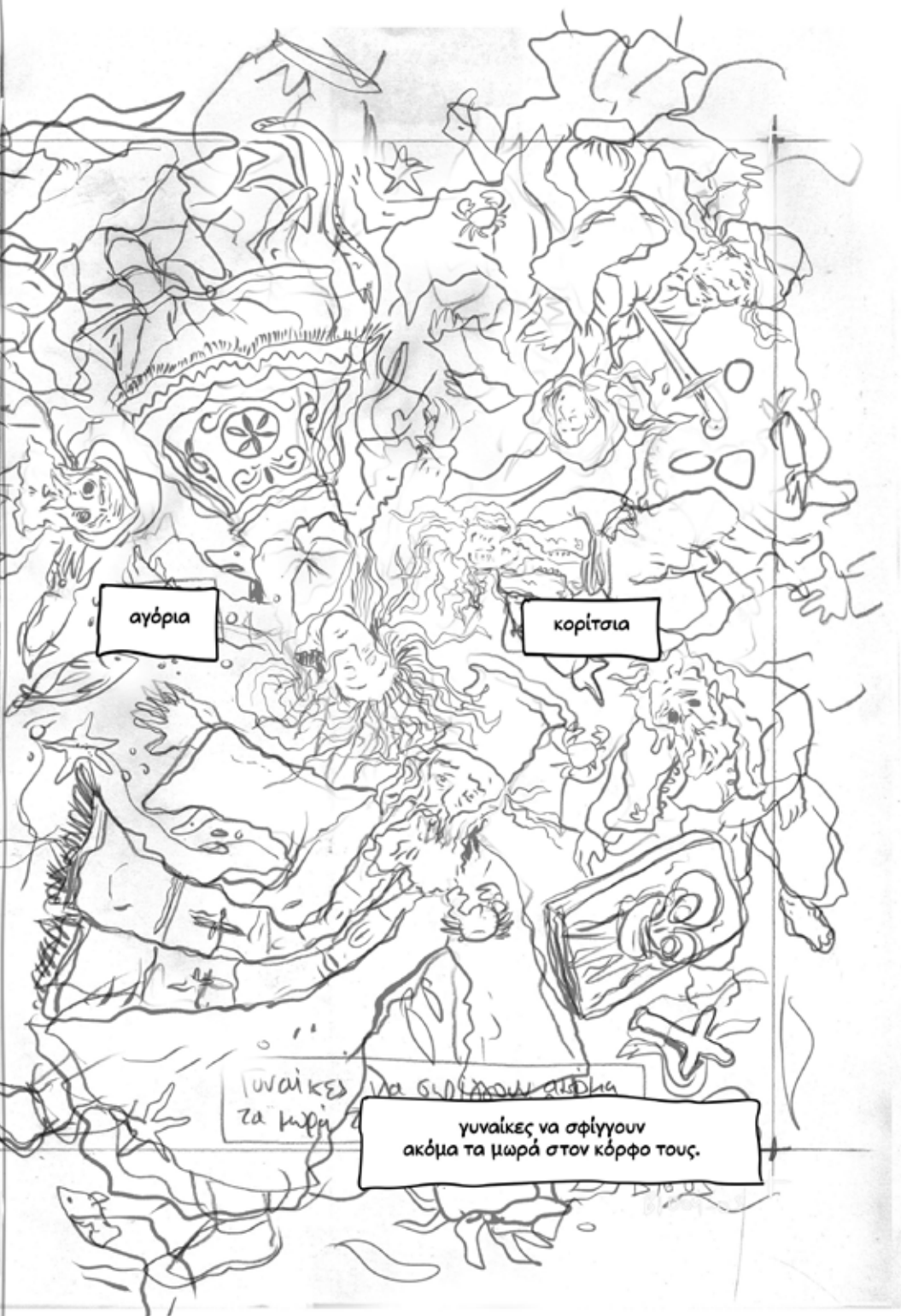
↓ ΑΝΑΓΩΔΑ

Β10

Ξεχώριζες καθαρά τα
σώματά τους κάτω από τη βάρκα:

Γερόντους, παπάδες
με τα ράσα τους

αγόρια

κορίτσια

γυναίκες να σφίγγουν
τα μωρά

γυναίκες να σφίγγουν
ακόμα τα μωρά στον κόρφο τους.

[B11]

ΤΟ ΤΑΓΜΑ ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

Johann Daniel Elster.
(Πρώσος φιλέλληνας,
γιατρός και αγωνιστής)

(Elster)

χάρτι

Το πρώτο σώμα Φιλελλήνων συστήθηκε
πανηγυρικά το 1822 στην Κόρινθο.

Παρατάχθηκε για πρώτη φορά μπροστά
στο σπίτι του Μαυροκορδάτου, που ήταν
και διοικητής, για να παραλάβει
τη σημαία και να ορκιστεί.

Ο στρατηγός Νόρμαν
ορίστηκε υποδιοικητής, ενώ ο Ντάνια
διοικητής του τάγματος των Φιλελλήνων.

Στο τάγμα ορίστηκαν και δυο γιατροί.

Στο τάγμα ορίστηκαν και δυο γιατροί.

Β11

Ο ένας ήμουν εγώ.

Γιατρός του επιτελείου
και ταγματάρχης.

Το απόγευμα της 19ης Μαΐου μπήκαμε στα καράβια.

Εγώ είχα από τη
Μασσαλία μαζί μου
μια κιθάρα για να
διώχνει τις
στενοχώριες.

Γρήγορα σχηματίστηκε
μια χορωδία από
Γερμανούς, Γάλλους
και Ολλανδούς.

Οι φωνές μας απλώνονταν
πέρα στη θάλασσα.
Τα βράχια του Ελικώνα
αντιλαλούσαν τραγούδια της
λευτεριάς και του αγώνα.

Το σούρουπο κάποιος
πρότεινε να κολυμπήσουμε.

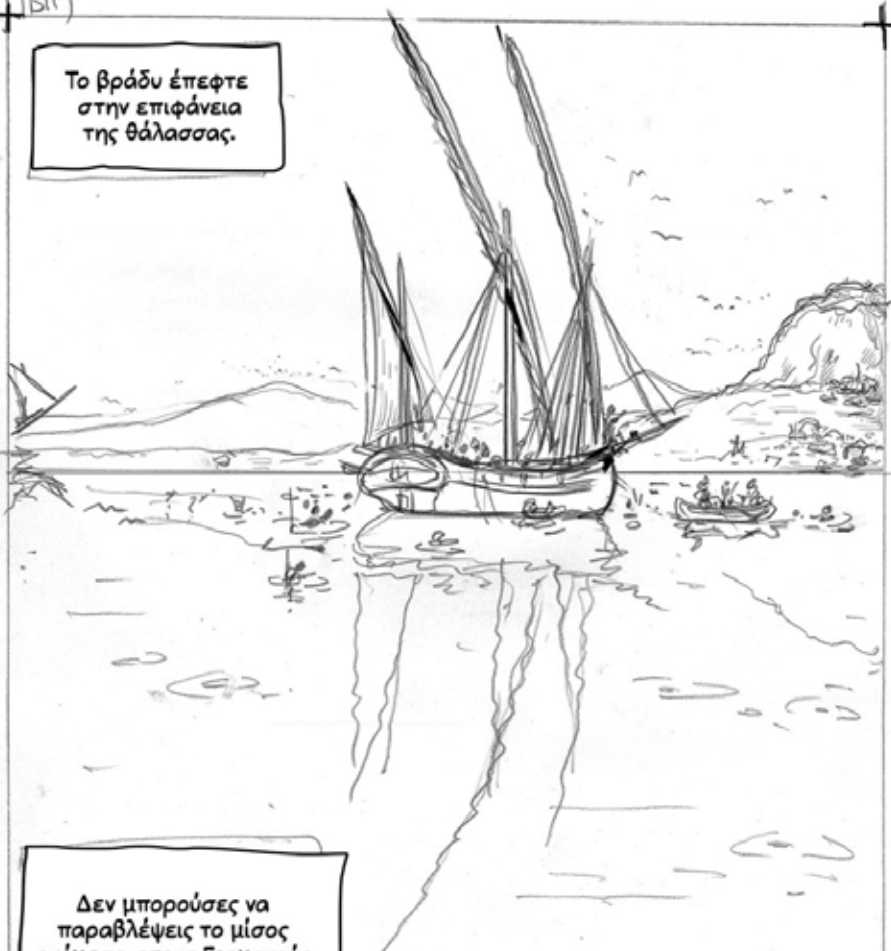
Κανένα αεράκι.
Η θάλασσα γυαλί.

Γρήγορα γδυθήκαμε
και πλήθος από κολυμβητές
περιτριγύρισε το πλοίο
που έπλεε ήσυχਾ.

Β1182

Β11

Το βράδυ έπεφτε
στην επιφάνεια
της θάλασσας.

Δεν μπορούσες να
παραβλέψεις το μίσος
ανάμεσα στους Γερμανούς
και στους Γάλλους που
μισούνταν από τον
τελευταίο πόλεμο.

Εδώ όμως, περιτριγυρισμένοι
από τη θάλασσα, ενωμένοι σ' έναν
κοινό σκοπό, χανόταν
κάθε παλιότερη έχθρα.

ΜΑΥΡΟ

ΜΑΥΡΟ

Β1103

Στην πορεία μας προς το Μεσολόγγι, είδαμε για λίγο τους Έλληνες στην πολιορκία της Πάτρας.

Εκεί γνώρισα και την πονηριά τους που ξεπερνά κάθε όριο. Πλεονεξία, απάτη, ζήλια, μίσος.

Τέτοιων ανθρώπων αρχηγός ήταν ο Κολοκοτρώνης.

Τον είδα αρκετές φορές. Το χρώμα του προσώπου του ήταν βρόμικο, κίτρινο-καφέ. Απ' το κάτω σαγόνι πρόβαλε ένα μεγάλο δόντι που του έδινε μια πεισματάρικη όψη.

Ανάμεσα στους φανταχτερά ντυμένους καπετάνιους του, στεκόταν αυτός που όλοι τον έτρεμαν με την χειρότερη φορεσιά.

Πολεμούσε πάντα στην πρώτη γραμμή κι έδινε με το παράδειγμα του κουράγιο και γενναιότητα σε όλους.

Το όνομά του έγινε γρήγορα ο τρόμος των Τούρκων όπως ήταν και των Ελλήνων.

Έτσι, αν και δεν μπορούσες να του πεις πολλά κολακευτικά, εν τούτοις έπρεπε να τον πεις ήρωα.

B11

Στο Μεσολόγγι περάσαμε
με έξι πολεμικά πλοία.

Μεσολόγγι

Ο Υψηλότατος εθεωρείτο
εξαιρετικός διπλωμάτης
και συμφωνώ σε αυτό.

Αμφιβάλλω όμως
πολύ για τις πολεμικές
ικανότητές του.

Στο επιτελείο του Γάλλοι και
Γερμανοί είχαν διαρκώς προστριβές.

Η εκστρατεία μέχρι το Κομπότι και
το Πέτα που καταλήξαμε να δώσουμε
εκείνες τις μάχες, ήταν δύσκολη.

Χωρίς σχεδιασμό για τροφοδοσία,
η πείνα ήταν τόσο μεγάλη που ευχαρίστως
θ' αντάλλασσα τον τίτλο του ταγματάρχη
για ένα κομμάτι μαύρο ψωμί.

Μετακινηθήκαμε
στα υψώματα
απέναντι απ' την
Άρτα, στο Πέτα.

ΑΡΤΑ ΟΥΝΑΙ ΛΕΑΡ 1845

Όμως ακόμα και την ώρα που ο Ομέρ Βρυώνης
έστειλε ενισχύσεις 3.000 Τουρκαλβανούς,
σ' εμάς υπήρχε ασυνεννοησία.

B11b5

Β11

Πολλοί καπεταναίοι διαφωνούσαν για τη στρατηγική. Έτσι οι Μοραΐτες έφυγαν από το Πέτα για την Πελοπόννησο.

Ο καπετάν Γώγος, πονηρός κι απατεώνας, είχε δοσοληψίες με τους Τούρκους.

Ο ρόλος του ύποπτου. Ο Μάρκος Μπότσαρης δεν του είχε εμπιστοσύνη.

Ο Μαυροκορδάτος πάλι που ήταν αρχιστράτηγος, βρισκόταν έξι ώρες μακριά. Στη Λαγκάδα.

Έτσι φτάσαμε σ' εκείνη τη νύχτα του Ιουλίου στο Πέτα.

Η πανσέληνος άπλωνε το μαγικό της

Η πανσέληνος άπλωνε το μαγικό της φως σε όλη την περιοχή.

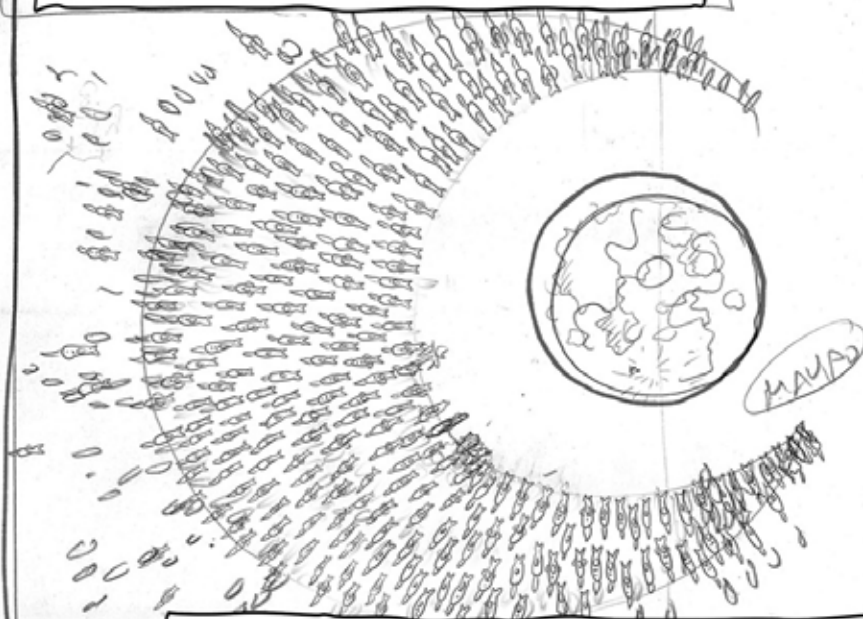
ΜΑΥΡΟ

Οι άνδρες ξεκουράζονταν σ' έναν γλυκό ύπνο κι έπαιρναν δύναμη για το μεγάλο έργο της ημέρας που ερχόταν.

Οι άνδρες ξεκουράζονταν σ' έναν γλυκό ύπνο κι έπαιρναν δύναμη για το μεγάλο έργο της ημέρας που ερχόταν.

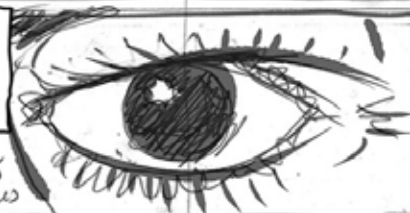
Β11.06

Τότε άνοιξαν οι πύλες της Άρτας και ξεχύθηκαν
οι στρατιές, 8.000 τουρκαλβανοί με άσπρα άλογα.

Σιγά σιγά οι μάζες του εχθρού έπαιρναν τη μορφή ενός
μισοφέγγαρου που οι γιγάντιοι βραχιόνες του μας έσφιγγαν.

Ο στρατηγός Νόρμαν θύμισε σε όλους
την απόφασή μας να πολεμήσουμε
για μια ένδοξη νίκη ή θάνατο.

η Θανάτο. Μετα ταχύνει
το μορφαίο αλφειο του
και δριβε σε ολες τις θέσεις

Επιτέλους ανέτειλε ο ήλιος
και στις καυτές ακτίνες του
έλαμπαν τα όπλα και
τα δικά μας και των εχθρών.

Β1107

Β11

Καθώς πλησίαζαν, άρχισαν να πυροβολούν φωνάζοντας ΑΛΛΑΧ, ΑΛΛΑΧ!

Περιμένουν

Περιμέναμε να πλησιάσουν αρκετά όταν ανοίξαμε πυρ.

Με μιας ξαπλώσαμε
εκατοντάδες νεκρούς.

Αντιμετωπίζαμε τις επιθέσεις
με πυρ και ξιφολόγχες.

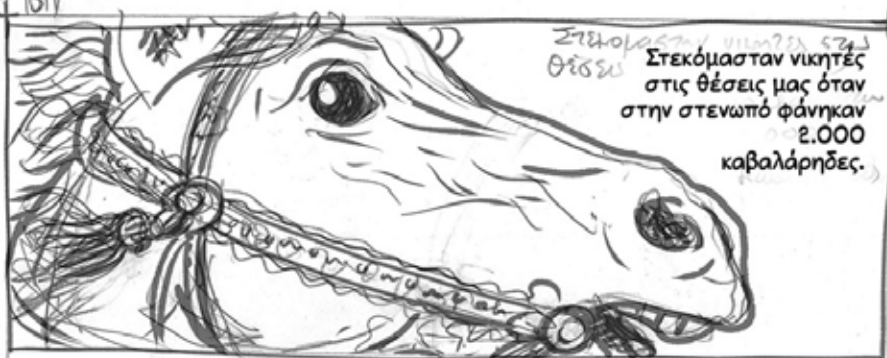
Ήδη είχαν πέσει
πολλοί δικοί μας.

Δεν υποχωρούσαμε όμως
για κάθε Τούρκο νεκρό,
εμφανίζονταν δέκα στη θέση του.

Β1108

Β11

Στεκόμασταν νικητές
στις θέσεις μας όταν
στην στενωπό φάνηκαν
2.000
καβαλάρηδες.

Ξαφνικά ο Γώγος
έδωσε το σύνθημα

Ξαφνικά ο Γώγος
έδωσε το σύνθημα
της υποχώρησης.

Μάταια χτυπούσε ο Μπότσαρης,
μάταια πυροβολούσαν οι δικοί του
ακόμα και τους Έλληνες για να σταθούν.

Οι κύριες μάζες τώρα
έπεφταν στις θέσεις
των φιλελλήνων.

Β1109

Β11

ΠΙΣΩ ΜΟΥ
ΓΕΝΝΑΟΙ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ
ΤΩΝ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ!

ΝΙΚΗ
Ή
ΘΑΝΑΤΟΣ!

Ο στρατηγός Νόρμαν, σαν θεός του
πολέμου έτρεχε στη μάχη από άκρη σε άκρη.

Εμφύχωνε
το σύνταγμα
που εφόρμησε
με διπλάσια
ορμή στους
Τούρκους.

Τότε όμως μια σφαίρα
τον βρήκε στο στήθος.

Άρχισε ένας απαίσιος αγώνας.

Ο καθένας από εμάς
είχε να παλέψει με
ένα σωρό εχθρούς.

Περικυκλωμένοι
από παντού.

Β11β

Β11

Ο Μινιάκ σοβαρά τραυματισμένος,
πάλευε με 15 Τούρκους
στηριγμένος σε ένα δέντρο...

Με χίλιες προσπάθειες, τον έπιασε
ήδη με ένα σφαίρα που έπληξε το κεφάλι του.

ΝΙΚΗ
Ή ΘΑΝΑΤΟΣ!

Ο Ιταλός γερο Ντάνια
μάζεψε γύρω του αυτούς
που είχαν απομείνει.

Τον ακολούθησαν
φωνάζοντας
«Νίκη ή Θάνατος».

Όμως καθώς στρεφόταν
στον εχθρό, μια σφαίρα
του ξέσκισε το στήθος.

Β111

ΒΙΙ
Ο Μιζέφσκι μάζεψε τους
Πολωνούς και ταμπουρώθηκαν
στην εκκλησία του χωριού.

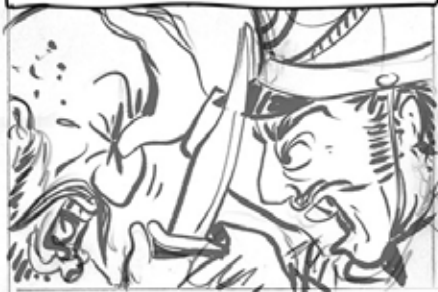
Οι Τούρκοι ανέβηκαν στη
σκεπή να βάλουν φωτιά.

Εκεί έγινε
η σκληρότερη
μάχη.

Τούβλα,
ξύλα,
πέτρες...

Οι Πολωνοί πια δεν πολεμούσαν
με σπαθιά, ξιφολόγχες, μαχαίρια....

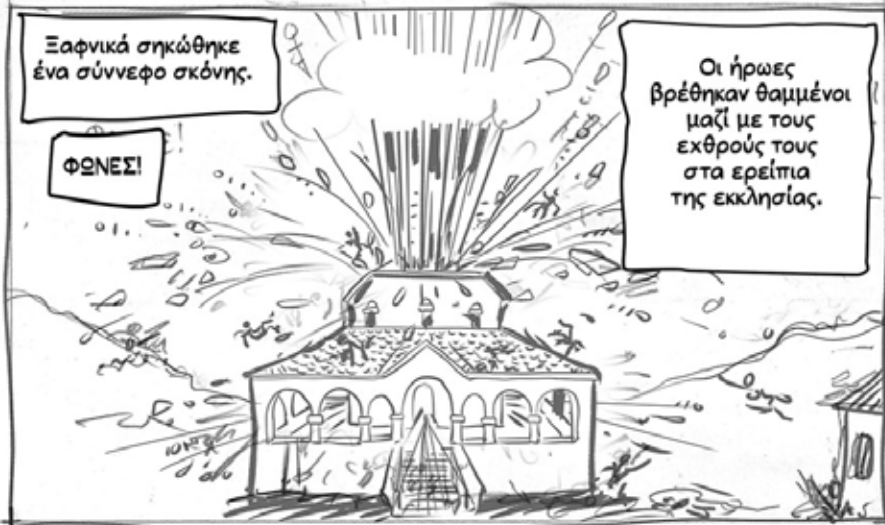
Αλλά με γροθιές, καρφιά, δόντια.

Ξαφνικά σηκώθηκε
ένα σύννεφο σκόνης.

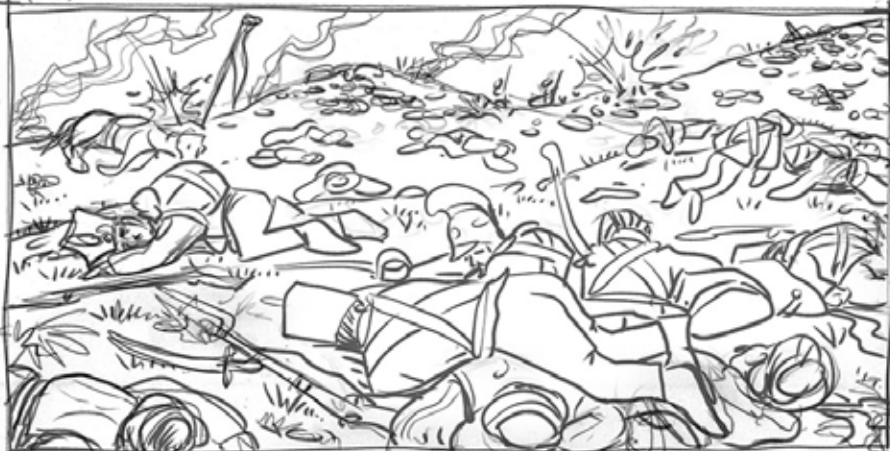
ΦΩΝΕΣ!

Οι ήρωες
βρέθηκαν θαμμένοι
μαζί με τους
εχθρούς τους
στα ερείπια
της εκκλησίας.

ΒΙΙ12

Β11

Οι ελάχιστοι φιλέλληνες που
σώθηκαν, τράβηξαν προς τη Λαγκάδα.

Έξι ώρες μακριά απ' τη μάχη, εκεί που
είχε στρατοπεδεύσει ο Μαυροκορδάτος.

Β11/3

Β11

Δεκαοχτώ άνδρες
παρελάσαμε μπροστά του.

Στα σοβαρά και σκοτεινά
βλέμματά μας θα πρέπει
να διάβασε τις σκέψεις μας
γι' αυτόν και τους
συμπατριώτες του.

Ο στρατηγός Νόρμαν, που είχε
φτάσει τελευταίος στο στρατόπεδο,
παρά τον τραυματισμό του
ανέλαβε ξανά τη διοίκηση.

ΤΑ ΧΑΣΑΜΕ ΟΛΑ,
ΥΨΗΛΟΤΑΤΕ, ΕΚΤΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΤΙΜΗ ΜΑΣ!

Ο Μαυροκορδάτος
δεν ήταν σε θέση
ν' αρθρώσει λέξη.

Μόνο δάκρυα
είχε για
απάντηση.

Β11/4

Β11

Μείναμε ακόμα δυο μέρες
στη Λαγκάδα περιμένοντας
επιζώντες. Γύρισαν ελάχιστοι.

Τότε άρχισε
η υποχώρηση.

Από τον ιστό της σημαίας μας που

Από τον ιστό της
σημαίας, που μάς συνόδευε
χαρούμενα απ' την Κόρινθο, τώρα
κρεμόταν ένα μαύρο τούλι.

Ο Στρατηγός Νόρμαν πέθανε από τα τραύματά του
λίγους μήνες αργότερα στο Μεσολόγγι.

Ο στρατηγός Νόρμαν πέθανε από τα τραύματά του,
λίγους μήνες αργότερα στο Μεσολόγγι.

Β1115

+

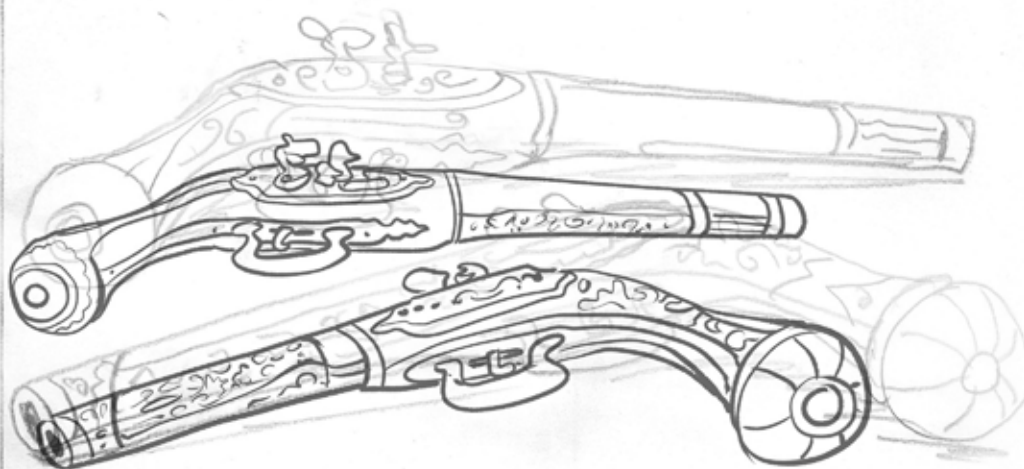
B12

ΔΑΝΕΙΑ

ΔΑΝΕΙΑ ΕΙΑ.

Ανδρ. Μιχ. Ανδρεάδης
 (Οικονομολόγος,
 μέλος της Ακαδημίας Αθηνών)

B12 ΔΑΝΕΙΑ (Δανία)

+

Αν είναι αλήθεια, όπως λέει ο Γκιζό,
ότι «οι λαοί μελετώντας την ιστορία τους κρίνουν
καλύτερα και για το παρόν και για την τύχη τους
στο μέλλον», είναι ανάγκη με το ίδιο θάρρος
να εξιστορούνται τα ατυχήματα ενός έθνους
όσο και οι επιτυχίες του.

Οσο και οι επιτυχίες του.

Θα είχαν περάσει λοιπόν πάνω από
δύο χρόνια από τη στιγμή που υψώθηκε
η σημαία της Ελευθερίας.

Β1201

Β1201

Β12

Για μεγάλο διάστημα ο αγώνας αυτός τρεφόταν με τις πενιχρές προσόδους, τη λαφυραγωγία και τις ιδιωτικές συνεισφορές.

Αυτό όμως δεν μπορούσε να κρατήσει για πολύ.

Πρόέκυψε επιτακτική η ανάγκη ενός εξωτερικού δανεισμού.

Η κυβέρνηση στο Ναύπλιο με μαρτυρία Μαυροκορδάτου ελάμβανε επανειλημμένως πολλές προτάσεις για δανεισμό.

Έτσι με τις ευμενείς διαθέσεις του φιλελληνικού κοιμητώρου στη Βρετανία, ορίστηκαν ως πληρεξούσιοι οι Ι. Ορλάνδος, Ι. Ζαΐμης και Α. Λουριώτης για να συνάψουν δάνειο.

Β1202

Β12

Πράγματι το πρώτο επίσημο δάνειο του Αγώνα συμφωνήθηκε στο Λονδίνο στις 21 Φεβρουαρίου 1823.

Σ' αυτό οι πληρεξούσιοι πέτυχαν:

Α) 800.000 λίρες στερλίνες ως αρχικό κεφάλαιο

Β) Μια διαορία 36 χρόνων για αποπληρωμή με χρεώσιμο 1%

Γ) Το δάνειο να εκδοθεί προς 50% της ονομαστικής του αξίας

Ας δούμε όμως πως χρησιμοποιήθηκαν αυτά τα χρήματα.

Β1203

B12

Το δάνειο των 800.000 λιρών, εξεδόθηκε όπως είπαμε προς 59% της ονομαστικής τους αξίας.

ΕΤΣΙ 70

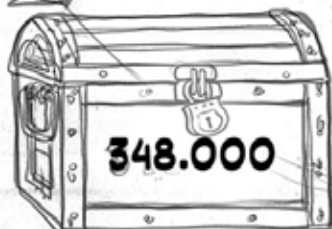
Έτσι το πραγματικό κεφάλαιο ήταν 472.000 λίρες.

Από αυτά κρατήθηκαν...

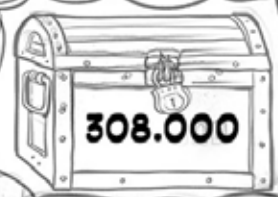
A) 80.000 λίρες προκαταβολικά για τόκους

B) 16.000 λίρες για χρεώσεις επίσης δύο ετών.

Αν τα αφαιρέσουμε μαζί με άλλες κρατήσεις από το πραγματικό κεφάλαιο, τότε το τελικό ποσό του δανείου κατέληξε να είναι 348.000 λίρες στερλίνες.

Η ελληνική κυβέρνηση όμως, μετά από διάφορες καθυστερήσεις, έλαβε μόλις 308.000 λίρες μετρητά.

B1204

Β12

Δυστυχώς οι 308.000 λίρες που αποκτήθηκαν με τόσες περιπέτειες, αφιερώθηκαν όχι υπέρ της Ελευθερίας, αλλά υπέρ της εξουσίας και μόνο για εμφύλιους πολέμους.

Πολέμους που σε μεγάλο βαθμό αυτά τα δάνεια προκάλεσαν.

Ο ιστορικός Φίνλεϋ μάλιστα κατηγορεί το Εκτελεστικό πως ξόδεψε τα χρήματα ως δωροδοκίες οπλαρχηγών για να επιτεθούν εναντίον συμπατριωτών τους...

Συμπατριωτών τους...

ενώ το Νομοθετικό στους πολυάριθμους πολιτικούς του φίλους και δημόσιους υπαλλήλους.

2^ο ΔΑΝΕΙΟ

Οι αυξανόμενες ανάγκες οδήγησαν το 1824 και στην έκδοση δεύτερου, μεγαλύτερου δανείου, πάλι από λονδρέζους τραπεζίτες.

Η ονομαστική του αξία ήταν δύο εκατομμύρια λίρες.

2.000.000

Β1205

B12

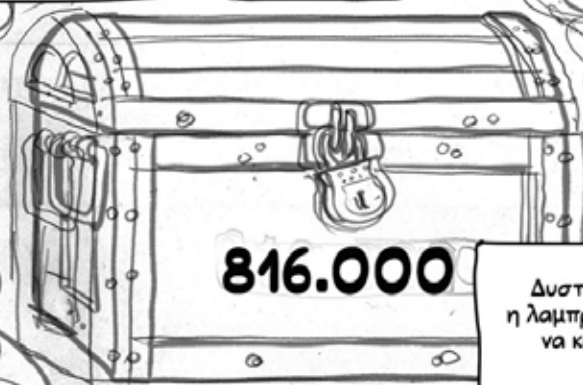
Το νέο δάνειο εξεδόθηκε και αυτό προς 55% της ονομαστικής του αξίας. Έτσι το πραγματικό του κεφάλαιο ήταν 1.100.000 λίρες στερλίνες.

Από αυτά κρατήθηκαν...

- A) 200.000 λίρες για τόκους δύο ετών
- B) 20.000 για χρεώματα έως 5 ετών
- Γ) 4.000 για μερίσματα πληρωμών τόκων
- Δ) 60.000 για μερίσματα και λοιπά έξοδα

Έτσι καθαρό έμεινε πάλι μόνο το ποσό των 816.000 λιρών.

Δυστυχώς όμως και αυτή η λαμπρή επιτυχία επρόκειτο να καταλήξει σε άθλια καταστροφή.

B12S6

Το ποσό αυτό δεν το διαχειρίζονταν οι Έλληνες αλλά οι ίδιοι
οι δανειστές, χωρίς να συμβουλευόνται τους πληρεξούσιους.

Έτσι δημιουργήθηκε
μια «τετραρχία» όπως
τους ονόμασαν οι "Times".
Με τους αδελφούς
Ricardo και τους
Ellice, Hobhouse
και Burdett.

Άρχισαν τότε να παραγγέλνουν πλοία
σε ναυπηγούς και ασυνείδητους
επιχειρηματίες χωρίς μέριμνα
ή ποινικές ρήτρες και να
προσλαμβάνουν στρατηγούς και
ναυάρχους, όπως ο Κόχραν.

Οι περισσότερες λίρες κρατήθηκαν
στο χρηματιστήριο του Λονδίνου
για αποπληρωμές και μόνο
392.000 δόθηκαν για πολεμικές
προπαρασκευές.

Ένα μέρος από αυτά πήγε για την
αγορά όπλων, όπως η παραγγελία
80 κανονιών για την ανακαίνιση των
φρουρίων που δεν παραλήφθηκαν ποτέ.

B1207

B12) πλοίο

Στην αγορά ατμοκίνητων πολεμικών πλοίων ήταν
δυστυχώς που φάνηκε η άθλια επιρροή της «ΤΕΤΡΑΡΧΙΑΣ».

Το όνομά της
«ΚΑΡΤΕΡΙΑ»

B1208

*Μια παράξενη ανάθεση μιας και ο γιος του ναυπηγού δούλευε

ήταν
φωχιάς

Πρώτα απ' όλα ανέθεσαν στον
φιλέλληνα Ellice έναντι 10.000
λιρών την κατασκευή μιας κορβέτας.
Θα ήταν έτοιμη το 1825.

Όμως το πλοίο μετά από πολλές
περιπέτειες έφτασε στην Ελλάδα
τον Σεπτέμβρη του 1826, χωρίς τελικά
να προσφέρει πολλά στον Αγώνα.

Επίσης στα ναυπηγία του κ. Galloway*
παραγγέλθηκαν άλλα πέντε ατμοκίνητα.

ΑΡΤΕΡΙΑ

για τον Μεχμέτ Αλή εναντίον του οποίου κατασκεύάζονταν τα πλοία.

βλ. οκτώ

(οκτώ εφτά μίλι)

Όμως οι πειραματικές μηχανές εμπνεύσεως Κόχραν, που τούς τοποθετήθηκαν, αποδείχτηκαν καταστροφικές.

Το πρώτο μόλις έφυγε από το Λονδίνο, άρχισε να βυθίζεται.

Έφτασε στην Ελλάδα μόλις το 1828, για να σαπίσει στον ναύσταθμό.

ΕΡΜΗΣ

Από τα τρία μικρότερα, μόνο το «Ερμής» και αφού του άλλαξαν τη μηχανή, έφτασε το 1828 στην Ελλάδα για να σαπίσει μαζί με το πρώτο στον ναύσταθμο.

ΕΡΜΗΣ

1828

545 Ισοχώρα
Ρομφαίες

Το δεύτερο μεγάλο πλοίο κήκε
στον Τάμιδα

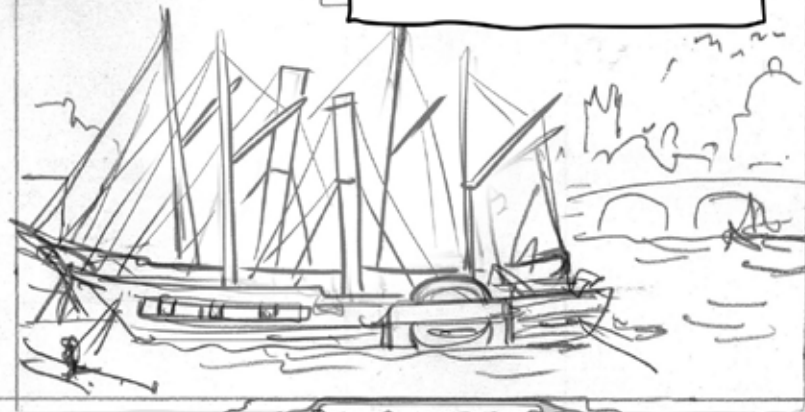
Το δεύτερο μεγάλο πλοίο κήκε
στον Τάμεση κατά τις δοκιμές.

B12 Νηγο

Α ΚΑΤΑΜΑΧΗΤΟΣ

Τα άλλα δύο σάπισαν
κάπου έξω απ' το Λονδίνο

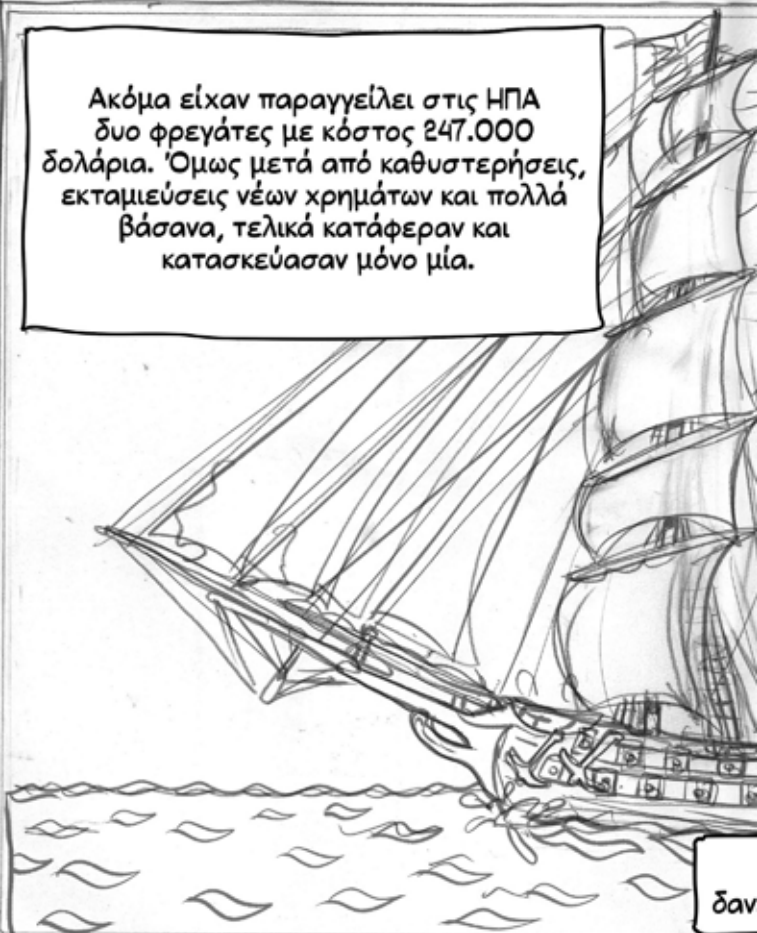
ΤΟ ΒΕΤΟΒΕΟΡΝΟΤΟΒΕ

B1209

Β12 Πλαγιο

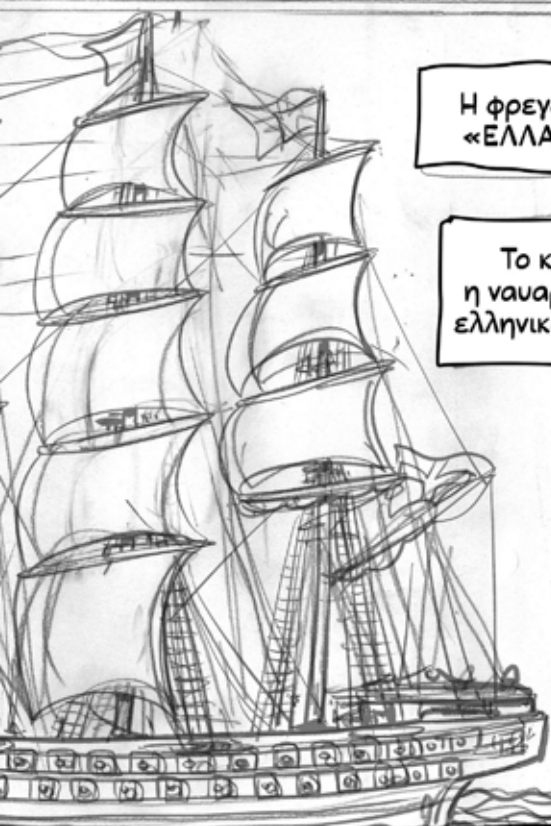
Ακόμα είχαν παραγγείλει στις ΗΠΑ
δυο φρεγάτες με κόστος 247.000
δολάρια. Όμως μετά από καθυστερήσεις,
εκταμιεύσεις νέων χρημάτων και πολλά
βάσανα, τελικά κατάφεραν και
κατασκεύασαν μόνο μία.

Πλαγιο
Β1210

δαν

ΕΛ

Η φρεγάτα
«ΕΛΛΑΣ».

Το καμάρι,
η ναυαρχίδα του
ελληνικού στόλου.

Ήταν το μόνο αξιόμαχο πλοίο με τα λεφτά του
είλου, που κατάφερε εγκαίρως να φτάσει στην Ελλάδα.

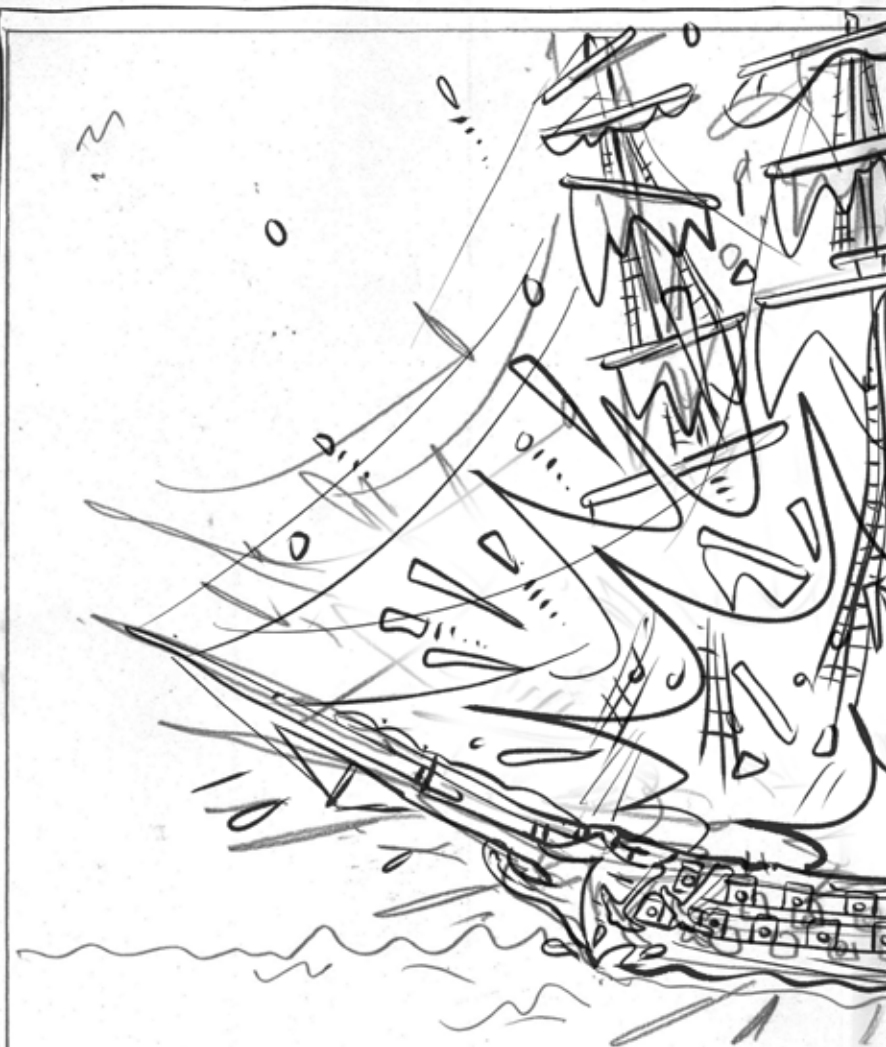
ΕΛΛΑΣ

Β1210

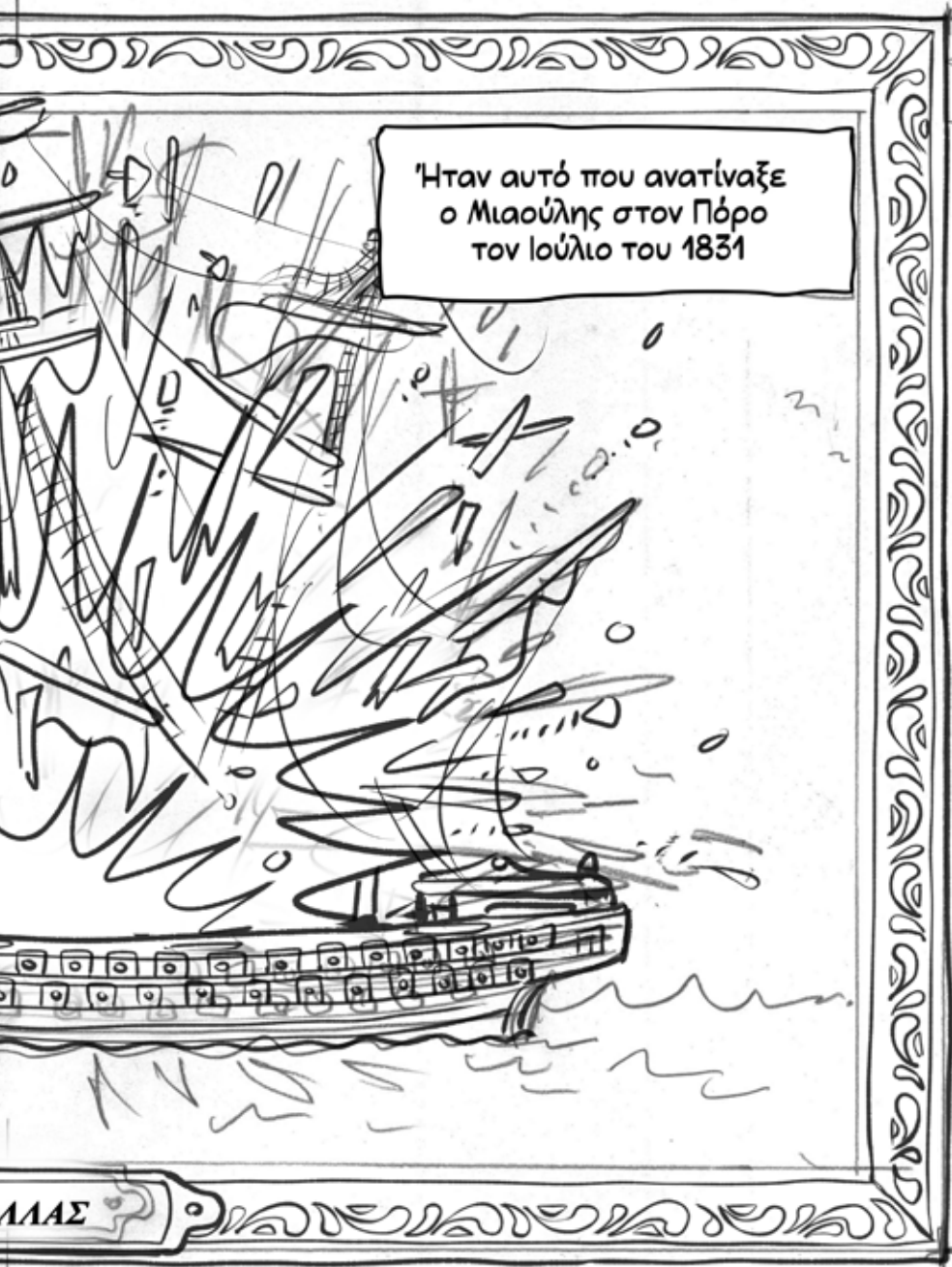
Β1210
ο ονομα

B12/11

B12/11

EPA
E

Ήταν αυτό που ανατρίναξε
ο Μιαούλης στον Πόρο
τον Ιούλιο του 1831

ΜΑΛΑΣ

Β12 Νέσος

Β1211

B13 Γαϊδούρι

ΓΑΪΔΟΥΡΙ

Φώτιος Χρυσανθόπουλος ή Φωτάκος
(Υπάσπιστής του Κολοκοτρώνη)

(Χρυσανθόπουλος Φωτιάς ή Φωτάκος)

B13 Γαϊδούρι

Β1301

Στην Ελλάδα κατά την Επανάσταση
υπήρχαν δύο συστήματα.

Στο ένα ανήκαν εκείνοι που έδειχναν φιλοτιμία
για το ποιος θα φανεί ικανότερος για τη σωτηρία της πατρίδας.

Στο άλλο εκείνοι που
φρόντιζαν πάντα να εξουσιάζουν,
να μαζεύουν εισοδήματα και
να μοιράζουν, όπως τους αρέσει
τα αξιώματα και τις θέσεις.

Με αυτόν τον τρόπο γεννήθηκε η διχόνοια
που έφερε τον εμφύλιο πόλεμο.

Β1301/Β1301

B13

Οι Έλληνες από την αρχή της Επανάστασης τίποτα άλλο δεν ήθελαν, παρά μόνο να λείψει ο Τούρκος από πάνω τους.

Σε όσους Έλληνες έρχονταν από άλλα μέρη, τους δέχονταν φιλόξενα σαν αδελφούς.

Τους δώσανε τη θέση του καπετάνιου, του πρώτου πολιτικού.

Νομίζαμε πως ήρθαν να βοηθήσουν.

Αλλά αυτοί άρχισαν να συνωμοτούν, έχοντας θέση κοντά στην κυβέρνηση.

Οι άλλοι βρίσκονταν στους πολέμους και δεν σκέφτονταν καθόλου τι κάνουν οι πολιτικοί με τα διοικητικά πράγματα.

Ξεκίνησαν έτσι να τους διαιρούν και να τους διαβρώνουν.

B1302

Β13

Στη συνέχεια ήρθαν και οι λεγόμενοι φιλέλληνες.

Πολλοί από αυτούς δόθηκαν στον Αγώνα της Ελλάδας χωρίς δόλο.

Σχετίστηκαν όμως με τους Έλληνες που ήρθαν απ' έξω.

Αυτοί μιλούσαν τις γλώσσες τους κι έτσι σιγά σιγά τούς πότισαν ενάντια στους ντόπιους.

Εκείνο τον καιρό ο Κολοκοτρώνης αντάμωσε στη Δημητσάνα τον Οδυσσέα Ανδρούτσο.

Δυστυχώς σε όλους αυτούς έδωσε ηθική και υλική δύναμη η Ύδρα.

Έτσι οι ξένοι, πονηρά σκεπτόμενοι, έλαβαν πλειοψηφία στη διοίκηση.

Κι έτσι σιγά σιγά έσπρωξαν τους ντόπιους έξω από τα πράγματα.

ΘΟΔΩΡΕ,
ΑΝ ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΕΙΜΑΣΤΕ
ΑΚΟΜΑ ΔΥΝΑΤΟΙ
ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΝ ΕΤΣΙ ΟΙ
ΚΟΤΣΑΜΠΑΣΗΔΕΣ, ΑΥΡΙΟ
ΝΑ ΔΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΜΑΣ
ΣΥΡΟΥΝ ΣΤΗΝ
ΚΡΕΜΑΛΑ.

Β1303

ΒΙΒΡΩΜ

Β13

Στο μεταξύ οι Πελοποννήσιοι και οι υπόλοιποι κοτζαμπάσηδες έχοντας την πλειοψηφία, έβαλαν μπροστά τον Μαυροκορδάτο, σαν μορφωμένος που ήταν, και άρχισαν τη συνέλευση.

Σαν ακουγόταν κάτι ενάντια στον Υψηλάντη, τον Κολοκοτρώνη και τον Οδυσσέα, αυτοί πρόσθεταν πόντους.

Κάποια στιγμή μάλιστα, υπήρξε θέμα με την εκποίηση των εθνικών κτημάτων εις βάρος των στρατιωτικών.

Οι στρατιωτικοί και από τις δυο μεριές αντέδρασαν.

Όμως με δόλο και υποσχέσεις κατάφεραν να τους επηρεάσουν.

Στο τέλος, αφήνοντας τον Κολοκοτρώνη γυμνό από στρατιωτική δύναμη, τον απομάκρυναν από τη διοίκηση.

Β1305

B13

Τον δε Μαυροκορδάτο η συνέλευση τον διόρισε
γραμματέα του Εκτελεστικού και υπουργό Εσωτερικών.

Έβαλαν έτσι οι Έλληνες, όπως
λέει μια λαϊκή παροιμία,
«τον Διάβολο στην Εκκλησία τους».

Οι κλεφτοκαπεταναίοι ξεγελάστηκαν από
φιλοδοξία και άρχισαν να μαλώνουν μεταξύ τους.

Ο λαός διαιρέθηκε
σε πολλά κόμματα.

Απελπίστηκε. Έχασε
τον πατριωτισμό του.

Ήρθε η διαφθορά
και η συκοφαντία

Άρχισαν οι δολοφονίες.

B1306
B1306

Β13

Εκείνο όμως που
εξόργισε τον
Κολοκοτρώνη, ήταν
σαν έμαθε πως, εκτός
από τα άλλα, έγινε
και πρόεδρος του
Βουλευτικού.

Η φάρα του Μαυροκορδάτου έστειλε τον
μέχρι τότε πρόεδρο Ιωάννη Ορλάνδο
στο Λονδίνο για τη σύναψη δανείου.

Έτσι στη θέση του
Υδραίου, προσπάθησαν
να βάλουν και εκεί
αρχηγό τον
Μαυροκορδάτο.

Β1306

Ο Κολοκοτρώνης που
βρισκόταν αλλού, γύρισε
εσπευσμένα στην Τριπολιτσά.

Στο Βουλευτικό
ήρθε σε άγρια
λογομαχία.

Στον καυγά έσεισε την σπάθα του.
Λίγο έλειψε να πιαστούν.

Κάπως έτσι
διαλύθηκε
η Βουλή.

Β1307

Β13

Γιατί έτσι, με τέτοιον
τρόπο, με εμπαιγμούς,
συνηθίζανε τις εξορίες
από τα χρόνια των Τούρκων.

ΟΡΑΙΑ!
ΦΕΡΤΕ ΜΟΙ
ΤΩΡΑ ΚΑΙ
ΤΟΝ ΑΛΛΟ!

Β1389

Β3

Του 'λεγε πως είναι βάρβαρο να βάλει έτσι, με το τούρκικο συνήθειο, τον Μαυροκορδάτο, σεργούνι στον γαϊδάρo.

Κι εγώ που βρισκόμουν υπασπιστής στο πλάι του, βοήθησα να μην γίνει αυτός ο πρωτόγνωρος εμπαιγμός.

Οι ενάντιοι βουλευτές θέλησαν να εκδικηθούν τον Κολοκοτρώνη.

Είπαν πως το Άργος ήταν καλύτερος τόπος για το Βουλευτικό.

Β1310

† B13

Πρώτα έφυγε για την
Υδρα ο Μαυροκορδάτος.

Να πείσει τους αδελφούς Κουντουριώτες
ότι θα κάνει την Υδρα δέσποινα όλης της Ελλάδας.

Με αυτόν τον τρόπο έγιναν δύο Βουλευτικά
και δυο Εκτελεστικά, το ένα ενάντια στο άλλο.

502

υ39

Κι εγεννήθη τέρας δικέφαλο
για να διοικήσει την Ελλάδα.

†

B1B1311 †

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΗΡΩΕΣ

ΒΙΛ

ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ

ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ

Edouard Grasset

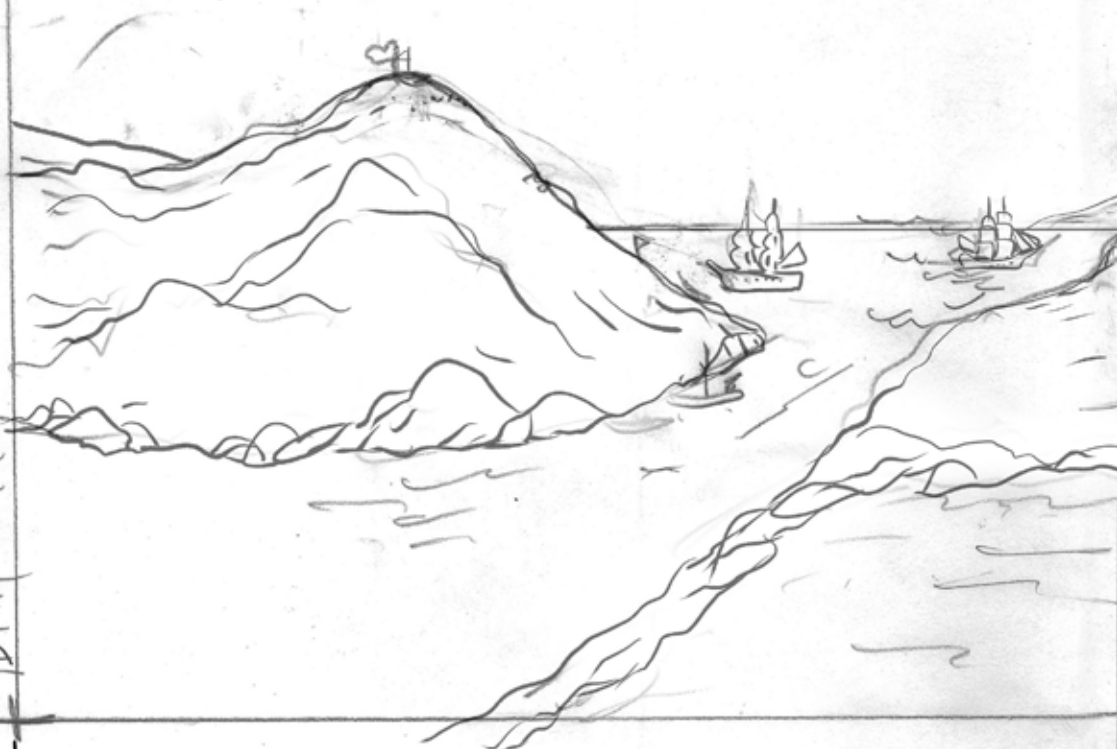
(Έκθεση του Γάλλου φιλέλληνα.

Εδουάρδο Γρασέτ (Ιστορικό Αρχείο Μαυροκορδάτου)

(Ε.Γ. Πρωτοφάνης, Ιστορικό
αρχείο Μαυροκορδάτου. Έκθεση
του Γάλλου φιλέλληνα

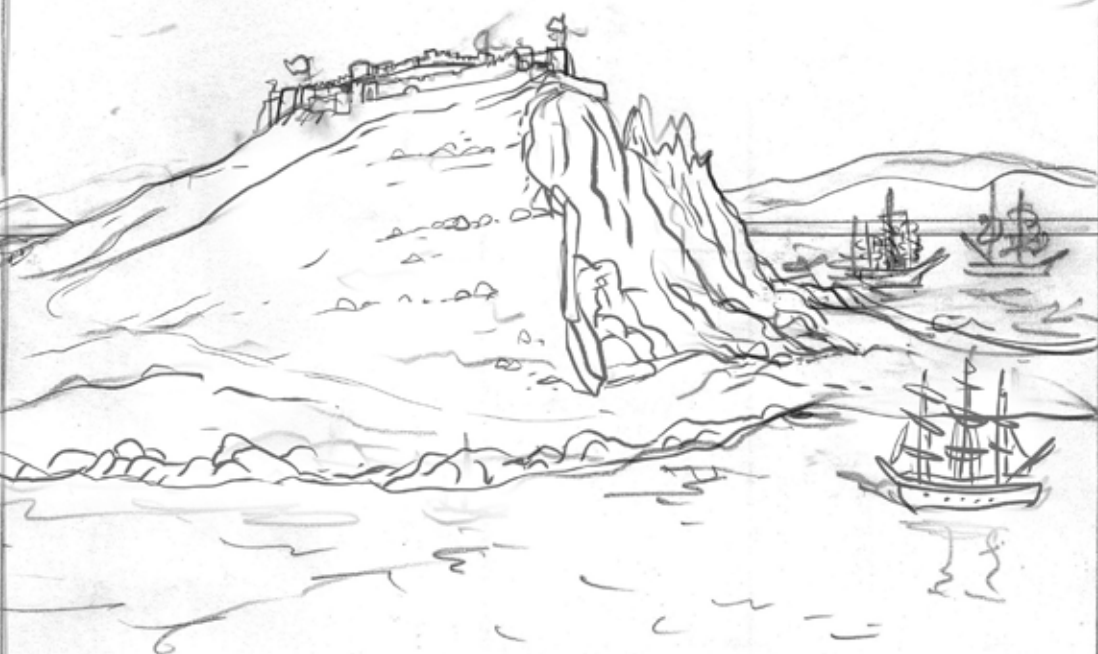
ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ

ΒΙΛ

Η εξοχότης του ο Μαυροκορδάτος έφθασε
τη νύχτα της 24ης Απριλίου του 1825
στο παλαιό Ναυαρίνο.

Το προασπίζονταν μια φρουρά
100 ανδρών υπό τον
στρατηγό Χατζή Χρήστο.

Παλαιόναυρο Blouet, Guilleme-Abel, Paris 1831-1878 B1401

Αλεξάνδρ Λεονάρδ
1831-1878
Ευρώπη

B1401
B1401

ΒΜ

Την 25η Απριλίου τα χαράματα, οι σκοποί
ανήγγειλαν τον ερχομό των Αιγυπτίων.

Ο πρίγκιπας ήταν πεπεισμένος
ότι την επομένη θα γινόταν
επίθεση στη Σφακτηρία.

Έτσι τη νύχτα έστειλε
κάποιες ενισχύσεις
στο νησί.

Το πρωί πήγε και ο ίδιος
για να επιθεωρήσει τις θέσεις.

ΒΜ 962

Β14

Ενώ έδινε κουράγιο στους στρατιώτες, ο εχθρικός στόλος πλησίασε κι έριξε συνθηματικά δυο κανονιές.

Αμέσως μετά άρχισε η επίθεση.

Από τη στεριά κατά του Ναυαρίνου
και από τα εχθρικά πλοία στο

Από τη στεριά κατά του Ναυαρίνου
και από τα εχθρικά πλοία στο νησί.

Ο πρίγκιπας φορούσε
ευρωπαϊκό κοστούμι
κι έτσι αναγνωρίστηκε
από τους εχθρούς.

Τα κανόνια τότε άρχισαν
να ρίχνουν εναντίον της
θέσης που βρισκόταν.

Τρέμοντας για τη ζωή του
τον παρακαλούσαμε
ν' αποσυρθεί αλλά
οι παρακλήσεις μας
ήταν μάταιες.

Β1483

Β14

Είδαμε τότε βάρκες να γεμίζουν
Άραβες και να πλησιάζουν
σε ημικύκλιο για απόβαση.

Ξεκίνησαν
πυροβολισμοί.

ΚΟΛΠΟΣ
ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ

ΝΕΟΚΑΣΤΡΟ

ΠΑΛΙΟ
ΝΑΥΑΡΙΝΟ

ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ

Το πυρ του στόλου
υπερτερούσε.

Μισή ώρα πέρασε και
πυκνός καπνός δεν μας
άφηνε να δούμε τι γινόταν.

Τότε υψώθηκε
μια φωνή:

ΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ
ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΝΗΣΙ!

Β1404
Β1464

B14

Καθώς έπεφταν χαλάζι τα βλήματα,
ο πρίγκιπας και οι συνοδοί του
προσπάθησαν ν' ανέβουν σ' ένα ύψωμα...

όταν ο πρίγκιπας
εξαντλημένος κραύγασε:

ΕΛΑΤΕ
ΚΟΝΤΑ ΜΟΥ!

ΠΕΦΤΩ!

Αμέσως τον σήκωσαν
στα χέρια.

Τον μετέφεραν
στην κορυφή
του λόφου.

Από κει όμως είδαν ότι οι Έλληνες
δεν μπορούσαν να κρατήσουν το νησί.

Είχε χαθεί
κάθε ελπίδα.

Raffaello Sanzio (Carpaccio) The Descent from the Cross (1507)

oil on wood 184 X 175 cm. London / National Gallery

B1405

B14

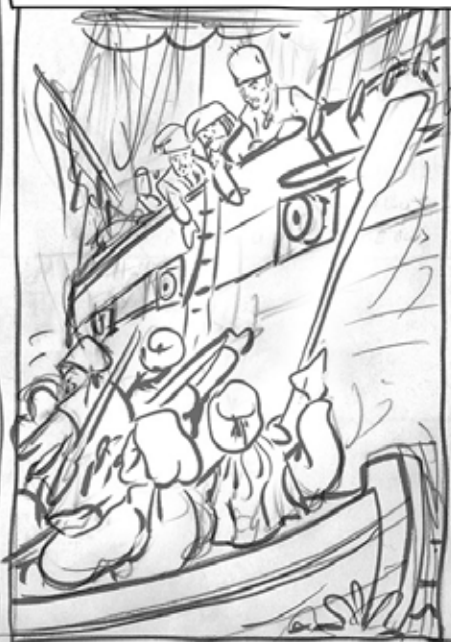
Τα ελληνικά πλοία είχαν ήδη
σηκώσει πανιά. Μόνο το μπρίκι
του καπετάν Τσαμαδού, ο Άρης,
είχε απομείνει στο νησί.

Μέσα στη σύγχυση είχαν χάσει
τα ίχνη του καπετάνιου τους.

Από τη βάρκα που έστειλαν
να μάς πάρει, βλέπαμε τους
Αιγύπτιους να έχουν καταλάβει
το νησί και να καταδιώκουν
τους δύστυχους Έλληνες.

Ο Σαχτούρης που μπήκε κι αυτός
στη βάρκα καταδιωκόμενος από τους
Άραβες, είπε πως είχε δει στο νησί
τον καπετάν Τσαμαδό να σκοτώνεται.

B1406

814

Μέσα στην απελπισία τους
οι ναύτες θέλανε ακόμα
και ν' ανατινάξουν το πλοίο.

Όμως ο Σαχτούρης που
τον είχαν ορίσει τώρα διοικητή,
ενθάρρυνε το πλήρωμα
με την ηρεμία του.

ΝΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ
Ή ΝΑ ΠΕΘΑΝΟΥΜΕ,
ΜΟΡΕ.

ΝΙΚΗ
Ή ΘΑΝΑΤΟΣ!

Οι ναύτες
έκοψαν
τα σχοινιά.

Σήκωσαν πανιά αλλά
ο άνεμος άρχισε να
μας εγκαταλείπει.

81407

Β14

Εντός ολίγου πέντε εχθρικά πλοία
μας κύκλωσαν ανοίγοντας πυρ.

Οι ναύτες μας
απάντησαν με θάρρος.

Οι ναύτες μας
απάντησαν με θάρρος.

Ο εχθρός ετοιμάστηκε
να κάνει ρεσάλτο.

Οι ναύτες μας
οπλίστηκαν με
ντουφέκια
και μαχαίρια.

Ο πρίγκιπας
συνέχισε να
δείχνει την ίδια
ψυχραιμία όπως
στο νησί.

Ο πρίγκιπας
συνέχισε να
δείχνει την ίδια
ψυχραιμία όπως
στο νησί.

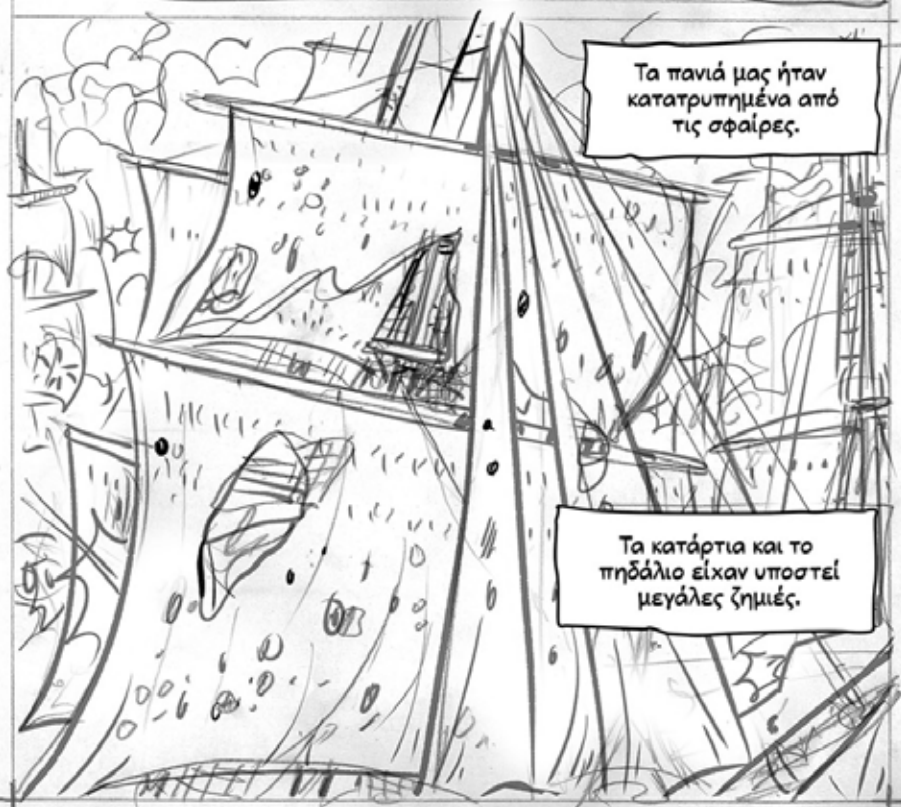
Β1408

Β1409

Βρομεροί Αφρικανοί,
ματαιώς ελπίζετε
να πιάσετε ζωντανό
τον μέγιστο
των Ελλήνων.

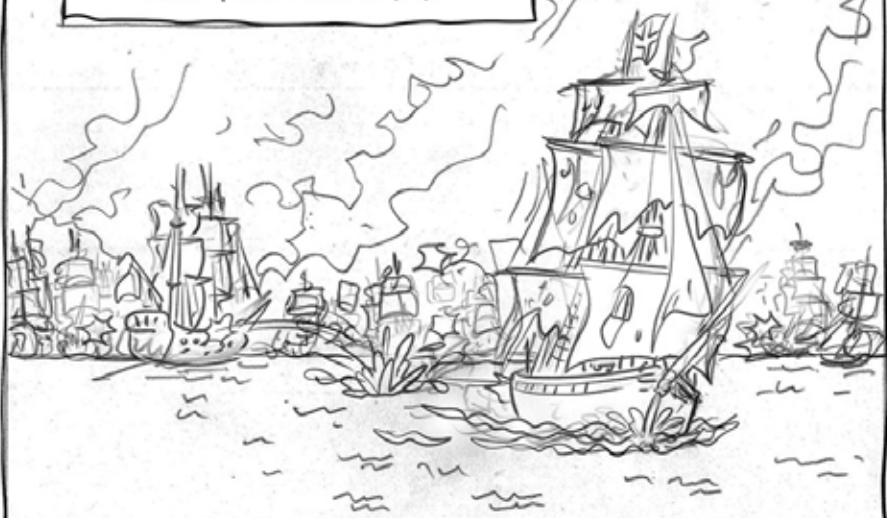
Τα πανιά μας ήταν
κατατρυπημένα από
τις σφαίρες.

Τα κατάρτια και το
πηδάλιο είχαν υποστεί
μεγάλες ζημιές.

B1410

B14

Ο άνεμος όμως μας βοήθησε λίγο
να προχωρήσουμε ενώ τα εχθρικά
πλοία έριχναν εναντίον μας.

Αφού δεχτήκαμε επίθεση από 34 εχθρικά πλοία,
φρεγάτες, κορβέτες και μπρίκια και αφού πολεμήσαμε
έξι ώρες χωρίς ελπίδα, καταφέραμε να συνεχίσουμε
την πορεία μας χωρίς άλλο εμπόδιο.

B1411

Β14

Αλλά τι χρησιμεύει να πω
περισσότερα; Θα μιλούν
πάντα γι' αυτή τη μάχη και
θα τη θεωρούν μύθο.

Χάριν στον θεό του
πολέμου ένα εμπορικό
μπρίκι 18 πυροβόλων
μπόρεσε ν' αγωνιστεί
με τέτοιο στόλο
και να βγει νικητής.

Χάριν στον Θεό!

Το πρώτο και λαμπρότερο
στήριγμα της ελληνικής
ελευθερίας, ο πρίγκιπας
Μαυροκορδάτος,
δεν είναι νεκρός.

Είναι προορισμένος με τις
ικανότητές του να σώσει αυτόν τον τόπο.

Β1Β14/2

+ B14

Δεν ήταν γραμμένο στο βιβλίο της μοίρας,
ένα από τα μεγαλύτερα κοσμήματα αυτού
του κόσμου ν' αποθάνει στο άνθος της ηλικίας του.

Adam Friedel H. Hefele 2003 E.O. 100. 100. 100. 100.

B14113

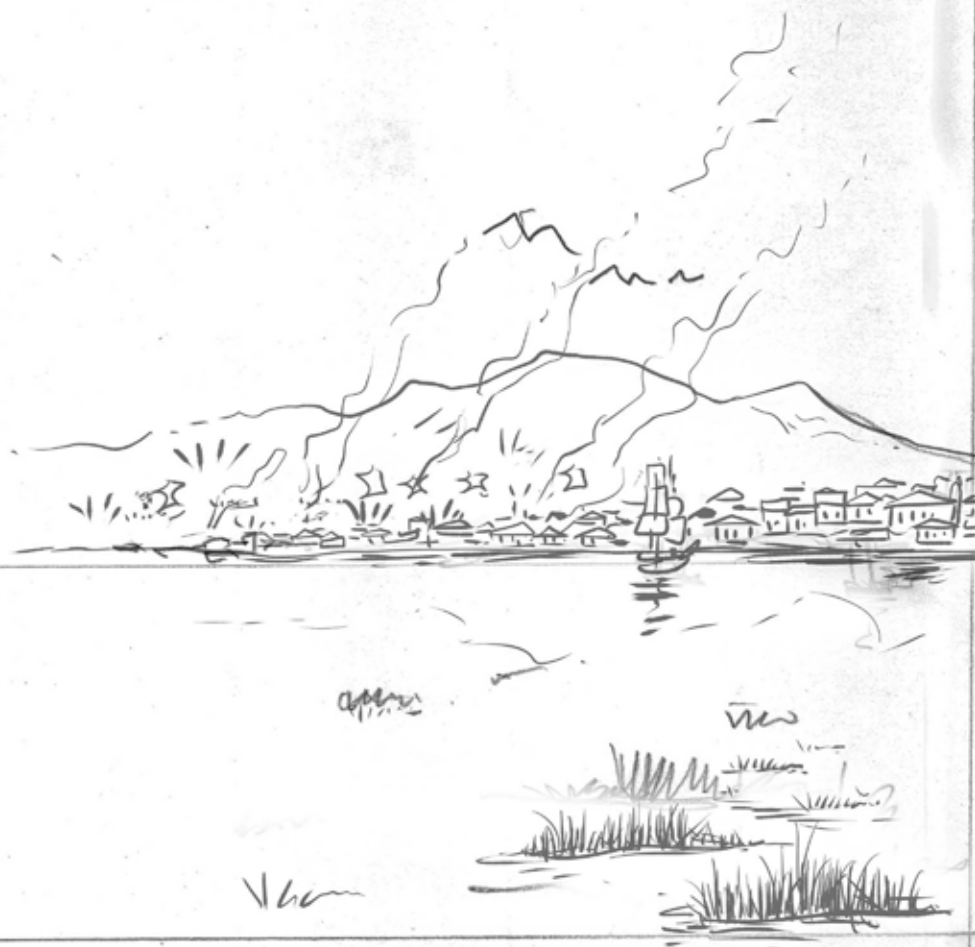
BIS

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 1

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 1

Νικόλαος Κασομούλης
(Αγωνιστής και ιστορικός)

(Νικόλαος Κασομούλης)

Από τα μέσα Φεβρουαρίου αρχίσαμε
να στερούμαστε το ψωμί.

Μια συντροφιά στρατιώτες
έφαγαν έναν σκύλο.

Κάποιος έπιασε μια γάτα
και σε λίγες μέρες δεν έβλεπες
ούτε γάτα ούτε σκύλο στον δρόμο.

1. B15

Μια Μεσολογγίτισσα
που είχε να βοηθήσει
ασθενή, έσφαξε κρυφά
ένα γαϊδουράκι και
το έφαγαν.

Μέρα με τη μέρα,
καθώς μεγάλωνε
η πείνα, πάψανε
οι προλήψεις για
τα ακάθαρτα ζώα
και αρχίσανε να
τρώνε άλογα,
μουλάρια και
γαϊδούρια.

πείνα,
φα
αι

Τρεις μέρες
πέρασαν και
τελείωσαν
και αυτά.

B1502

B1502

BIS

Στις 15
15 Μαρτίου
αρχίσαμε
να τρώμε
πικραλίθρες
της θάλασσας.
Της θάλασσας

Τις βράζαμε πέντε φορές
να
Τις βράζαμε πέντε φορές
να φύγει η πίκρα και τις
τρώγαμε με καβούρια.

Μετά
ριχτήκαμε
στα ποντίκια.

Ευτυχισμένος
όποιος μπορούσε
να πιάσει
ένα.

Δυστυχώς βατράχους δεν είχαμε.

BIS83

BIS

Μετά πέντε μέρες από τη μάχη της Κλείσοβας,
άρχισαν πάλι οι Τούρκοι να μας χτυπούν.

ΤΙ ΠΕΡΙΜΕΝΕΤΕ
ΚΑΙ ΔΕΝ
ΠΑΡΑΔΙΝΕΣΤΕ;

Μας φώναζαν απ' έξω:
«Τι περιμένετε και δεν παραδίνετε;»

ΟΥΤΕ ΓΑΪΔΟΥΡΙΑ
ΑΚΟΥΜΕ, ΟΥΤΕ
ΣΚΥΛΙΑ.

ΤΙ ΤΑ
ΚΑΝΑΤΕ;

Οι οπλαρχηγοί βλέποντας πως
ο στόλος μας δεν μπορούσε
να σπάσει τον κλοιό, άρχισαν
να σκέφτονται για την Έξοδο.

BFS 64

BIS

Αρχές Απριλίου στείλαμε
γράμμα στους απέξω για βοήθεια.

Όποιος
ας τρέξει
Να πέσει
κι εμείς

«Όποιος αγαπά Χριστό και πατρίδα
ας τρέξει να κινδυνεύσει μαζί μας.
Να πέσετε στο ορδί του Κιουταχή
κι εμείς σε αυτούς που μας πολιορκούν.»

«Σαν βρεθούμε στον Άη Σημιά,
ορμούμε ξανά και ίσως
ο Θεός βοηθήσει να νικήσουμε.»

Ισως ο Θεός
Αν δεν κινηθείτε, η αμυντική
δική σας, δική σας, δική σας
Μεσοκλήμα
3 Απριλίου

Υπογραφή βάλαμε τρεις
σταυρούς ως σημάδι πως
πια δεν ξαναγράφουμε.

BISOS

B157

Η κατάσταση έσφιγγε. Οι οπλαρχηγοί
συναντήθηκαν στο σπίτι του Τζαβέλα
για να σκεφτούν ώριμα.

Μετά από μια ώρα συζήτηση
αποφασίσαμε για να μην προδοθούμε,
να σκοτώσουμε όλους τους αιχμαλώτους.

Τούρκους ή χριστιανούς. Ακόμα
και όσους είχαμε στη δούλεψή μας.

Ο Τζαβέλας έστειλε αμέσως να
σφάζουν τον αγαπημένο του Τούρκο υπηρέτη.

Μετά σκότωσε όλους τους
Τούρκους ιππείς που
είχαμε αιχμαλώτους

και τους χριστιανούς
μαστόρους που
δούλευαν στον εχθρό.

B1506

B15

Η καρδιά μας σκλήρυνε τόσο
που δεν ξέραμε τι κάναμε.

Ο αδελφός μου Μήτρος,
άρρωστος ακόμα, μόλις
έμαθε την απόφαση πήγε
στην παραλία και έσφαξε
δώδεκα μόνος του.

Τρόμαξα όταν, ματωμένος από
τα πόδια μέχρι το κεφάλι, μ' αποκρίθηκε:

ΚΙ ΑΛΛΟΥΣ
ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΟΥΣ
ΣΚΟΤΩΝΕ
ΤΩΡΑ.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΜΕΙΝΕ ΠΑΡΑ
ΝΑ ΠΙΟΥΜΕ ΚΑΙ
ΑΙΜΑ ΑΦΟΥ ΔΕΝ
ΕΧΟΥΜΕ ΤΙΠΟΤΑ
ΝΑ ΦΑΜΕ;

Το αποφάσισαν
να σκοτώσουν
όλες τις γυναίκες
και τα παιδιά.

ΑΝΕΞΕΡΕΤΟΣ

Να μην προδοθούμε από φωνές και
κλάματα ή μην τύχει και πέσουν
αιχμάλωτοι.

Για να
αποφύγουμε
την στοργή των
συγγενών, ο ένας θα
έσφαζε την οικογένεια του άλλου.

Ήταν όλοι έτοιμοι για μια τέτοια
σκληρή απόφαση όταν σηκώθηκε
ο ιερέας Ρωγών Ιωσήφ.

B1567

815

81508

815
Οι κατάρες και τα λόγια του εμπόδισαν
την ορμή των αξιωματικών.

Καθόμασταν έτσι σιωπηλοί, μέχρι
που είπαμε να μην σκοτώσουμε κανέναν.

Να προσέχει ο καθένας
τους δικούς του.

Είχαμε ακόμα εξακόσιους
πληγμένους. Αυτοί δεν
είχαν ελπίδα σωτηρίας.

Τους τα ξηγήσαμε
όλα καθαρά.

Να ποτίσουμε και
τα μικρά παιδιά με
αφιόνι. Να κοιμηθούν,
να μην κλαίνε.

Ήταν ανάγκη να μείνουν, να
κλειστούν στα γερά σπίτια
με νερό και όπλα και
να πεθάνουν πολεμώντας.

81569

15
Με τη μεγαλύτερη χαρά παρακαλούσαν
οι γυναίκες τους στρατιώτες ν' αλλάξουν
τα λερωμένα ρούχα τους. Να ντυθούν καινούργια.

Κι αυτοί να μην
καταδέχονται.

Να λένε «φτάνει να
βγούμε καλά και μετά
φτιάχνουμε άλλα».

Έβλεπες έναν αγώνα
προετοιμασίας με
τέτοια αταραξία.

Με τόσο
ευχαρίστηση
και γέλια.

Το επόμενο βράδυ ο καθένας ήταν
στην θέση του στους προμαχώνες.

Στις 11 ακούσαμε
τις λιγοστές μπαταριές
των δικών μας απέξω.

ΝΥΧΤΑ
Καλύτερα
να μην έρχονταν
ή να μην
πυροβολούσαν
έτσι λίγοι
που ήταν.

1510
B1510

BS

Σαν γύρισα κι εγώ στον προμαχώνα μου,
ήταν έτοιμοι όλοι. Απόλυτη ησυχία.

Επείραζε ο ένας
τον άλλο γελώντας:

BS II

B16

Μεσολογγί 2

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2

Nuzzo Mauro
(Ιταλός γιατρός
στο στρατόπεδο
του Ιμπραήμ κατά
την Έξοδο)

(Nuzzo Mauro

Ιταλός γιατρός που

βρέθηκε στο στρατόπεδο

του Ιμπραήμ κατά

την Έξοδο)

B16
Μεσολογγί 2

Νεκρική σιωπή
απλώνόταν στα τείχη
του Μεσολόγγιου.

Είχαν σταματήσει οι φωνές
και οι προκλητικές βρισιές.

Τα κανόνια των πολιορκητών
είχαν επίσης σταματήσει.

Σα να είχε γίνει μια
μυστική συμφωνία.

Το φεγγάρι έλαμπε
πάνω από το Μεσολόγγι.

Β16

Από μέρες είχαν πληροφορηθεί
οι Οθωμανοί για την Έξοδο.

Άγρυπνοι οι Άραβες
της πρώτης γραμμής περίμεναν.

Ξαφνικά ο ορίζοντας
μαύρισε με
πυκνά σύννεφα.

Αστραπές έσχισαν τον
ουρανό κι άρχισε μια
καταρρακτώδης βροχή.

Β1602

Β16

Ήταν η μοιραία στιγμή που
οι πολιορκημένοι είχαν διαλέξει
για το μεγάλο σχέδιο.

Άκουσαν οι Αιγύπτιοι σκοποί
τα βήματα της πρώτης φάλαγγας,
με τα πιο γενναία παλικάρια.

Μα δεν πρόλαβαν
ν' αδειάσουν τα όπλα τους...

Β1603

Β16 Λήγου

Και βρέθηκαν κάτω
από τα γιαταγάνια των Ελλήνων.

**ΕΜΠΡΟΣ!
ΕΜΠΡΟΣ!**

Οι Σουλιώτες και οι Μεσολογγίτες

με γυμνά σπαθιά φώναζαν
«Εμπρός, Εμπρός!».

Ε16

Τινάχτηκαν οι Οθωμανοί σαν τίγρεις και
ρίχτηκαν με πνιχτό μουγκρητό στους
εχθρούς που έρχονταν κατά χιλιάδες.

Τα τύμπανα ακούστηκαν.

Τα αραβικά τάγματα
προχωρούσαν
συντεταγμένα.

Στα μάτια των στρατιωτών
έλαμπε μια άγρια χαρά. Είχε
έρθει η ώρα που τόσο καιρό
περίμεναν για εκδίκηση.

Κάθε πυροβολισμός
κι ένα θύμα.

Τα χαντάκια
γέμισαν πτώματα.

Ε1606

François Emile de Lansac

B16

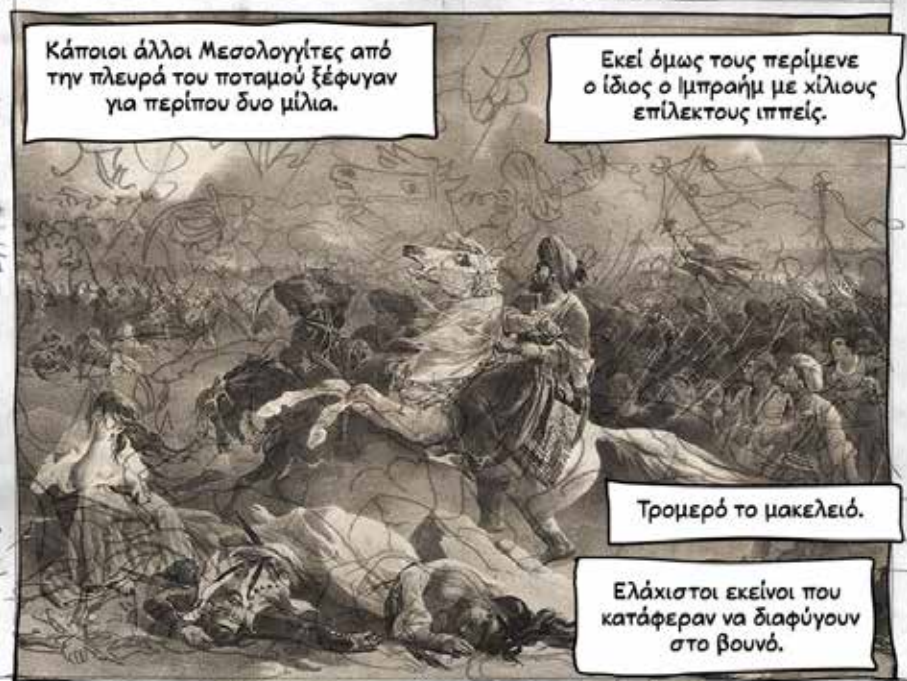
Στο δρόμο της ανατολικής
πύλης, ανάμεσα στον βάλτο
και τη λιμνοθάλασσα
έγινε η τελική σφαγή.

Οι πιο γενναίοι ρίχνονταν
στους βάλτους και
περνούσαν ανάμεσα στις
μπούκες των κανονιών.

Γυναίκες και παιδιά
οπισθοχωρούσαν
προς τη θάλασσα.

Grise of the siege.

GIUSEPPE PIETRO MAZZOLA (1840-1930)

Κάποιοι άλλοι Μεσολογγίτες από
την πλευρά του ποταμού ξέφυγαν
για περίπου δυο μίλια.

Εκεί όμως τους περίμενε
ο ίδιος ο Ιμπραήμ με χίλιους
επίλεκτους ιππείς.

Τρομερό το μακελειό.

Ελάχιστοι εκείνοι που
κατάφεραν να διαφύγουν
στο βουνό.

B1617

Εκείνη την ώρα
κόπασε η καταιγίδα.

η καταιγίδα

Είχε κρατήσει τέσσερις ώρες,
όσο δηλαδή και η σφαγή.

Όταν άνοιξαν τα σύννεφα, το
φεγγάρι φώτισε το ματωμένο κάμπο
που ήταν άσπρος από τα πτώματα.

31/500

Β16

Την αυγή της άλλης μέρας, 12 Απριλίου,
μπαίνω στην ερειπωμένη πόλη.

Τι είναι αυτές οι φωτιές
που τινάζονται στον ουρανό;

Ο μαύρος καπνός που
στροβιλίζεται στα ύψη;

Εκείνες οι βροντές
που τραντάζουν τη γη;

ΑΙΜΟΝΟ! ΕΙΝΑΙ
ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ!

Μεγαλοπρεπής, επιβλητική
και φοβερή μαζί, η εικόνα
μιας πόλης που καίγεται.

Β1639

Β16

Το άλογό μου
αφήνιασε τρομαγμένο.

Ολόκληρη η έκταση
είναι σπαρμένη με
άψυχα σώματα.

Χλιμιντρίζει.

Νιώθει κι αυτό τη φρίκη
μπροστά στην καταστροφή.

Μια νεκρή μάνα κρατά
ένα μωρό με ξανθά μαλλιά.

Ένα κλάμα.

Το σεβάστηκε
ο θάνατος.

ο θάνατος

Ένας άντρας βουτηγμένος
στο αίμα και δίπλα ένα παιδί.

Αλλού
θερισμένη
κείτεται μια
ολόκληρη
οικογένεια...

Την επομένη
φορτώθηκαν για
την Πόλη βαρέλια
με 7.000 αψιτιά
και πολλά κεφάλια
αρχηγών
στο αλάτι.

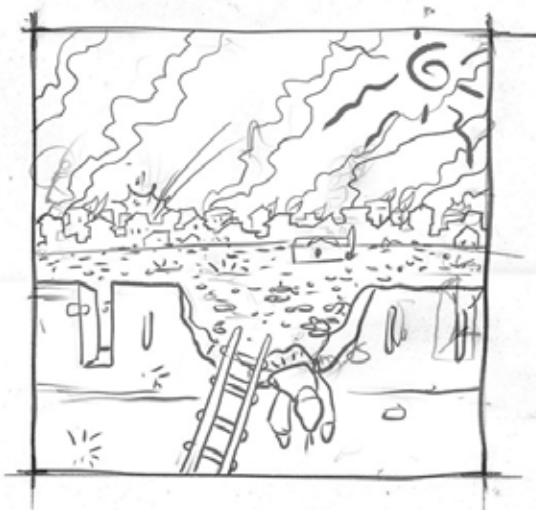
Μάταια βυζαίνει
το άψυχο στήθος.

Β1610

† B16

Για κάθε ζευγάρι αφτιά που έκοβαν οι
στρατιώτες, έπαιρναν από τον Ιμπραήμ 50 γρόσια.

Ανάμεσά τους και κάποια αφτιά
νεκρών μουσουλμάνων αφού έτσι
θα εισέπρατταν περισσότερα.

Τ' αφτιά έτσι κι αλλιώς δεν
έχουν γλώσσα ν' αποκαλύψουν
την απάτη.

†

B1611

†

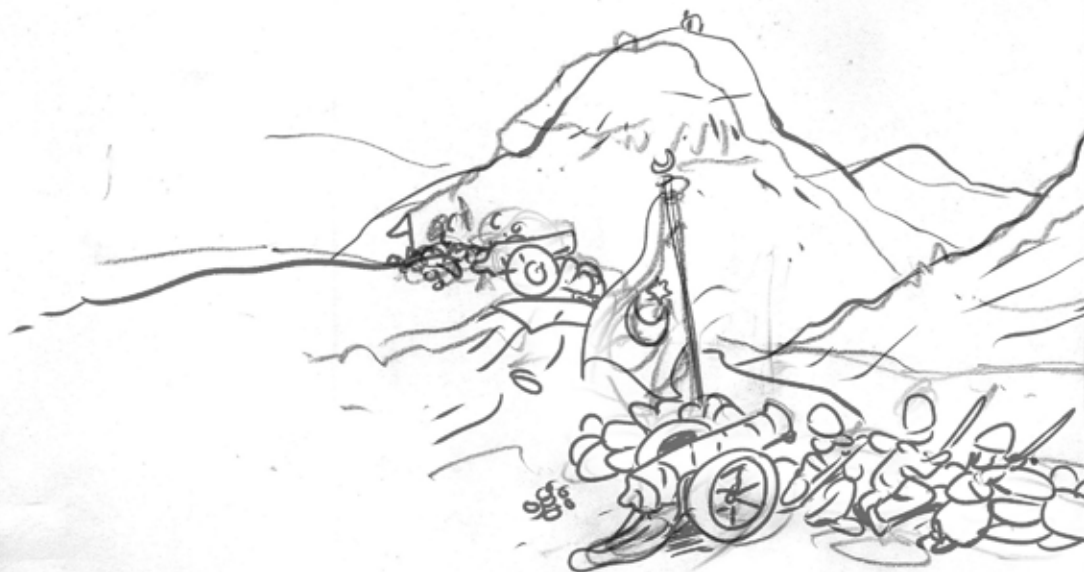
B17

ΚΑΡΑΪΣΚΑΛΗΣ

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Δημήτριος Αινιάν, Νικόλαος Κασομούλης
(Αγωνιστές και συγγραφείς
στρατιωτικών απομνημονευμάτων)

(Δημήτριος Αινιάν, Νικόλαος Κασομούλης)

B17 ΚΑΡΑΪΣΚΑΛΗΣ

B17

Έτρεμε απ' τον θυμό.

B1701

Ο Καραϊσκάκης έβριζε τον αίτιο και
τους αξιωματικούς. Περπατούσε μανιασμένα
χωρίς να μπορεί ν' αποφασίσει τίποτα.

Απειλούσε να παρατήσει το στρατόπεδο
για την απελευθέρωση της Αθήνας.

Να παρατήσει ένα τέτοιο
επίορκο στράτευμα.

B1701

(β17)

Τουρκαλβανοί του Κιουταχή ήταν στενεμένοι
χωρίς πολεμοφόδια και νερό στο μοναστήρι
του Άγιου Σπυρίδωνα στον Πειραιά.

Είχαν κάνει συμφωνία να
βγουν, να φύγουν με τα όπλα τους.

Μα παρά τη συμφωνία, οι Έλληνες
περίεργοι να δουν τις πλούσιες
σκευές και τα όπλα τους,
πιάστηκαν σε ταραχή.

Πριν προλάβουν οι
αξιωματικοί να επιβάλουν
την συμφωνία, 250
από τους 300
είχαν σφαχτεί.

β17 62

13/7

1607

Σαν έστειλε διαμαρτυρία
ο Κόχραν, άρχισε να
τον βρίζει κι αυτόν.

«Μπορεί από κει που κάθεται
στη γολέτα του και βλέπει τον
πόλεμο να μας στέλνει τις
διαμαρτυρίες του, όταν εμείς
έχουμε να παλέψουμε με τόσων
ειδών διαβόλους;»

Π
ε
Παρ' όλα αυτά συνέχιζε τα σχέδια για διπλή έφοδο.
Να λύσουν την πολιορκία στην Αθήνα.

Ζητούσε υλικά και
στήριξη από τον Κόχραν και
τον αρχιστράτηγο Τσόρτς.

Όμως η βραδύτητα που αυτοί έκαναν τις
προετοιμασίες, τα εμπόδια και οι διάφορες
αυτενέργειες, κούρασαν τον Καραϊσκάκη.

13/7 03

817

Παραμονές της εφόδου τον κυρίεψε πυρετός.

Είχε δώσει διαταγές
κι εξαντλημένος
έπεσε να κοιμηθεί.

Ένα σώμα, Κρητικοί
και Υδραίοι, χωρίς
δική του εντολή
άρχισαν ακροβολισμούς.

Η μάχη φούντωσε.

Έρχονταν ενισχύσεις και
από τις δυο πλευρές.

Συνεχείς πυροβολισμοί!

Οι κραυγές έκαναν τον
Καραϊσκάκη να ρωτήσει
τι ακριβώς συμβαίνει.

Η κατάσταση
γυρνούσε ενάντια.

817 04
31/7/04

B17

Καβάλησε θυμωμένος.

Κρατά ένα
γιαταγάνι
στο χέρι.

Μ' όσους μαχητές
μάζεψε στο δρόμο
ρίχνεται στους
Τούρκους.

Ο Κιουταχής βλέποντας
στη μάχη τον αρχηγό,
στέλνει πάνω του στρατό.

Η μάχη, η καταδίωξη σκληρή.

Μαχητές

Ο Καραϊσκάκης
πληγώνεται.

B1705

Β17

Πέφτει από το άλογο μα
την ίδια στιγμή αναλαμβάνει.

Καβαλικεύει ξανά!

Δίνει θάρρος στο ιππικό!

Να σταθεί, να
μην υποχωρήσει.

Το βάρος της πληγής του
αρχηγού δεν το ξέραμε.

Ήταν από βόλι,
χαμηλά στην κοιλιά.

Β1706

ΕΙΜ. Δ' Ηρώδης Καραϊσκάκης Αδελφός του ο Β' του Πάρι
Χειροκροτήματα 1839

Μας το πληροφορήσε ο Γεωργάκης
ο Βάγιας, ο οποίος τον συνόδεψε μέχρι
τη γολέτα μαζί με τον Τζαβέλα και άλλους.

Ο Καραϊσκάκης όλο
κι έλεγε στο δρόμο
«Κίτσο Μπιρ».

Ραζήνο 01/11/2021
Κίτσο Μπιρ 1840

ΚΙΤΣΟ ΜΠΙΡ!

ΚΙΤΣΟ
ΜΠΙΡ!

Δηλαδή «Κίτσο
γιε μου να ζήσεις».

Β1707

Β17

Σύννεφο μαύρο
μας πλάκωσε.

Οι γιατροί φρόντιζαν
την πληγή.

Αυτός
ατάραχος.

Παρηγορούσε τους συντρόφους
που είχαν μαζευτεί κοντά του.

«Ελάτε να
σας φιλήσω»,
τους είπε.

ΜΗΝ ΚΛΑΙΤΕ
ΜΟΡΕ, ΜΗΝ
ΑΠΕΛΠΙΖΕΣΤΕ.

ΕΓΩ ΞΕΡΩ ΚΙ ΑΠΟ
ΑΛΛΕΣ ΠΛΗΓΕΣ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ
Η ΘΑΝΑΣΙΜΗ.

ΑΝ ΒΓΑΛΩ
ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΘΑ
ΕΙΜΑΙ ΚΑΛΑ.

ΑΝ ΟΧΙ,
ΘΑ ΠΕΘΑΝΩ.

ΓΝΩΡΙΖΩ
ΤΟΝ ΑΙΤΙΟ.

ΑΝ ΖΗΣΩ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ
ΟΛΟΙ ΑΠ' ΑΥΤΟΝ
ΤΟ ΔΙΚΙΟ ΜΑΣ.

ΑΝ ΠΑΛΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΝΩ...

Β17 08
B17 08

Β17

ΑΣ ΜΟΥ ΚΛΑΣΕΙ
ΚΙ ΑΥΤΟΣ ΤΟΝ
ΠΟΥΤΣΟ.

ΤΙ ΘΑ
ΚΑΤΑΛΑΒΕΙ;

Τον ρωτούσαν επίμονα να τους πει
τον άνθρωπο μ' αυτός σιωπούσε.

Σκέφτηκε την ταραχή σαν
τον ονομάτιζε, δίκαια ή άδικα.

ΑΝ ΠΕΘΑΝΩ,
ΠΑΡΑΓΓΕΛΩ ΝΑ
ΜΕΙΝΕΤΕ
ΜΟΝΙΑΣΜΕΝΟΙ.

Τον διέκοψαν κλαίγοντας
να μην αναφέρει τον θάνατο.

ΖΗΣΩ, ΠΕΘΑΝΩ,
ΤΟ ΙΔΙΟ ΜΟΥ
ΚΑΝΕΙ.

Β17
Β1769

Β17

ΕΚΕΙΝΟ ΠΟΥ
ΜΕ ΣΤΕΝΟΧΩΡΕΙ, ΠΟΥ ΔΕΝ
ΠΡΟΛΑΒΑ ΝΑ ΔΙΚΑΙΩΣΩ
ΕΣΑΣ ΠΟΥ ΤΟΣΑ
ΥΠΟΦΕΡΑΜΕ ΜΑΖΙ.

ΑΓΑΠΟΥΣΑ ΕΤΟΥΤΗ ΤΗΝ ΩΡΑ ΝΑ
ΕΧΩ ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΟΥ ΟΛΟ ΤΟ ΕΘΝΟΣ.

ΝΑ ΤΟΥΣ ΠΩ
ΠΟΣΟ ΑΞΙΖΕΤΕ.

ΕΤΟΥΤΗ ΜΟΝΟ
Η ΣΤΕΝΟΧΩΡΙΑ.

Αυτά είπε
και δάκρυσε.

Φίλησε όλους τους
αξιωματικούς
και ζήτησε να πάνε όλοι
στις θέσεις τους.

Πικρότερη στιγμή και φαρμακότερη δεν είχαμε δοκιμάσει.

Β17/12

✦ B17 ✦

Παρά τη σιωπή και το σκοτάδι
στο στρατόπεδό μας, οι Τούρκοι
δεν είχαν πάρει ακόμα είδηση.

Μέναμε εδώ κι εκεί ασάλευτοι.

Ποιος να μας παρηγορήσει,
ποιον να παρηγορήσουμε.

ΠΕΘΑΝΕ, έλεγαν και
σιγά σιγά άλλος έπεφτε εδώ,
άλλος στις πέτρες
κι έκλαιγε,
τον χαμό του.

✦

✦ B1711 ✦

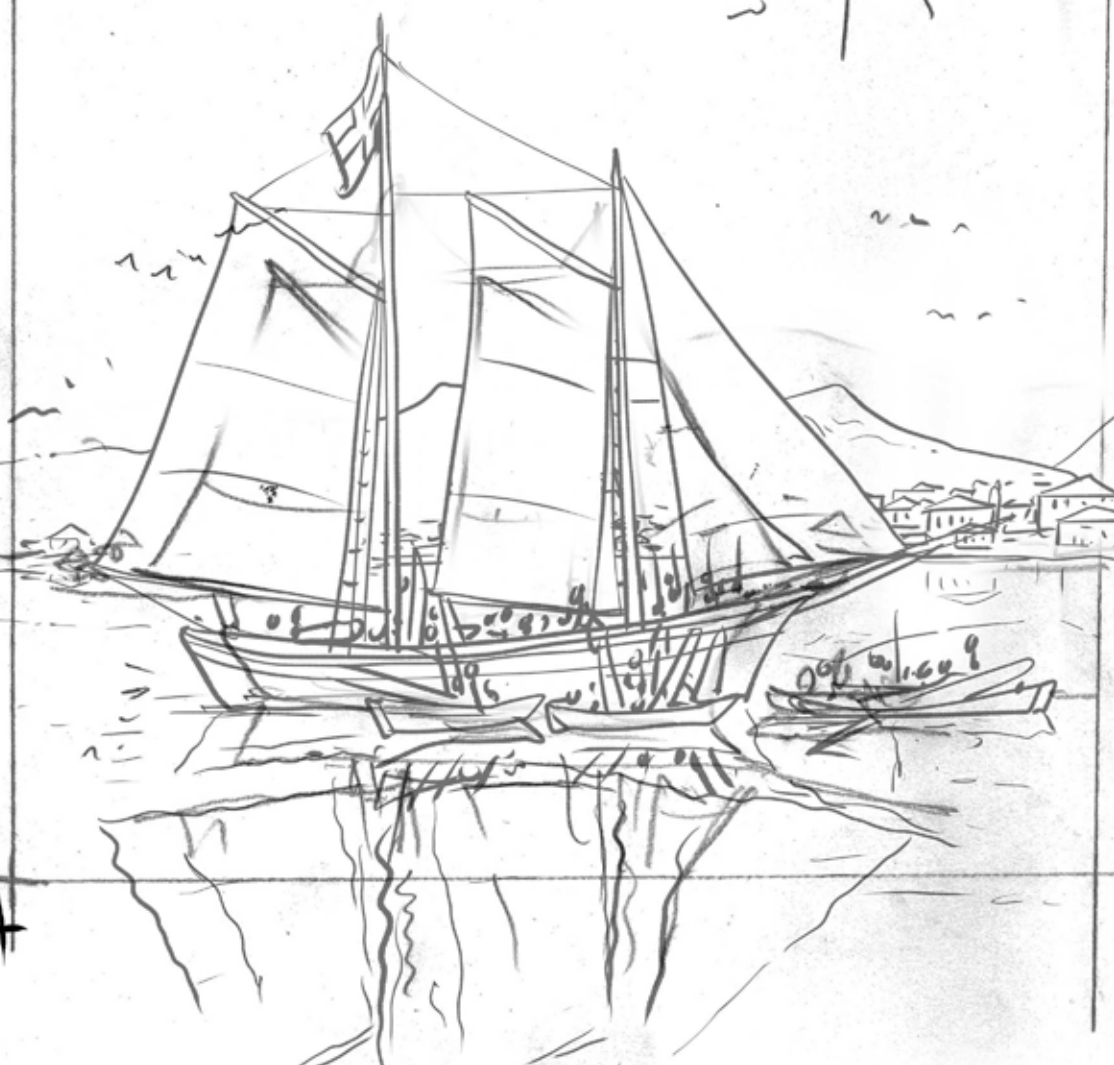
Β 10 Μεσολογί 3

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 3

Χριστόφορος Νέεζερ
(Βαυαρός αξιωματικός)

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 3

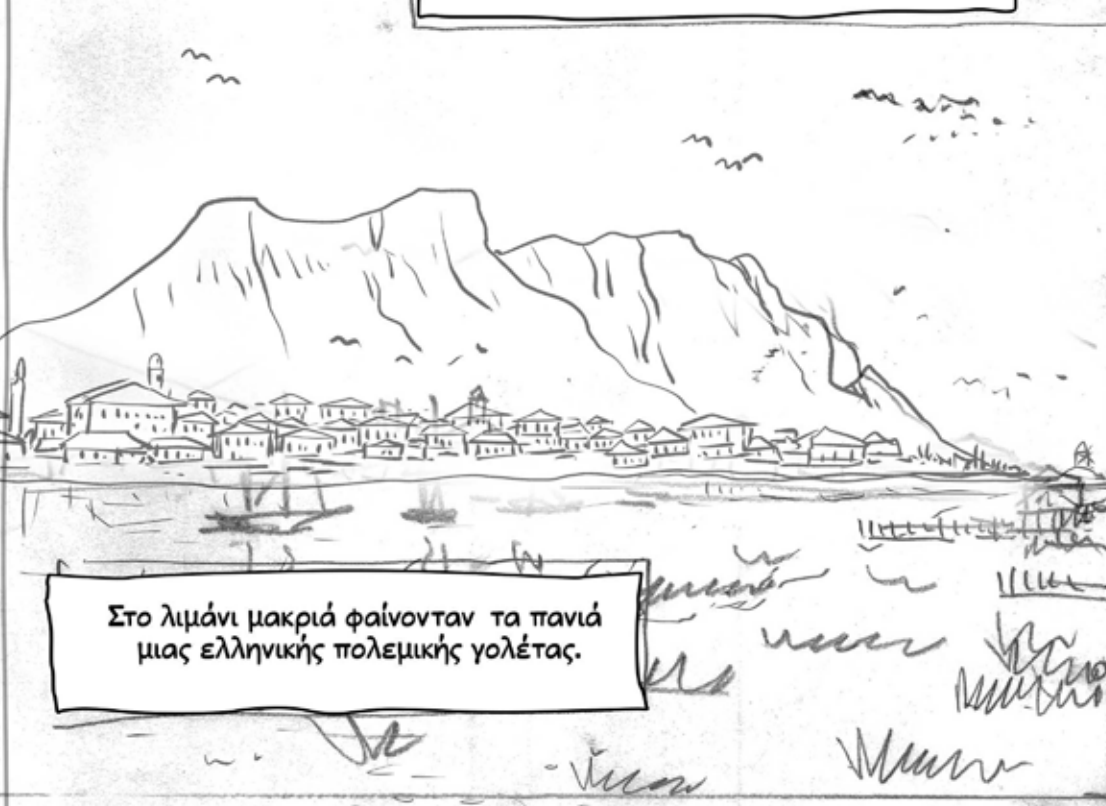
(Χριστόφορος Νέεζερ)

Ο ήλιος καίει δυνατά
επάνω στη λιμνοθάλασσα
του Μεσολογγίου.

Μάρτιος του 1834

Βρέθηκα εκεί με τον λόχο μου.
Κυριακή μεσημέρι. Απόλυτη γαλήνη.

Στο λιμάνι μακριά φαίνονταν τα πανιά
μιας ελληνικής πολεμικής γολέτας.

B1801
B1801

Β18

Η γολέτα εκείνη κουβαλούσε
τη λαιμητόμο για να
θανατωθούν εννέα ληστές.

Η είδηση συντάραξε
τους κατοίκους.

Ο έπαρχος με δυσκολία έστειλε
τρεις βάρκες να κουβαλήσουν
τα κομμάτια με τον Γάλλο δήμιο που
είχαν στείλει από την Μασσαλία.

Τον συνόδευαν ένας λόχος Βαυαροί στρατιώτες.
Αυτοί θα συναρμολογούσαν και τη λαιμητόμο.

Β1802

Κ18

Την εποχή εκείνη οι Έλληνες δεν είχαν κακή ιδέα για τους ληστές.

Αυτοί όχι μόνο δεν έβλαπταν τους φτωχούς αλλά και συχνά τους προστάτευαν.

Σελίδα 1

Οι ληστές δεν φοβούνταν την προδοσία γιατί η εκδίκηση που θα ακολουθούσε στον προδότη και την οικογένειά του θα ήταν τρομερή.

Μεγάλο πλήθος είχε συγκεντρωθεί στην παραλία για να δει την αποβίβαση της καταχθόνιας μηχανής.

Ο δήμιος, περίπου τριάντα χρονών, πήδησε στη στεριά με μεγάλη τόλμη.

Σαν είδαν τον δήμιο, ακούστηκε βαθιά βοή.

Σελίδα 2

Όλοι εύχονταν να μην γίνει η εκτέλεση.

Η φρουρά τον περιέζωσε γιατί ο κόσμος φαινόταν πολύ απειλητικός.

Κ1803
Β1803

Β18

Για περισσότερη ασφάλεια
αναγκάστηκε να διανυκτερεύσει
μαζί μας.

Ο καφετζής που έφερε
τον καφέ, σαν έμαθε πως
προοριζόταν γι' αυτόν,
έριξε το φλυτζάνι καταγής!

Η λαιμητόμος στήθηκε την
ίδια νύχτα έξω από την πόλη.

Θα έπιανε δουλειά
προτού ξημερώσει.

Β1804

Β18

Τη Δευτέρα το πρωί πάνω από το
Μεσολόγγι καθόταν νεκρική σιγή.

Δεν άνοιξε ούτε ένα καφενείο.
Τα σπίτια κλειστά. Οι Έλληνες
είχαν εξαφανιστεί.

Οι αλυσίδες από τα χέρια και τα
πόδια των ληστών έπρεπε να κοπούν.

Αλλά δεν έβρισκαν
ούτε σιδερά
να τις κόψει.

Η εκτέλεση ήταν για τις επτά
το πρωί αλλά έφτασε εννιά
μέχρι που ο κλειδαράς
αναγκάστηκε να τους απαλλάξει
από τα δεσμά τους.

Ο δήμιος και οι βοηθοί του οδήγησαν
τους κατάδικους ανά τρεις, έχοντας
τα χέρια τους δεμένους με σχοινιά.

Β1805

Β18

Ο θάνατος με μια τέτοια
μηχανή σφαγής ήταν ο
πλέον ντροπιαστικός.

Προτιμότερος ήταν
ο τουφεκισμός.

Πουθενά δεν φαίνονταν άνθρωποι.
Το Μεσολόγγι ήταν νεκρό.

Β1806

Ο εισαγγελέας του κράτους
απήγγειλε στους ληστές
την καταδίκη τους.

Την άκουγαν
χωρίς ν' αντιδρούν.

Και οι εννιά, νέοι και ρωμαλέοι,
κοιτούσαν την λαιμητόμο με αδιαφορία.

Ο δήμιος έλυσε τον ληστή
που θα πέθαινε πρώτος.

Όμως αυτός αιφνιδιαστικά
όρμησε κατά πάνω του.

Β1807

Ο δήμος
έχασε την
ισορροπία του.

Οι βοηθοί δεν μπορούσαν να τον
συντρέξουν. Συγκρατούσαν τους
άλλους να μην γενικευτεί η επίθεση.

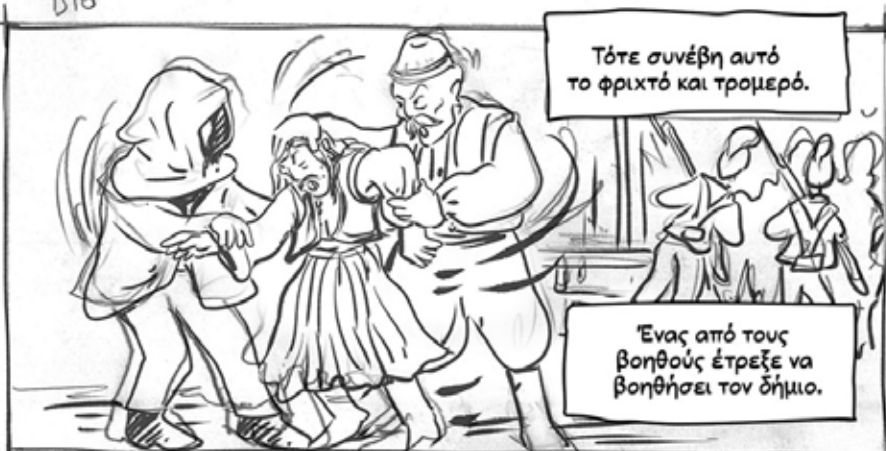
Ο λοχαγός διέταξε το απόσπασμα
να περιζώσει τους ενόχους.

Να τους περιορίσει με τις λόγχες

χωρίς να τους χτυπήσει.

Β1808

Με φωνές και κατάρες
έδεσαν πάλι τον κακούργο.

Τον έσυραν δεμένο στο ικρίωμα
ενώ αυτός αντιστεκόταν μάταια.

Τον έδεσαν σφιχτά στη σανίδα...

και τον ώθησαν στ' αυλάκια.

B18

K
P
A
X

B1810

Β18

Ο ΠΕΛΕΚΥΣ ΕΠΕΣΕ.

Ο ΔΗΜΙΟΣ ΣΤΕΚΟΤΑΝ
ΚΑΤΑΪΔΡΩΜΕΝΟΣ ΕΝΩ ΤΟ
ΕΝΑ ΤΟΥ ΜΑΝΙΚΙ ΚΡΕΜΟΤΑΝ
ΣΧΙΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΗ
ΜΕ ΤΟΝ ΛΗΣΤΗ.

ΉΤΑΝ ΠΛΕΟΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΟΤΑΝ
ΕΦΕΡΑΝ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ ΑΝΔΡΑ.

ΑΚΟΥΕΤΑΙ ΤΟ ΦΥΣΗΜΑ ΤΟΥ ΧΥΝΟΜΕΝΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ

Β1811

Β18

Ήταν ρωμαλέος και ηλιοκαμένος.

Αυτός έριξε δυο φορές
τους βοηθούς καταγής.

Αν και δεμένος
κατάφερε να
χτυπή με
μεγάλη
επιδεξιότητα.

Μόνο μετά από μισή
ώρα κατάφερε ο δήμιος
να δέσει κι ετούτον
στη σανίδα.

Έτσι συνέχιστηκε εκείνος ο αγώνας με θεατές μόνο τους δυο τους

στρατιώτες του τάγματός μας κάτω από τον φλογερό ήλιο.

Β1812

81813

Β18

Θαυμάσαμε το
ψυχρό θάρρος
που αντίκρυσε
τον θάνατο.

Κ
Ρ
Α
Χ
Ο πέλεκυς
βρόντηξε.

C' etait
un brave!

Το κεφάλι
χωρίστηκε
από το σώμα.

Η δικαιοσύνη ικανοποιήθηκε.

Η δικαιοσύνη ικανοποιήθηκε

Β1814

B18

«Ήταν γενναίος» είπε ο δήμιος
μαζεύοντας τον ιδρώτα του.

μικρ
700

Έτσι τελείωσε η πρώτη θανατική
ποινή που επιβλήθηκε στην Ελλάδα.

Η λαιμητόμος το ίδιο απόγευμα
φορτώθηκε στο καράβι
με όλη της την συνοδεία.

Αι' όσων βρεθήκαμε εκεί, σε κανέναν δεν
έσβησε η εντύπωση εκείνου της εκτέλεσης

Απ' όσους βρεθήκαμε εκεί, σε
κανέναν δεν έσβησε η εντύπωση
εκείνης της εκτέλεσης.

B18 15
3.5

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

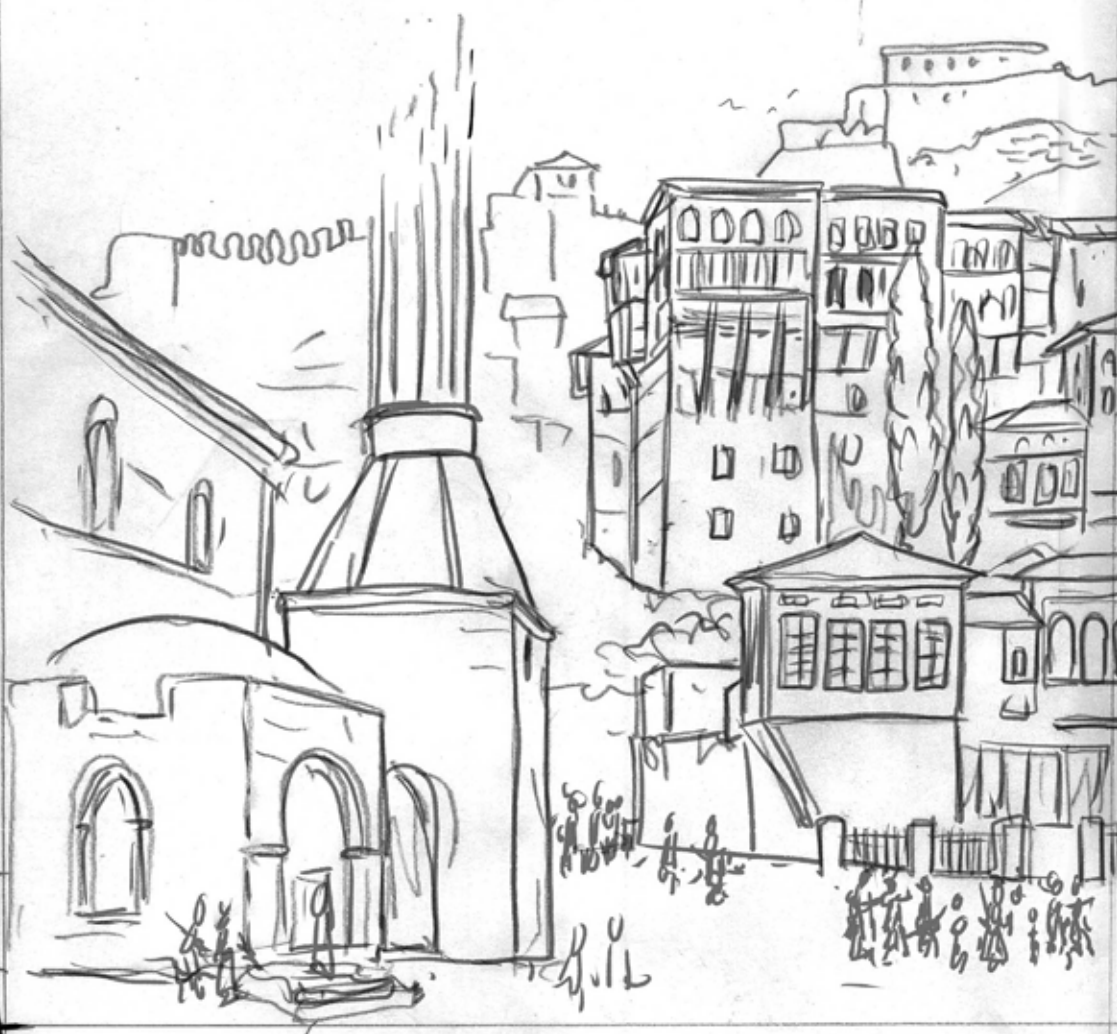
ΓΚΙΛΟΤΙΝΑ

ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΥΝΑΜΙΣ

Τάκης Χ. Κονδηλώρος
(Ιστορικός, λαογράφος)
Δημήτρης Φωτιάδης
(Λογοτέχνης, ιστοριογράφος)

(Κονδηλώρος / Δημ. Φωτιάδης)

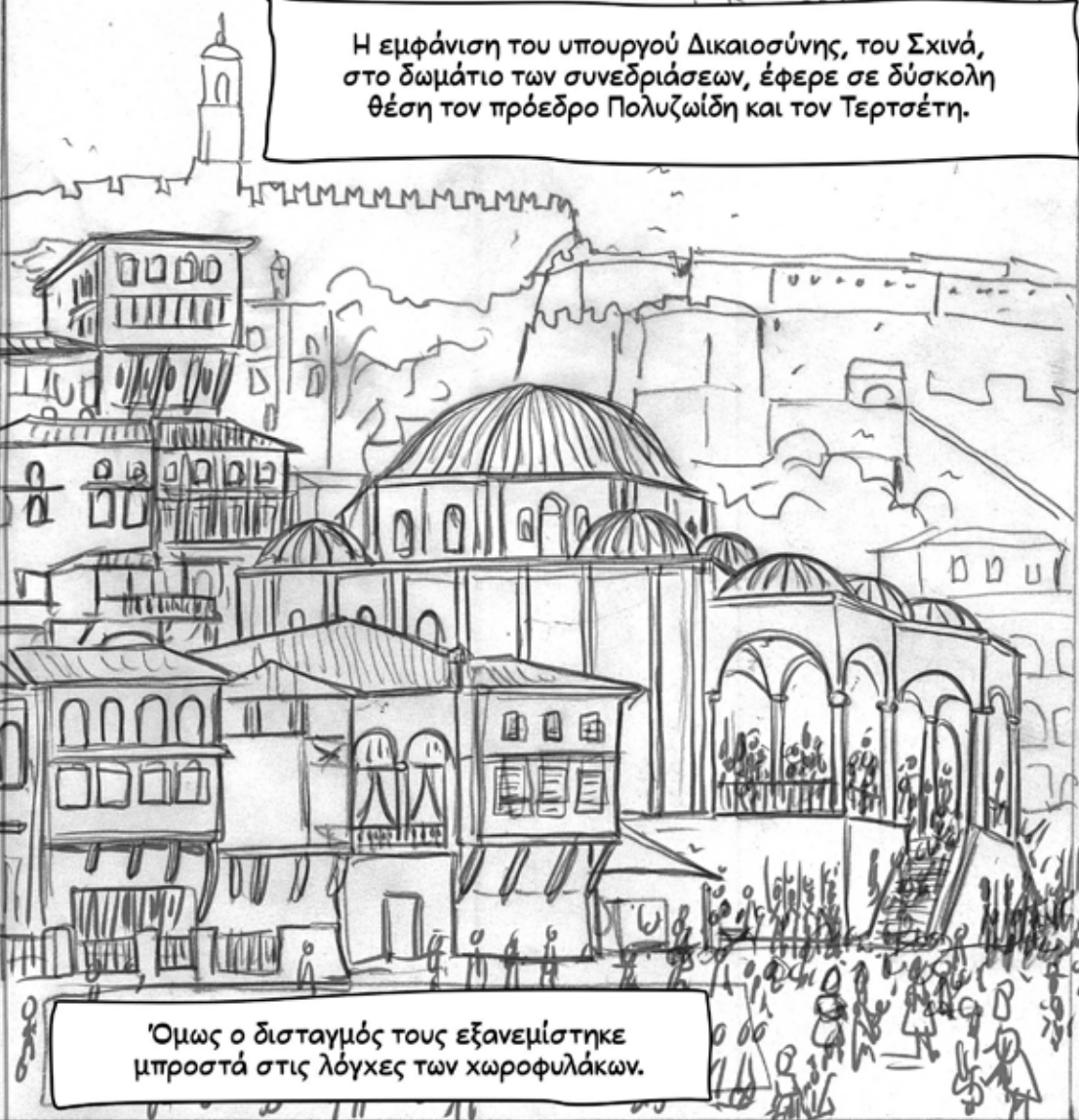

Στην αίθουσα το κοινό
περίμενε ανυπόμονο την απόφαση.

Στην αίθουσα το κοινό
περίμενε ανυπόμονο την απόφαση

88
B1

Η εμφάνιση του υπουργού Δικαιοσύνης, του Σχινά,
στο δωμάτιο των συνεδριάσεων, έφερε σε δύσκολη
θέση τον πρόεδρο Πολυζωΐδη και τον Τερτσέτη.

Όμως ο διαταγμός τους εξανεμίστηκε
μπροστά στις λόγχες των χωροφυλάκων.

Η Αγορά Αθηνών / Βουλευτικό L.L. 4ης 35X 56. B190 B1901
Μοναχό

Β19

Β1902

Β19

Οι δικαστές βγήκαν ξανά στην αίθουσα. Ο Σκινός διέταξε τον γραμματέα να διαβάσει την απόφαση.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ
ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ Α. ΠΟΥΛΥΣΙΔΟΥ...

2007

ΣΥΝΕΛΘΟΝ ΝΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙ
ΤΗΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥ Δ. ΠΛΑΠΟΥΤΑ ΚΑΙ
Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ
ΩΣ ΟΡΓΑΝΩΣΑΝΤΩΝ ΣΥΝΟΜΟΣΙΑΣ...

Ο γραμματέας διαβάζει για
αρκετά λεπτά την απόφαση.

Ο κόσμος σιωπηλός
κρατούσε την
ανάσα του.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:
ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

ΩΣ ΕΝΟΧΟΙ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ
Ο Δ. ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ ΚΑΙ
Ο Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΩΣ ΕΝΟΧΟΙ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ
ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ
ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ!

Β1903
B1963

819

Β' Εἰσπνοὺς τῆς αἰγῆς

5-6 Enigma
Ενός ανδρός να αποκοιμηθεί με την Εταιρεία

6. Αιτίες παρόσης
Εμπύρετας.

6. Αιτιώμενος αὐτὸς τὰς ἀπορροαμάτων
ἐκφυγῶντας.
Εἰσέλθοντα καὶ ἐκφεύγοντα ἐν κρυφίᾳ φησὶ ὁ βασιλεὺς.
τῷ γνηστῷ ζευγαριῷ πρὶν τοῦ οὐρανίου.

Εξουσιοδότηση
τῶν ὑπογεγραμμένων ἐπιστολῶν
Ο. Κ. Γεωργίου

O. K. P. S.

OK Police

W. B. E. B.

18. R. J.

1000

W. F. T.

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΕΙΝΑΙ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗ ΑΠ' ΟΛΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΑΣ.

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
Χ. ΖΩΤΟΣ.

Σύμφωνα με την
εφημερίδα «Ο ΣΩΤΗΡ»...

«Η ανάγνωση της απόφασης τελειώνει και το ακροατήριο διαλύεται με την μεγαλύτεραν ευταξίαν και με απεριόριστον προς τους νόμους σέβας...»

ΜΝΗΣΘΗΤΙ ΜΟΥ
ΚΥΡΙΕ...

күрпеш

Σε λίγα λεπτά όλο το Ναύπλιο
γνώριζε την καταδίκη.

Μέσα στο δικαστήριο υπάρχει
αναστάτωση. Ακούγονται λυγμοί.

Γέροι οπλαρχηγοί στενάζουν βαριά
για τους αγαπημένους στρατηγούς.

Ατάραχος ο Κολοκοτρώνης δίνει
ταμπάκο στον Πλαπούτα και τους γύρω.

ΒΡΕ ΣΥ
ΞΑΔΕΛΦΕΙ!

ΔΕΝ
ΕΦΟΒΗΘΕΙΣ
ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΩΡΑ
ΚΛΑΙΣ;

Βίος

Β19

Το 24ωρο πέρασε χωρίς να έλθει
η πολυπόθητη βασιλική χάρη που
επιδίωξε ο Μαυροκορδάτος.

Ο Κωλέττης και
οι συνυπουργοί του
δικαιολογούσαν
τα συντελεσθέντα.

(Αγνώστου) Μερική ανάλυση (11/11)

Ο Μάουρερ εκ της Αντιβασιλείας
είχε συντάξει ήδη σχέδιο διαταγής
να ετοιμαστεί η λαιμητόμος.

Τα χαράματα της επομένης
οδήγησαν μπροστά της
τους δύο κατάδικους.

Πόρτα Πλάτων (Αγνώστου) (11/11/18)

Β1906

Β19

Ο Γέρος είχε
γίνει αγνώριστος
στη φυλακή.

Αυτός που από τη
νεότητά του ξυριζόταν,
είχε αφήσει βαθύ
κατάλευκο μούσι.

Λόγω μάλιστα της
αδυναμίας και των
βασάνων, έδειχνε
ασθενής.

Πλήθος είχε μαζευτεί
στην πλατεία πλατάνου.

Οι ξιφολόγες
άστραφταν
στον ήλιο.

Στριμώνονταν βουβοί να
δουν το απρόσμενο θέαμα.

Στη γκιλοτίνα ο δήμιος
περίμενε την διαταγή.

Β1907

819

Πρώτον έβγαλαν
μπροστά τον Κολοκοτρώνη.

Τέσσερις στρατιώτες τον
συνόδευσαν στο κρίμα.

ΛΥΣΤΕ ΜΕ ΜΟΡΕ!

Ζήτησε ακόμα να μην
τον ακουμπήσει ο δήμιος.

Δεν αντιστάθηκε μόνο
ζήτησε να τον ξεδέσουν.

Ο αξιωματικός
ένευσε
καταφατικά.

81908

Β19

Μιλώντας γαλλικά, μετέφερε
στον δήμιο την επιθυμία του.

Μετά ρώτησαν τον στρατηγό
αν ήθελε κάτι τελευταίο.

ΝΑ ΦΟΡΕΣΩ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΜΟΥ.

ΕΚΕΙΝΗ
ΜΕ ΤΗΝ
ΟΠΟΙΑ ΕΔΕΧΘΗΚΑ
ΠΡΙΝ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ
ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΜΑΣ.

ΣΕ ΤΕΤΟΙΕΣ ΕΠΙΣΗΜΕΣ
ΤΕΛΕΤΕΣ ΔΕΝ ΦΟΡΑΜΕ
ΤΑ ΚΑΛΑ ΜΑΣ;

ΝΑ' ΣΤΕ ΚΑΛΑ
ΛΟΙΠΟΝ, ΝΑ
ΜΕ ΘΥΜΑΣΤΕ
ΜΕ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΜΟΥ.

Β1909

Βίγγο

Β19

Ψίθυροι ακούγονταν από τον κόσμο αλλά χωρίς ταραχή.

Μόνο ένας τόλμησε κάποια στιγμή να φωνάξει:

ΑΔΙΚΑ ΣΕ
ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΕ!

ΓΙ' ΑΥΤΟ ΛΥΠΑΣΕ, ΟΡΕ;

ΕΓΩ ΠΑΛΙ
ΧΑΙΡΟΥΜΑΙ ΓΙΑΤΙ
ΔΕΝ ΜΕ
ΣΚΟΤΩΝΟΥΝ
ΔΙΚΑΙΑ.

Κο
εκα
οι

Κοντά μισή ώρα
έκαναν μέχρι
να γυρίσουν
οι καβαλαίοι.

Του την
έδωσαν.

Β1911

B19

B1912

Αυτός τη
φόρεσε.

Αυτός τον
φόρεσε

ΕΙΘΕ

Ακούστηκαν μερικοί
λυγμοί από το πλήθος.

B1912

Β1913

513

Ο Πέλεκας
άστραψε
στον ήλιο.

K
P
A
X

Ο Πέλεκας
βρόντηξε.

514
B1904

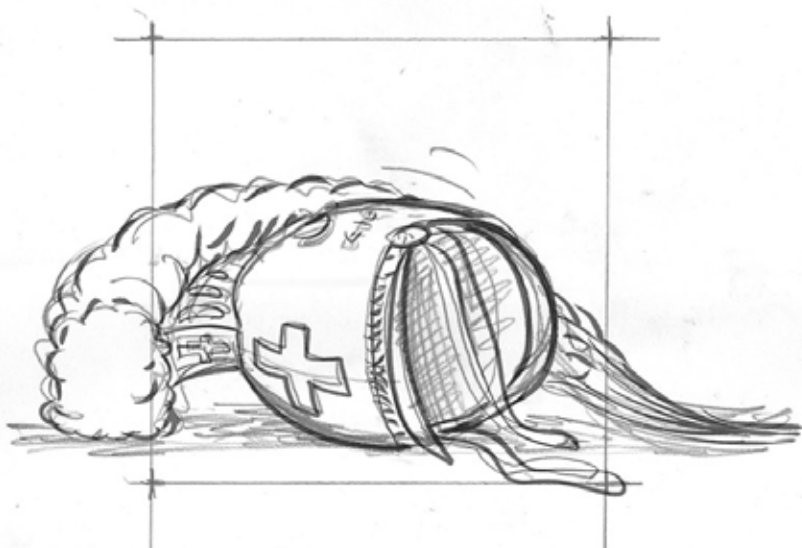
✦

B19

✦

Το κεφάλι χωρίστηκε
από το σώμα.

Η περικεφαλαία κύλισε
λίγα μέτρα πιο πέρα.

✦

B1915

B1915

✦

+ B20 Η ΔΙΚΗ

Η ΔΙΚΗ

Τάκης Χ. Κονδηλώρος
Δημήτρης Φωτιάδης

Η ΔΙΚΗ

(Τάκης Χ. Κονδηλώρος, Δημήτρης Φωτιάδης)

Η ΔΙΚΗ

B20

+

833
962
20-

Ξημερώματα της εβδόμης Σεπτεμβρίου 1833
ο μοίραρχος Κλεώπας με 40 χωροφύλακες
συλλαμβάνουν τον Κολοκοτρώνη στο
αγρόκτημά του έξω απ' το Άργος.

ΚΑΙ
ΧΡΕΙΑΖΟΤΑΝ ΤΟΣΟΣ
ΣΤΡΑΤΟΣ;

ΑΡΚΟΥΣΕ ΕΝΑ ΣΚΥΛΙ
ΑΠΟ ΕΚΕΙΝΑ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ
ΤΑ ΘΕΛΗΜΑΤΑ Μ' ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ
ΝΑ ΠΑΩ ΣΤ' ΑΝΑΠΛΙ ΚΑΙ Μ' ΕΝΑ
ΦΑΝΑΡΙ ΣΤΟ ΣΤΟΜΑ ΓΙΑ ΝΑ
ΦΕΓΓΕΙ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ
ΔΥΟ ΜΑΣ.

Πιο
μπαρ
φωτισμένα

Την προηγούμενη μέρα οι αντιβασιλείς
με την ξένη ακρίδα, τους Βαυαρούς στρατιώτες,
είχαν κηρύξει τον στρατιωτικό νόμο.

B20061

30 Απριλίου 1834 ξεκινά η δίκη του Κολοκοτρώνη και του Πλαπούτα στο Βουλευτικό. Το παλιό τζαμί.

Κόσμος πολύς.
Οι χωροφύλακες
τηρούν την τάξη.

ΠΩΣ
ΟΝΟΜΑΖΕΣΤΕ;

Ο πρόεδρος Πολυζωίδης
αρχίζει την εξέταση.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.

ΠΩΘΕΝ
ΚΑΤΑΓΕΣΑΙ;

ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΜΠΟΒΙΣΙ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΑΡΥΤΑΙΝΗΣ.

Η δίκη συνεχίστηκε για μέρες
με την εξέταση μαρτύρων.

Στις 24 Μαΐου, σε μια αγόρευση που
κράτησε πέντε ώρες ο επίτροπος
Μάσσον επέμεινε στην κατηγορία.

ΜΕ ΝΥΧΙΑ ΚΑΙ ΜΕ ΔΟΝΤΙΑ
ΘΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΩ.

Την επομένη, 25 Μαΐου,
ο επίτροπος αρνήθηκε
ν' απαντήσει στους συνηγόρους.

ΑΝ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΩ ΕΓΩ, ΟΙ
ΕΓΚΑΛΟΥΜΕΝΟΙ ΔΕΝ ΗΜΠΟΡΟΥΝ
ΟΥΤΕ ΕΚΕΙΝΟΙ ΝΑ
ΑΠΑΝΤΗΣΟΥΝ.

ΔΙΑΚΥΡΗΤΤΩ
ΤΟΥΣ
ΕΓΚΑΛΟΥΜΕΝΟΥΣ
ΩΣ ΕΝΟΧΟΥΣ
ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΩ
ΤΟΝ
ΘΑΝΑΤΟΝ
ΑΥΤΩΝ!

Αδιέξοδο!

Μεγάλη ένταση ακολούθησε.
Τελικά ο επίτροπος υποσχέθηκε να
μιλήσει την επόμενη μέρα.

B2002

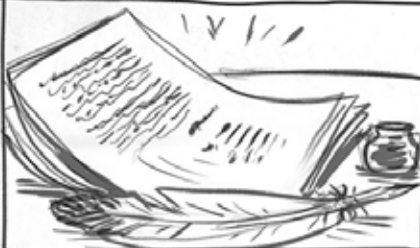
Το Σάββατο 26 Μαΐου
ξεκινά η τελευταία συνεδρίαση.

Σ' αυτήν
παίζονται
τα κεφάλια
των δυο
στρατηγών.

Στη σύσκεψη των δικαστών
ο Τερτσέτης υπερασπίζεται την
αθωότητα των εγκαλουμένων.

Όμως η πλειοψηφία των υπολοίπων,
Βούλγαρης, Σούτσος και Φραγκούλης,
είναι υπέρ της καταδίκης.

ΜΑ ΔΕΝ
ΒΛΕΠΕΤΕ ΟΤΙ
ΠΕΡΙ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ
ΛΕΙΠΕΙ Η
ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΩΝ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ
ΕΝ ΓΕΝΕΙ;

Το κείμενο της απόφασης
είναι ήδη έτοιμο.

Επιμένουν να το υπογράψουν
και να το ανακοινώσουν.

Η είδηση της διαφωνίας φτάνει
σαν κεραυνός στην αντιβασιλεία που
θεωρεί την καταδίκη εξασφαλισμένη.

ΘΕΩΡΩ ΤΗΝ
ΑΠΟΦΑΣΙΝ
ΑΥΤΗΝ
ΟΣ ΟΛΟΣ
ΑΔΙΚΟΝ!

Όμως ο Πολυζωίδης αρνείται.

Στέλνουν αμέσως τον Σχινά,
υπουργό της Δικαιοσύνης και με
ένα σμήνος στρατιωτών να παρέμβει.

B2003

Β20

Στην αίθουσα το κοινό περιμένει
ανυπόμονο την απόφαση.

Η άρνηση του προέδρου Πολυζωΐδη
είχε φέρει σε δύσκολη θέση τον Σχινά.

Όμως ο διαταγμός του εξανεμίστηκε
όταν μπήκε στο δωμάτιο της σύσκεψης
για να εκτελέσει τις διαταγές.

Β2004

Β20

Β1902
↓

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΑΣ
ΕΠΙΤΑΣΣΩ ΝΑ
ΥΠΟΓΡΑΨΕΤΕ!

Βρίσκει τους δικαστές σκεπτικούς.
Η μειοψηφία καθόταν σε αγκάθια.

Τερτσέτης και Πολυζωίδης
δεν θέλουν να ενδώσουν.

ΕΝ ΟΝΟΜΑΤΙ
ΤΗΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΕΝ
ΥΠΟΓΡΑΦΟΜΕΝ!

ΔΕΝ ΘΑ ΜΑΣ ΕΥΡΕΙΤΕ ΣΥΝΕΡΓΟΥΣ
ΕΙΣ ΤΟ ΝΑ ΦΟΝΕΥΘΟΥΝ ΔΥΟ ΑΝΘΡΩΠΟΙ.

ΠΡΟΤΙΜΩ ΤΗΝ
ΑΠΟΚΟΠΗ ΤΗΣ
ΧΕΙΡΟΣ ΜΟΥ ΑΛΛΑ
ΔΕΝ ΥΠΟΓΡΑΦΩ.

Οι τρεις δικαστές
της πλειοψηφίας
σπεύδουν να
υπογράψουν στη
διαταγή του
υπουργού.

ΕΛΑΤΕ
ΚΥΡΙΕ ΠΡΟΕΔΡΕ ΝΑ
ΤΕΛΕΙΩΝΟΥΜΕΝ.

Πολυζωίδης
και Τερτσέτης
μένουν ακίνητοι.

ΔΕΝ ΘΑ
ΜΑΣ ΕΥΡΟΥΝ ΕΔΩ ΤΑ
ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ!

Β2085

β29

ΜΕ ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ
ΤΟΥΣ ΤΡΑΒΟΥΝ ΑΠ' ΤΑ ΡΟΥΧΑ.

ΤΟ
ΣΩΜΑ ΜΟΥ
ΔΥΝΑΣΘΕ ΝΑ ΤΟ
ΚΑΜΗΤΕ ΟΠΩΣ
ΘΕΛΕΤΕ.

ΤΟΥΣ ΒΡΙΖΟΥΝ ΧΥΔΑΙΑ.

ΤΟΝ
ΣΤΟΧΑΣΜΟ,
ΤΗΝ
ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΜΟΥ,
ΠΟΤΕ!

ΜΕ ΜΠΟΥΝΙΕΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΥΠΟΚΟΠΑΝΟΥΣ
ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ, ΤΟΥΣ
ΣΕΡΝΟΥΝ ΣΤΗΝ
ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ.

ΤΙ
ΒΑΡΒΑΡΟΤΙΣ
ΕΙΝΑΙ
ΑΥΤΗ;

12-00

ΒΟΧΟ

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ,
ΕΙΜΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ!

ΟΦΕΙΛΕΤΕ ΝΑ
ΣΕΒΑΣΤΕΙΤΕ ΤΗΝ
ΑΤΟΜΙΚΗ ΜΟΥ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ!

Τους φτύνουν,
τους βρίζουν,
τους κλοτσούν.

ΑΦΗΣΑΤΕ
ΝΑ ΦΥΓΩ!

Με σκισμένα ρούχα
πιάνονται από τα
κιγκλιδώματα, όπως
οι ναυαγοί από τα
συντρίμμια του πλοίου.

ΜΕ ΒΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΕΒΑΖΟΥΝ
ΣΤΑ ΕΔΡΑΝΑ.

Οι στρατιώτες στέκονται πίσω τους
αγριεμένοι με τη λόγχη εφ' όπλου

Οι στρατιώτες στέκονται πίσω τους
αγριεμένοι με τη λόγχη εφ' όπλου.

ΒΡΟΧΟ

Οι δικαστές βγαίνουν ξανά στην αίθουσα. Ο Σκινάς διατάζει τον γραμματέα να διαβάσει την απόφαση.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ
ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΣΥΓΚΕΙΜΕΝΟΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ Α. ΠΟΥΛΥΖΙΔΟΥ...

ΠΩΣ ΘΕΛΟΥΝ Ν' ΑΝΑΦΕΡΕΙΣ
ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΣ
ΕΙΣ ΑΠΟΦΑΣΙΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ
ΟΠΟΙΑΝ ΔΕΝ
ΕΛΑΒΟΜΕΝ
ΜΕΡΟΣ;

Ο γραμματέας διαβάει για
αρκετά λεπτά την απόφαση.

Ο κόσμος σιωπηλός
κρατάει την ανάσα του.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

ΟΣ ΕΝΟΧΟΙ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

Ο Δ. ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ ΚΑΙ

Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΟΣ ΕΝΟΧΟΙ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ

ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ!

Ο πρόεδρος έχοντας
χάσει κάθε ελπίδα
στηρίζει τους αγκώνες του
στην έδρα και κλείνει
τα μάτια με τις παλάμες.

Β2008

5. Β' Επίσημος της ΟΠΠ
ΕΠύραυλ.
6. Αίτιση των αὐτῶν τὰ νομοθετῶν ἐν τῷ Εἰρημον.
τῆς Εἰρημον.
Εἰσὶν αὐτῶν καὶ ἐκδοθέντα ἐν Νικαίᾳ τὸν Βασιλῆα καὶ
τῶν Χριστῶν ἱεροσολύμων τριτοῦ τοῦ πρώτου ἔτους.
Οὐδέποτε.

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
Χ. ΖΩΤΟΣ.

«Το πλήθος ανίσταται και
εξέρχεται σωρηδόν με ορμήν.
Εξυπακούεται δε ψιθυρισμός τις
της αγανακτήσεως και της
αποστροφής ως να ήθελεν
οὕτω να διαμαρτυρηθεί κατά
της φριχτής αδικίας...»

ΜΝΗΣΘΗΤΙ ΜΟΥ
ΚΥΡΙΕ...

B2886

Β20

Σε λίγα λεπτά ολόκληρο
το Ναύπλιο γνωρίζει την καταδίκη.

Περιπολίες εφίππων και
πεζών στρατιωτών στην πόλη.

Φήμες διαδίδονται ότι
η Πελοπόννησος επαναστάτησε,
ότι η γκιλοτίνα εργάζεται διαρκώς.

Το μεσημέρι της Κυριακής
παντού διαφωνίες.

Οι πρέσβεις Αγγλίας, Βαυαρίας,
Ρωσίας ζητούν εξηγήσεις για
την παράνομη απόφαση.

Στο υπουργικό συμβούλιο
ο Μαυροκορδάτος αντιδρά στην
παρέμβαση του υπουργού Δικαιοσύνης.

ΑΝ ΕΙΧΑΜΕ
ΕΞΟΝΤΩΣΕΙ ΤΟΝ ΓΕΡΟ
ΤΟ 1824 ΣΤΗΝ ΥΔΡΑ, ΤΩΡΑ
ΔΕΝ ΘΑ ΚΙΝΔΥΝΕΥΕ
ΑΠ' ΑΥΤΟΝ
Η ΠΑΤΡΙΔΑ.

Ο Κωλέττης
τον δικαιολογεί.

Β2010

Β2011

B2312

Β20

ΕΙΜΑΙ ΤΩΡΑ
ΕΞΗΝΤΑΤΕΣΣΑΡΩΝ
ΧΡΟΝΩΝ.

ΔΕΝ ΘΑ ΤΑ ΖΗΣΩ
ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΠΟΥ ΜΟΥ ΧΑΡΙΖΕΙ.

Β20!3

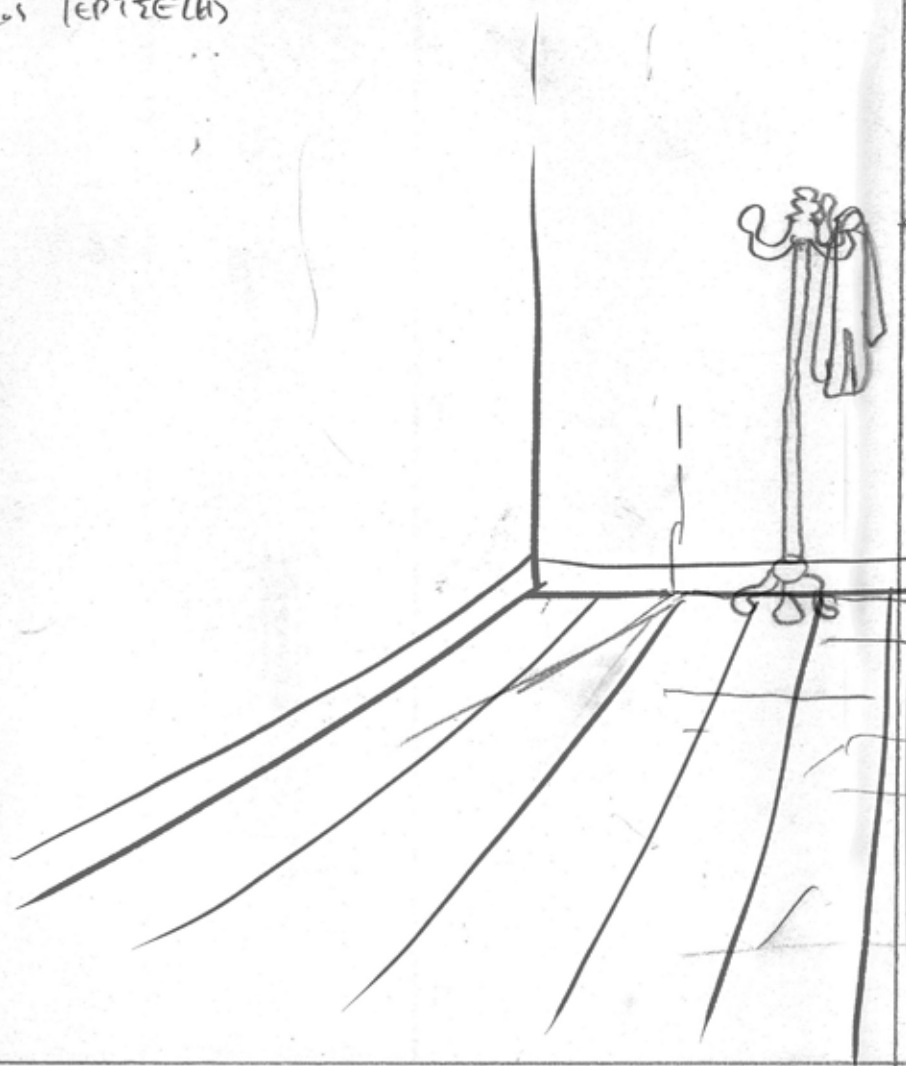
+ B21 ΤΕΡΤΣΕΤΗ

ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

(ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ)

+ B21 ΤΕΡΤΣΕΤΗΣ

B2101

ΞΕΡΕΙΣ, ΒΡΕ ΓΙΩΡΓΗ;
Μ' ΕΒΑΛΕΣ ΕΔΩ ΝΑ ΣΟΥ ΙΣΤΟΡΩ
ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ.

ΜΑ ΕΤΣΙ
Μ' ΕΚΑΝΕΣ ΝΑ ΘΥΜΗΘΩ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΧΑΡΕΣ ΜΕΡΕΣ
ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ
ΣΤ' ΑΝΑΠΛΙ.

ΓΙ' ΑΥΤΕΣ
ΠΟΛΥ ΛΙΓΑ ΜΟΥ ΕΙΠΕΣ,
ΚΥΡ ΘΟΔΩΡΑΚΗ,
ΓΙΑ ΝΑ ΓΡΑΨΩ.

B2101

Β21

ΚΙ ΕΚΕΙ
ΜΑΧΗ ΕΔΩΣΕΣ.
ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΧΗ.

ΑΜ, ΕΓΩ
ΔΕΝ ΕΚΑΜΑ ΤΙΠΟΤΑ
ΕΚΕΙ.

ΚΑΘΟΜΟΥΝ
ΣΤΑ ΣΚΟΤΑΔΙΑ ΤΟΥ ΚΕΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΜΕΝΑ ΤΙ
Θ' ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΤΕ.

ΔΕΝ ΚΑΝΑΜΕ
ΚΑΤΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΠ' ΑΥΤΟ
ΠΟΥ ΠΡΟΣΤΑΖΕΙ Ο ΝΟΜΟΣ.

ΚΑΙ
Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ
ΜΑΣ.

ΕΣΥ
ΤΗΝ ΕΔΩΣΕΣ
ΤΗ ΜΑΧΗ.

ΕΣΥ
ΜΕ ΤΟΝ
ΠΟΛΥΖΩΙΔΗ.

ΕΜ, ΛΙΓΗ
ΤΗΝ ΕΧΕΙΣ
ΤΗΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ;

Β2102

Β21

ΓΙ' ΑΥΤΟ ΣΟΥ ΛΕΩ ΠΩΣ
ΔΩΣΑΤΕ ΤΡΑΝΗ ΜΑΧΗ.

ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙΣ!

ΚΑΘΟΛΟΥ!

ΣΑΝ ΤΑ
ΔΕΡΒΕΝΑΚΙΑ
ΜΕΓΑΛΗ.

ΤΟΝ ΕΧΘΡΟ
ΣΑΝ ΤΟΝ ΕΙΧΕΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ, ΕΒΛΕΠΕΣ
ΤΟ ΧΑΤΖΑΡΙ ΤΟΥ.

ΕΛΕΓΕΣ
Ή ΑΥΤΟΣ Ή ΕΓΩ.

ΜΑ ΣΑΝ ΒΛΕΠΕΙΣ
ΤΟ ΙΔΙΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ
ΝΑ ΣΕ ΠΟΛΕΜΑΕΙ;

ΠΩΣ
ΝΑ ΠΟΛΕΜΗΣΕΙΣ
ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΟΥ;

ΕΜΕΙΣ, ΘΟΔΩΡΑΚΗ,
ΑΠΛΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΜΕ
ΤΟ ΝΟΜΟ.

ΝΑΙ, ΜΑ ΤΟ ΝΟΜΟ,
ΟΠΩΣ ΒΛΕΠΕΙΣ, ΣΑΝ ΕΧΕΙΣ
ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΤΟΝ ΔΙΑΒΑΖΕΙΣ
ΟΠΩΣ ΤΟΝ ΘΕΣ.

ΑΝ ΤΟΝ ΔΙΑΒΑΖΕΣ
, ΛΟΙΠΟΝ, ΟΠΩΣ ΣΕ
ΠΡΟΣΤΑΖΕ Ο ΣΧΙΝΑΣ,
ΤΩΡΑ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ ΔΕΝ ΘΑ
ΗΤΑΝ ΕΔΩ ΜΑΖΙ ΣΟΥ
ΝΑ ΦΙΛΟΣΟΦΕΙ.

Β2103

Β21

ΑΡΝΗΘΗΚΑΤΕ
ΝΑ ΒΑΛΕΤΕ ΤΗ ΤΖΟΥΦΡΑ.
ΚΑΜΑΤΕ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ!

ΚΙ ΑΡΓΟΤΕΡΑ,
ΟΤΑΝ ΣΑΣ ΠΕΡΑΣΑΝ
ΚΙ ΕΞΑΣ ΑΠΟ ΔΙΚΗ,
ΕΙΠΕΣ ΚΑΤΙ
ΣΠΟΥΔΑΙΟ.

ΓΙΑ ΠΟΙΟ
ΠΡΑΓΜΑ ΜΙΛΑΣ;

ΕΚΕΙ, ΣΤΗ ΔΙΚΗ ΣΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ
ΞΕΣΤΟΜΙΣΕΣ ΚΑΤΙ ΤΡΑΝΟ.

ΜΟΡΕ,
ΠΩΣ ΤΟ ' ΠΕΣ...

ΕΛΑ, ΒΟΗΘΑ.
ΔΕΝ ΤΑ ΕΧΕΙΣ ΚΑΠΟΥ
ΓΡΑΜΜΕΝΑ;

ΠΩΣ
ΔΕΝ ΤΑ' ΧΩ.
ΛΕΣ ΝΑ ΤΗΝ
ΠΕΤΑΣΑ;

Ε ΤΟΤΕ, ΤΙ ΚΑΘΕΣΑΙ;

ΒΓΑΛ' ΤΑ
ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΣΕ
ΤΑ.

ΣΕ
ΠΑΡΑΚΑΛΩ.

ΠΕΡΙΜΕΝΕ.

ΚΑΠΟΥ
ΕΔΩ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΕΙΝΑΙ.

ΝΑ ΤΗΝ!

Β2184

Β2185

«ΤΟΙΟΥΤΟΤΡΟΠΩΣ
ΕΚΦΡΑΖΕΤΑΙ Ο ΓΕΝΝΑΙΟΣ
ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, ΕΙΝΑΙ ΣΧΕΔΟΝ
ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΤΗ, ΕΙΣ ΕΝΑ
ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΑΤΩΝ ΤΟΥ».

«ΗΜΕΙΣ, ΓΕΝΝΗΜΕΝΟΙ ΕΙΣ
ΠΛΕΟΝ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗΝ ΕΠΟΧΗΝ,
ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΝΑ ΕΙΠΟΜΕΝ ΟΤΙ ΗΜΕΙΣ
ΔΕΝ ΕΙΜΕΘΑ ΟΥΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,
ΟΥΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ,
ΟΥΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ,
ΟΥΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ.»

«ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ ΕΧΟΜΕΝ
ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΓΕΝΟΣ».

«ΟΣΗ ΓΗ
ΠΕΡΙΑΓΓΑΛΙΑΖΕΙ
Ο ΕΥΜΟΡΦΟΣ ΑΙΘΕΡΑΣ
ΕΙΝΑΙ ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΑΣ
ΠΑΤΡΙΔΑ.»

+ B21

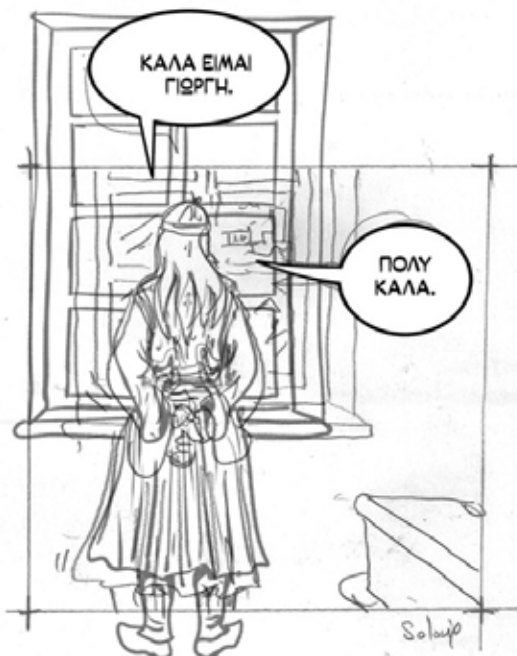
+

ΘΟΔΩΡΑΚΗ;

ΚΥΡ ΘΟΔΩΡΑΚΗ,
ΕΙΣΑΙ ΚΑΛΑ;

ΚΑΛΑ ΕΙΜΑΙ
ΓΙΩΡΓΗ.

ΠΟΛΥ
ΚΑΛΑ.

Solup

3 Απριλίου '20

+

B2107

+

